

2152

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1880

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΑΠΟ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1880 ΜΕΧΡΙ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1881.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΤΥΠΟΙΣ ΙΩ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ.

1881.

102

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΑΠΟ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1880 ΜΕΧΡΙ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1881.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΤΥΠΟΙΣ ΙΩ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ.

—
1881.

Ἐν Ἀθήναις ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, τῇ 18 Ἰανουαρίου 1881, ἡμέρα Κυριακῆ, ὥρα 10^η π. μ. συνῆλθον εἴκοσι καὶ ἑπτὰ ἑταῖροι τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἀθηνῶν Ἑταιρίας εἰς γενικὴν ἐπέτειον συνέλευσιν. Ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς Ἑταιρίας Σπυρ. Φιντικλῆς προσεφώνησεν αὐτούς, ὡς ἀποδημοῦντος τοῦ προέδρου Ἀλ. Κοντοσταύλου, καὶ προσεκάλεσε τὸν γραμματέα Στέφανον Κουμανούδην νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῶν ἐν τῷ ἔτει πεπραγμένων ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου. Παρελθὼν δὲ οὗτος ἀνέγνω τὰ ἑξῆς·

Κύριοι,

Περὶ τῶν ἑταίρων πρῶτον, τῶν παρεχόντων τὰ χρηματικά μέσα δι' ὧν τελοῦνται τὰ ἔργα τῆς Ἑταιρίας, δίδομεν πληροφορίας τὰς ἑξῆς·

Κατὰ τὸ ἤδη παρελθὸν ἔτος ἐνεγράφησαν εἰς τὸ Μητρώον τῆς Ἑταιρίας πρὸς τοῖς ὑπάρχουσι νέοι ἑταῖροι εἴκοσι καὶ εἶς. Τούτων κάτοικοι μὲν τῆς πρωτευούσης δώδεκα, τρεῖς δὲ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ ἕξ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Λυπηρὸν δὲ καθῆκον ἐκτελοῦντες ἀναφέρομεν καὶ ὅτι ἐκ τοῦ ὄλου ἀριθμοῦ τῶν ἑταίρων ἀπέθαναν ἐντὸς τοῦ ἔτους ἑπτὰ, ἐξ ὧν ἄξιος μάλιστα μνήμης διηγεοῦς διὰ τε τὴν Ἑταιρίαν ἡμῶν καὶ δι' ἅπαν τὸ Ἑλληνικὸν ὁ τῆ

30ῃ παρελθόντος Μαΐου τελευτήσας καθηγητῆς τῆς φιλοσοφίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ Φίλιππος Ἰωάννου, ὅστις, καθὼς εἶναι γνωστὸν εἰς πάντας τοὺς νῦν ἐνταῦθα παρόντας καὶ τοὺς ἀπόντας ἐταίρους, εἰκοσιν ὄλα ἔτη προήδρευσε τῆς Ἑταιρίας ἡμῶν. Ἡ πολλὴ καὶ ποικίλη ἐν ταύτῳ δὲ καὶ βάσιμος παιδεία αὐτοῦ καὶ ἡ βαθεῖα σύνεσις, πρὸς δὲ καὶ ἡ ὑπόληψις, ἦν ἔσω καὶ ἔξω τῆς Ἑλλάδος διὰ ταῦτα τὰ φυσικὰ καὶ ἐπίκτητα προτερήματα εἶχε, μεγάλως τὴν Ἑταιρίαν ὠφέλησαν. Ἐπ' αὐτοῦ προεδρεύοντος κραταιωθεῖσα ἡ Ἑταιρία χρηματικῶς ἐπεχείρησε πολυδαπάνους ἀνασκαφάς, αἰτινες προεβίβασαν σημαντικὰ τὴν γνῶσιν τῆς Ἀθηναϊκῆς τοπογραφίας καὶ ἱδρυσεν συλλογὰς ἀρχαίων ἀξιολόγους, μετὰ τινος ἐν Ἀθήναις πρώτην φορὰν φανείσης Μουσειακῆς τάξεως. Ὄθεν καὶ τὸν παρελθόντα Ἰανουάριον, ὅτε ὁ ἀνὴρ ἕνεκα γῆρως ἀπεχώρει τοῦ ἀξιώματος τῆς προεδρίας, δικαίως αὐτὸν οἱ τότε ἐνταῦθα συνελθόντες ἐταῖροι ἐτίμησαν, ψηφίσαντες τὴν κατασκευὴν λιθίνης αὐτοῦ προτομῆς καὶ ὀνομάσαντες αὐτὸν ἐπιτίμιον διὰ βίου πρόεδρον. Ἄλλ' ἔμελλεν ὄχι ἐπὶ πολὺ εἶναι νὰ μένη ἐν μέσῳ ἡμῶν, ἀπολαύων εἰς τὰ γῆρας τὸν ὀφειλόμενον τῶν συμπολιτῶν τοῦ σεβασμὸν καὶ προσδοκῶν εὐελπίστως τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς ἰδιαιτέρας του πατρίδος Θεσσαλομαγνησίας, ὑπὲρ ἧς καὶ ἠγωνίσθη νέος ὢν. Πῶς δὲ ἐξετέλεσε δι' ὅλου τοῦ μακροῦ του βίου τὰ πρὸς τὴν κοινωνίαν καθήκοντα διὰ διδασκαλίας καὶ συγγραφῆς καὶ ἄλλων παγκοίνου ὠφελείας ἐνεργειῶν, ἀναπαύων οὕτω τὴν ἑαυτοῦ συνείδησιν, θέλει μαρτυρήσει ἡ ἱστορία τῆς τοῦ ἡμετέρου ἔθνους ἀναγεννήσεως. Παρ' ἡμῶν δὲ ἴδια σήμερον καὶ τοῦτο εἰς αὐτὸν προσμαρτυρητέον, ὅτι καὶ ἐν τῇ διαθήκῃ του ἐμνήσθη τῆς Ἑταιρίας, δίδων οὕτω καὶ εἰς ἄλλους καλὸν παράδειγμα, τρίτος αὐτὸς ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 1837 πρώτης

συστάσεως τῆς Ἑταιρίας (*). Τὸ ἐκ δισηλίων δραχμῶν κληροδοτήμα του εἰσепράχθη ἐγκαίρως. Περὶ δὲ τῆς ψηφισθείσης προτομῆς του πληροφοροῦμεν τοὺς ἐταίρους, ὅτι τὸ δι' αὐτὴν πρόπλασμα, ζῶντος ἔτι τοῦ μακαρίτου, κατεσκευάσθη ὑπὸ τοῦ γλύπτου Λ. Φυτάλη, νῦν δὲ καὶ εἰς λίθον μεταφέρεται καὶ ὅσον οὐπὼ συντελεῖται, ἵνα ἐνιδρυθῆ ἢ εἰκὼν ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Ἑταιρίας. Καὶ τὴν ἄλλην δὲ ψηφισθεῖσαν προτομὴν τοῦ μακαρίτου Ἰακώβου Ρίζου τοῦ Νερουλοῦ ὁ αὐτὸς τεχνίτης ἐν πηλῷ ἤδη συνετέλεσε, λαβὼν ὁμῶς ἐξ ἀνάγκης τοὺς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου ἐκ τινος λιθογραφήματος περιεχομένου ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ Νερουλοῦ *Cours de literature grecque moderne*. Genève, 1827, ὅχι δέ, ὡς ἦτο εὐκτόν, ἐξ ἄλλης τινὸς εἰκόνας, ὑπαρχούσης πρώην παρὰ ταῖς ἐνταῦθα ζωσασίας θυγατρᾶσι τοῦ μακαρίτου, διότι ἡ εἰκὼν αὐτῆ ζητηθεῖσα δὲν εὔρεθη. Ταῦτα μὲν οὕτως.

Συνδρομὴν δὲ τακτικὴν εἰς τὴν Ἑταιρίαν ἐντὸς τοῦ ἔτους κατέβαλον ἐν ὄλῳ ἐταῖροι 105, καὶ δὴ 90 ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις κατοικούντων, 10 ἐκ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τοῦ βασιλείου, 5 ἐκ τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ.

Εἰς τοὺς ἀριθμοὺς τούτους δὲν περιέχονται τὰ συνδραμόντα σωματεῖα ἧτοι κοινά, ὄντα ἐν συνόλῳ 12, περὶ ὧν κατόπιν.

Ἐν τούτοις εἰ καὶ ὀλίγοι ἐκ πολλῶν τῶν ἐγγεγραμμένων ἐν τῷ μητρώῳ συνέδραμον, τὰ ἔσοδα τοῦ ἔτους ἀνέβησαν εἰς μυριάδας τινὰς δραχμῶν, ἕνεκα μειζόνων

(*) Φαίνεται μὲν παράδοξον, ἀλλὰ δὲν εἶναι καθ' ἡμᾶς καὶ ἀνεξήγητον τὸ ὅτι ἐκ πάντων τῶν καινωφελῶν τῆς Ἑλλάδος ἰδρυμάτων μόνη ἡ Ἑταιρία ἡμῶν ἔχει τὴν ἄξηλον μοῖραν τοῦ νὰ μὴ δύναται εἰ μὴ σπανιώτατα νὰ προσελκῆ εἰς ἐαυτὴν κληροδοτήματα. Ἀλλὰ δὲν εἶναι τοῦ παρόντος χρόνου καὶ τόπου νὰ εἰπωμέν τι πλείότερον περὶ τούτου.

τινῶν τῆς συνήθους τακτικῶν συνδρομῶν ἅς παρέσχον κοινά τινα ἢ ἑταῖροι καὶ ἔνεκα ἐκτάκτων τινῶν προσφορῶν, πρὸ πάντων δὲ ἔνεκα τῶν ἐκ τῶν κεφαλαίων τῆς Ἑταιρίας προσιόντων τόκων καὶ τῶν ἐκ τοῦ λαχείου καὶ ἄλλων εἰσπράξεων, ὡς θέλετε ἀκούσει μετ' ὀλίγον παρὰ τοῦ ταμίου. Τὰ ὀνόματα τῶν συνδραμόντων καὶ τὸ πρῶτον τῆς συνδρομῆς ἐκάστου θέλουν κατὰ τὸ συνήθως δημοσιευθῆ ἔν τέλει τῆς ἐκθέσεως ταύτης. Ἐνταῦθα δ' ἕξι-ρετικῶς ἀναφέρομεν τοὺς δόντας ἄνω τῶν 100 δραχμῶν. Εἶναι ὁ ἐν Πετροπόλει Ἰω. Κοντογιαννάκης, δούς τὴν πρὸ ἐτῶν τακτικὴν συνδρομὴν του, δρ. 560, ὁ ἐν Βιέννῃ Γεώργ. Ἀλ. Μαυροκορδάτος, δρ. 50 τακτικὴν καὶ ἕκτ. 448, καὶ ὁ ἐνταῦθα Γεώργ. Σουγδουρῆς, δρ. 112.

Ἐκ δὲ τῶν συνδραμόντων κοινῶν ἦτοι σωματείων πρωτεύει τὸ ἡμέτερον Πανεπιστήμιον, ὅπερ ὡς συνήθως προσήνεγκε δρ. χιλίας, μετ' αὐτὸ δὲ ἔρχονται δῆμοι τρεῖς, ὁ δῆμος Ἀθηναίων, δρ. 300, ὁ Ἑρμουπόλεως δρ. 200 καὶ ὁ Πειραιέων δρ. 100 καὶ οὐδεὶς ἄλλος οὐδὲ λεπτόν. Ἐκ δὲ τῶν ὀκτῶ ἱερῶν μονῶν αἱ ὁποῖαι ἐφέτος συνέδραμον, ἢ τῶν Ταξιαρχῶν ἐν Αἰγίῳ ἔδωκε δρ. 100, αἱ δὲ ἄλλαι ἑπτὰ μικρότερα μὲν ποσά, ἀλλ' εἶναι αἱ μόναι τακτικῶς συντρέχουσαι τῇ Ἑταιρίᾳ, οὔσαι σχεδὸν πᾶσαι ἐκ τῆς ἐπισκοπῆς τοῦ φιλαρχαίου ἐπισκόπου Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Δοσιθέου, ὅστις καὶ αὐτὸς συντρέχει καὶ τὰς μόνας εἰς τοῦτο προτρέπει, ὡς καὶ πέρυσιν εἶπομεν.

Δὲν θὰ ἐνδιατρίψωμεν ἐφέτος εἰς μεμψιμοίρους παρατηρήσεις περὶ τοῦ ἀπροθύμου τῶν ἑταίρων καὶ τῶν δῆμων καὶ τῶν μονῶν εἰς χορηγίας πρὸς τὴν Ἑταιρίαν ἡμῶν, διότι καιρὸς παντὶ πράγματι. Δὲν δυνάμεθα ὁμῶς νὰ ἀποσιωπήσωμεν τὸ ὅτι ὄλως ἐκόπη διὰ τὸ π. ἔ. 1880 ἢ ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους πρότερον διδομένη εἰς τὴν Ἑταιρίαν συνδρομὴ, ἐνῶ αἱ εἰς ἄλλας ἑταιρίας καὶ

σωματεῖα ὄχι. Τοῦτο ἄδικον, καὶ μάλιστα ὅταν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι μυριάδας δραχμῶν ἀνευ τόκου προκαταβάλλει ἡ Ἑταιρία ἡμῶν ὑπὲρ τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἀρχαιολογικὴν ὑπηρεσίαν.

Ἔργα τῆς Ἑταιρίας ἀρχαιολογικὰ ἐν τῷ τοῦ ἔτους διεξήγαγε τὸ Συμβούλιον πολλὰ καὶ διάφορα καὶ ἰκανῶς δαπανηρά, ἀλλὰ τὸ πλεῖστον ἔξω τῶν Ἀθηνῶν καὶ εἰς διαφόρους τόπους τοῦ βασιλείου, δι' ὃ καὶ εἰς τοὺς ἐταίρους τοὺς ἐνταῦθα νῦν συνηγμένους ἐμειναν ἀγνωστότερα. Θὰ προσπαθήσωμεν νὰ διαλάβωμεν, εἰ καὶ συντόμως, περὶ πάντων, ἵνα μὴ ὑποτεθῇ ὅτι τὸ ἔτος ὑπῆρξεν ἄγονον ἀρχαιολογικῶς.

Ἐν Ἀθήναις ἀπὸ τῆς 17 Μαρτίου 1880 ἐπανάλαβε τὸ Συμβούλιον καὶ ἐξηκολούθησεν ἐπὶ ἓνα μῆνα τὴν νοτίως τοῦ Διπύλου ἀνασκαφήν, ἵνα ἀποκομίσῃ ὅσα ἀπὸ τοῦ προτέρου ἔτους εἶχον ἀπομείνει ὀλίγα χῶματα ἐκτὸς τοῦ διπλοῦ ἐκεῖ περιβόλου τοῦ ἄστεως, προβῆ δὲ ὕστερον καὶ ἐντὸς τοῦ δευτέρου ἤτοι ἐσωτέρω περιβόλου ἐπὶ γηπέδου νεωστὶ τότε ἀγορασθέντος παρὰ τὴν Πειραιϊκὴν ὁδόν. Ἡ ἀπ' αἰῶνων συσσώρευσις τῶν χωμάτων εἰς τοῦτο τὸ μέρος ἦτο μεγάλη, ἀποκομισθέντων δὲ αὐτῶν οὐδὲν κτίσμα ἄξιον λόγου εὑρέθη ἐν τῷ ἀνατολικωτέρῳ μέρει τοῦ γηπέδου, πλην τοίχων τινῶν κακοκτίστων ἀνηκόντων ἴσως τὸ πάλαι εἰς τὰ παραρτήματα καὶ τὰς αὐλάς τοῦ λυχνιοῦ ἐκείνου, οὗ ἡ κάμινος ἔτι αὐτόθι σώζεται. Πρὸς αὐτῷ ὁμως τῷ ἐσωτέρῳ περιβόλῳ εὑρέθη ἔσθλη ἐν ἐπιμηκες πρόσκτισμα μετὰ βαθμίδων, ὅπερ πιθανῶς θὰ ἐχρησίμευέ ποτε ἵνα ἀναβαίνοντες οἱ φρουροὶ περιθέωσι τὰς ἐπάλξεις χωροῦντες πρὸς τὴν ἐκεῖ πυλίδαν· βαθμίδες δὲ καὶ ἄλλαι ἐφάνησαν, λελαξευμέναι αὐταὶ ἐν τῇ πέτρᾳ, τῇ πρὸς τῷ νοτιωτάτῳ ἄκρῳ τοῦ τείχους τούτου ἀποτόμως ὑψουμένη καὶ ἀντιστοιχοῦσαι εἰς ἄλλας ὁμοίας ἔσθλην

ὡσαύτως ἐπὶ τῆς πέτρας (1). Ταῦτα εἶναι τὸ ἐκ τῆς ἀνα-
σκαφῆς ταύτης οὐσιῶδες κέρδος, ὅπερ προσηκόντως θέ-
λει ἐκτιμηθῆ τότε ὅταν ἀρχαιολόγοις τῶν ἰδμῶν τῆς ὀχυ-
ρωματικῆς τῶν ἀρχαίων ἐξετάσῃ τὸ σύνολον τῶν ἀπὸ
ἐτῶν ἀποκεκαλυμμένων τούτων ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας τει-
χῶν, διδακτικωτάτων ὄντως διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς πόλεως.
Τοῦτο καὶ πέρυσιν ἐν τῇ λογοδοσίᾳ ἠὐχθήθημεν. Ἄλλὰ
πότε θέλει γίνεαι; Ὅχι πρὶν ἢ οἱ περίεξ τόποι ὅλοι προσ-
κτιθῶσι τῷ δημοσίῳ, ἀρθῶσι δ' ἐκεῖθεν οἱ τοῦ φωταερίου
ἀγωγοὶ σωληνες, (περὶ ὧν τοσάκις τόσα εἶπομεν μα-
ταίως) καὶ τελειώσῃ ἡ ἀνακάθαρσις τῶν τόπων, ὅτε θέλει
εἶναι δυνατὴ καὶ ἡ περίφραξις αὐτῶν ἢ χάριν καθαριό-
τητος ἀναγκαία καὶ ἵνα μὴ ἐμπίπτωσιν εἰς αὐτοὺς ζῶα
ἢ ἄνθρωποι. Νῦν δὲ ἀδυνατοῦν νὰ ποιήσῃ ταῦτα τὸ Συμ-
βούλιον ἀπεχώρησεν ἀθύμως τοῦ τόπου τούτου. Ἄλλο τι
σήμερον νὰ προσθέσωμεν δὲν εἶναι χρεία, εἰμὴ νὰ κατα-
λέξωμεν ἀπλῶς ὅσα σποράδην ἐν ταῖς χώμασιν ἀρχαῖα
εὑρέθησαν, ὅπως ἐποιήσαμεν καὶ πέρυσι καὶ προπέρυσι,
διότι πλείονος λόγου δὲν εἶναι ἄξια, πλὴν μιᾶς εὐμεγέ-
θους στήλης ἐπιτυμβίας, ἐχούσης ἀναγλύπτους ὑδρίας
καὶ ἐπ' αὐτῶν παραστάσεις, ἐκ τῶν καλῶν χρόνων τῆς
Ἑλλάδος, ἧτις ὅμως ἐξώθεν τῶν τειχῶν τοῦ περιβόλου
εὑρέθη ὡς κάλυμμα ὑδραγωγείου, ὅπως καὶ ἄλλαι ἐξ
στήλαι ἢ κιονίσκοι ἐπιτύμβιοι, ἄλλως κοινοί, ὡσαύτως
ἐξω εὑρέθησαν.

Εἶναι τὰ καταλεχτέα τάδε·

---

(1) Ταῦτα πάντα μετὰ καὶ μιᾶς δεξαμενῆς κεραμοκτίστου ἤδη ἐχα-
ράχθησαν ἐν τῷ σχεδίῳ τῷ προστεθέντι εἰς τὰ πρὸ ἐξ μηνῶν ἐκδοθέντα
τελευταῖα πρακτικά τῆς Ἑταιρίας, ἐμνημονεύθησαν δὲ καὶ βραχίως ἐκεῖ
ἐν τινὶ σημειώσει, σελ. 9.

ΛΙΘΙΝΑ.

Α'. Γλυπτά.

περιφερῶν ἀγάλματων καὶ ἀναγλύφων τεμάχια, ἐν αἷς καὶ ἡ ἀνωτέρω μνημονευομένη στήλη	16	
σκυῆ διάφορα καὶ ἀρχιτεκτονικὰ τεμάχια	10	26

Β'. Ἐπιγραφαί.

ἐπιτύμβια	7	7
---------------------	---	---

ΠΗΛΙΝΑ

ἀγγεῖα κοινά, σφῆ καὶ κολοβά	15	
λύχνοι, σῶαι καὶ κολοβοί, ὧν πλείστοι κοινότητοι, τινὲς μετὰ παραστάσεων τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων, εἰς δὲ ἡ δύο Χριστιανικοί	61	
εἰδῶλια (ὧν οὐδὲν ὀλόκληρον)	13	
ὀρθοκέραμοι καὶ ἄλλα τεμάχια σχήματος ἀρχιτεκτονικοῦ	4	
κωνικὰ καὶ ἀρτοειδῆ σωματικά διάτρητα	55	
λαβαὶ ἀμφορέων ξενικῶν ἐνεπίγραφοι, ἐν αἷς καὶ τινες τετράγωνοι ἔχουσαι Σειληνῶν πρόσωπα . .	12	160

ΧΑΛΚΑ

νομίσματα	4	4
---------------------	---	---

ΓΥΨΙΝΑ

διάφορα μορφώματα καὶ μῆτρα	5	5
---------------------------------------	---	---

ΟΣΤΕΪΝΑ

ῥαβδίον ἔχον γεγλυμμένην σειρὰν ὠν	1	1
--	---	---

Τὸ ὅλον κομμάτι 203

Πρὶν ἔμως μεταβῶμεν εἰς ἄλλου ἔργου ἀφήγησιν ῥητίον, ἔτι ἐν τοῖς τοίχοις ἐκείνοις εἴτινες ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς παρακολυθοῦντες τὰς διαφόρους τῆς πόλεως ὑπονόμους καὶ τὸ ὑδραγωγεῖον τῆς ἀγ. Τριάδος δια-

σχιζουσι καθέτως τὰ τοῦ περιβόλου τοῦ ἄστεος διπλᾶ τείχη, πρέπει δέ ποτε ἐντελῶς νὰ καθαιρεθῶσιν, ὡς μεταγενέστεροι καὶ κακόμορφοι, εἶχον παρατηρηθῆ πρὸ πολλοῦ ἐνωκοδομημένοι σποράδην καὶ λίθοι τινὲς εὐμεγέθεις πώρινοι λελαξευμένοι ἐπιμελῶς ὡς τμήματα κύκλου τινὸς μεγάλου. Τούτους ὄντας τὸν ἀριθμὸν 12 ἐξηγάγομεν ἐκ τῶν τοίχων, καί, ἵνα φανῆ, ὡς πόσῃν ἄρα γε εἶχε διάμετρον τὸ ποτὲ ἐξ αὐτῶν σχηματιζόμενον κυκλοφερὲς κτίσμα, ἐθέσαμεν πλησίον ἀλλήλων ἐν κυκλικῷ σχήματι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ πρὸ τῶν δύο δημοσίων μνημάτων τοῦ προξένου Σηλυβρίας καὶ τῶν Κερκύρας πρέσβειων.

Ἄς μὴ ἀπατώνται λοιπὸν οἱ τὴν νεκρόπολιν ἐπισκεπτόμενοι καὶ ὄρωντες νῦν τὸν κύκλον ἐκεῖνον, ἀλλ' ἄς ἠξέυρωσιν, ὅτι ἐσχηματίσθη παρ' ἡμῶν μόνον πρὸς θεραπείαν στιγμιαίως κινηθείσης περιεργείας, ἥτις ὅμως εἶχε τὸν λόγον τῆς, διότι οἱ διευθύνοντες τὰς ἀνασκαφὰς ἀνέκαθεν, καθὼς ὁ μακαρίτης Παπαδάκης καὶ ἄλλοι, ἦσαν ἐν ἀπορίᾳ πολὺν χρόνον, ἀναζητοῦντες ἐν τοῖς πέριξ καὶ μὴ εὐρίσκοντες οὐδενὸς κυκλοτεροῦς πύργου τῶν τειχῶν ἢ κυκλοτεροῦς τινὸς ἐπιταφίου μνήματος θεμέλια, ἐξ οὗ καταστραφέντος νὰ ἐλήφθησαν οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος λίθοι. Μόνον ἐν τῷ ἐπιφανεῖ μνήματι τοῦ ἱππέως Δεξίλεω, τῷ ἔχοντι σχῆμα τεταρτοκυκλίου, σώζονται εἰς ἡ δύο τοιοῦτοι λίθοι, οἵτινες ὅμως κατὰ τὰς διαστάσεις διαφέρουσι οὐκ ὀλίγον τῶν προειρημένων δώδεκα· ὥστε ἡ ἀπορία μένει.

Μεταβαίνομεν εἰς τὴν ἀνασκαφὴν τῶν δύο ἐν Πειραιεῖ Θεάτρων, γενομένην τὸ ἔτος τοῦτο. Ἐγίνετο ἐκεῖ ρυμοτομία τις κατὰ τὸν δυτικὸν μυχὸν τοῦ Πασιᾶ λιμανίου (Ζέας) καὶ ἰδίως κατὰ τὴν θέσιν τὴν κοινῶς καλουμένην Φραγκοκλήσια, ἔνθα πρὸ πολλοῦ ἐφαίνοντο κατακείμενοι σπόνδυλοι κίωνων πώρινοι καὶ ἄλλοι ἀρχαίας οἰκοδομῆς λίθοι καὶ θεμέλια σαφῆ διεκρίνοντο κόγχης ἐκ-

κλησίας, πιθανῶς Βυζαντινῆς. Παρακολουθήσας τὰς ἐργασίας τῶν ρυμοτομούντων ὁ τοῦ ἐν Πειραιεὶ γυμνασίου καθηγητῆς Ἰάκ. Χ. Δραγάτσης διέγνω, ὅτι θεάτρου τινὸς θεμέλια ἤρχισαν ἐκεῖ φαινόμενα, (ὅπερ τινὲς τῶν ἀρχαιοτέρων τοπογράφων, ἐδέχοντο ὅτι ὑπῆρχέ ποτε αὐτοῦ, ἄλλοι δὲ ἠρνοῦντο), καὶ ἀνήγγειλε τοῦτο εἰς τε τὴν Ἑταιρίαν καὶ τὴν Γενικὴν ἐφορείαν τῶν ἀρχαιοτήτων. Ὅθεν τὸ Συμβούλιον τῆς Ἑταιρίας ἐπιλαβόμενον τοῦ ἔργου τῆς περαιτέρω ἐξετάσεως δι' ἀνασκαφῆς τακτικῆς ἀνέθεσε τὴν ἐπιστάσιαν εἰς τὸν διδάκτορα Δημ. Φίλιον, περὶ οὗ ἔσται κατόπιν λόγος. Ἀλλ' ἡ ἀνασκαφὴ ἀνέδειξε μόνον τὰ δύο περίπου τρίτα τοῦ κοίλου τοῦ θεάτρου καὶ μέρη τῆς ὀρχήστρας καὶ τὰ τῆς σκηνῆς θεμέλια, τὸ δὲ ἄλλο μέρος ὄχι· διότι συνέβη ἐνταῦθα ὅ,τι πάντοτε συμβαίνει εἰς τὰς ἀρχαιολογικὰς ἡμῶν ἐπιχειρήσεις. Προχωροῦσι τὰ ἔργα μόνον καθ' ὅσον τύχωσιν ὄντες ἐπιεικεῖς τινες οἱ ἰδιοκτῆται τῶν γηπέδων, ἐφ' ὧν τὰ ἀρχαῖα κτίσματα, ὅταν δέ τις τύχη ὧν δυστροπώτερος, κωλύονται ἐπὶ δεκαετηρίδας καὶ χρεῖα παρίσταται ἐξωνήσεως τῶν γηπέδων, ἥτις εἰς πολλὰ προσκόπτει ἐμπόδια ἔνεκα ἐλλείψεως καταλλήλου περὶ τούτου νομοθετήματος. Τὸ Συμβούλιον δὲ τῆς Ἑταιρίας ποιῆσαν τὰς δεούσας παραστάσεις πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας εἰς ταύτην τὴν περίστασιν καὶ ἀπαιτήσαν καὶ τὴν τοῦ δήμου Πειραιῶς ἐπικουρίαν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τοῦ τόπου ἐφ' οὗ τὸ θεάτρον, ἔκρινε καλόν, ἕως οὗ ἐξομαλυνθῇ ἡ ὑπόθεσις, νὰ μὴ ἀργήσῃ ἐν τῷ μεταξύ, ἀλλὰ νὰ ἐπιληφθῇ καὶ τῆς τοῦ ἄλλου ἐν Πειραιεὶ θεάτρου ἀνασκαφῆς, τοῦ πρὸς τῇ βορειοδυτικῇ ἄκρᾳ τοῦ λόφου Μουνυχίας, οὗ ἡ θέσις ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ἐγνωρίζετο καὶ ὠμολογεῖτο. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἀφοῦ ἐπὶ ποσὸν ἐπροχώρησαν αἱ ἐργασίαι καὶ ἐφάνησαν τὰ περὶ τὴν ὀρχήστραν καὶ τὸ κοῖλον, τὰ αὐτὰ κωλύματα παρ'

ιδιωτῶν προέκυψαν, καὶ ἐνώ τὸ Συμβούλιον ἤθελεν ἀμφότερων τῶν θεάτρων τὰ σχέδια νὰ κατασκευάσῃ καὶ ἐκδώσῃ, δὲν ἐπρόφθασεν εἰμὴ τὸ τοῦ ἐνὸς τοῦ ἐπὶ τῇ Ζέᾳ μόνον νὰ συντελέσῃ, διότι ὁ θερμουργότερος ιδιοκτῆτης τοῦ γηπέδου ἐφ' οὗ τὸ ἄλλο τὸ ἐπὶ τῇ Μουνυχίᾳ, προλαβὼν κατεκάλυψε πάλιν πολὺ μέρος τοῦ ἀνασκαφέντος χώρου, μεθ' ὃ τὸ Συμβούλιον ἐκ δευτέρου ἀνηνέχθη πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον καὶ περιμένει μέχρι τοῦδε νὰ ἴδῃ τι ἐνεργούμενον. Νομίζει δέ, ὅτι ἔργον φιλοτιμίας εἶναι διὰ τὸν ὅσημέραι προκόπτοντα καὶ εὐδαιμονοῦντα δῆμον τοῦ Πειραιῶς νὰ ἀντιληφθῇ τῆς ὑποθέσεως ἐρρωμένως, ἵνα ἔχῃ τὸν ἔπαινον πάντων τῶν φιλαρχαίων, ὅτι περιέσωσε τοῦλάχιστον ταῦτα τὰ δύο θεάτρα, ἀφοῦ ἐκ τῶν ἄλλων μνημείων τῆς ἀρχαιότητος τὰ μὲν πρὸ αἰώνων ἠφανίσθησαν, τὰ δέ, ὡς μὴ ὠφέλε, καὶ κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας, τί λέγομεν; καὶ κατὰ τοὺς τελευταίους ἐτι μῆνας μεγάλως ἔπαθον ἐξ ἀπρονοησίας τῶν ἀρχῶν.

Τοσαῦτα μὲν ἡμεῖς συντόμως. Ὁ δὲ Δ. Φίλιος ὑπέβαλεν εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἑταιρίας λεπτομερῆ ἔκθεσιν περὶ τῆς ἀνασκαφῆς τῶν δύο τούτων θεάτρων, προσθεῖς καὶ ἱστορικὴν τινα περὶ αὐτῶν ἔρευναν, ἣτις θέλει περιληφθῇ ἐν τῇ λογοδοσίᾳ ταύτῃ ὅταν τυπωθῇ, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ σχέδιον τοῦ ἐτέρου τῶν θεάτρων.

Ἄλλη ὀλιγοήμερος ἀνασκαφικὴ ἔρευνα ἐγένετο ἐν Ῥαμνοῦντι τῆς Ἀττικῆς τὸν μῆνα Αὐγούστου ὑπὸ τὴν ἐπιστάσιαν τοῦ αὐτοῦ Δ. Φιλίου, συνεποπτεύσαντος καὶ τοῦ ἀντιπροέδρου ἡμῶν τὰ ἔργα ἐπὶ τινὰς ἡμέρας. Ὁ ἀντιπρόεδρος δηλ. εἶχεν ἐκεῖ πρὸ ἔτους παρατηρήσει ἐν τῷ φρουρίῳ τέσσαρας θρόνους μαρμαρίνους ἐνεπιγράφους, κεχωσμένους ἐν τῇ γῆ καὶ νῦν ἐπρόκειτο νὰ ἐρευνηθῇ μὲν ὁ τόπος ἐκεῖνος διὰ σαφῆς, νὰ καθαρισθῶσι δὲ καὶ τὰ ἐρείπια τοῦ ναοῦ τῆς Νεμέσεως καὶ τοῦ σηκοῦ τῆς Θε-

μιδος, τὰ τόσον ἀναξίως ἑαυτῶν ἡμελημένα. Ἄλλ' ἀφοῦ μετέβη ἐκεῖσε ἐφέτος μετὰ τοῦ Φιλίου, εἶδεν ὅτι οἱ θρόνοι εἶχον μετατοπισθῆ ἔν τῷ μεταξύ ὑπὸ ἀρχαιοκαπήλων ἀνασκαφάντων λάθρα καὶ ἡμιτελῶς τὸν χώρον πρὸ τῆς ἐγκαταστάσεως τῆς τότε ἐν μηνὶ Αὐγούστῳ οὔσης ἐκεῖ ἐνόπλου φρουρᾶς. Ὅμως δὲ καὶ νῦν σκαφῆς γενομένης εὑρέθη αὐτοῦ κρηπίδωμά τι ἐκ πέντε μεγάλων λίθων μήκους ἐν ὄλῳ μέτρων 6,72, κατὰ δὲ τὸ ἕτερον αὐτοῦ ἄκρον ἐφάνη βᾶθρον, ἔχον ἐπιγεγραμμένον τὸ ὄνομα Ῥαμνουσίου ἀνδρὸς τοῦ ἀναθέντος τὸ οἰονδήποτε τοῦτο κτίσμα. Ἀβέβαιον δὲ ἐθεωρήθη, ἂν οἱ θρόνοι καὶ πρὸ τῆς τῶν ἀρχαιοκαπήλων σκαφῆς ἠδράζοντο ἐπὶ τοῦ κρηπιδώματος, ἄλλως δ' ἐφάνησαν ὄντες ὅμοιοι τοῖς ἐκ τοῦ σηκοῦ τῆς Θέμιδος ποτὲ μετακομισθεῖσιν εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις Ἐθνικὸν Μουσεῖον.

Ἵσπερον ἐγένετο σκαφῆ τις κατὰ τὴν ἀτραπὸν τὴν εἰς τὸ φρούριον ἄγρυσαν ἀπὸ τοῦ ναοῦ ἐν τινὶ ὑπὸ ἀρχαιοκαπήλων ὡσαύτως προηγεωγμένῳ λάκκῳ, ἐνθα ἐλέγετο ὅτι ἐκρύπτοντο λίθοι ἐνεπίγραφοι καὶ γλυπτὰ ἔργα. Εὑρέθη δὲ αὐτοῦ ἐν βᾶθρον, ἔχον ἐπιτύμβιον ἕμμετρον ἐπίγραμμα, κολοβὸν ὅμως, καὶ εἰς πιθανῶς ὄρος τοῦ τεμένου, ἐτι τέσσαρα ἡκρωτηριασμένα γλυπτικῆς ἔργα, ὧν τὸ μείζον γυναικὸς ἀνάγλυφον ἀκέφαλον, ὕψους 0,77. Πλειότερον τῶν ἐπτὰ ἡμερῶν δὲν διήρκεσεν ἡ ἔρευνα, ἕνεκα τῶν πολλῶν δυσκολιῶν, ὡς ἐν ἐρήμῳ τόπῳ, οὐχ ἥκιστα δὲ ἕνεκα ἐλλείψεως ὕδατος καὶ προσέτι ἕνεκα τῆς ἐπὶ τῶν τόπων ἀξιώσεως τῶν χωρικῶν. Δύο δὲ θρόνοι καὶ δύο τῶν γλυπτῶν λίθων μετεκομίσθησαν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἐνταῦθα Ἐθνικοῦ Μουσείου. Καὶ περὶ τούτου δὲ τοῦ ἔργου ὑπέβαλεν ὁ Δ. Φίλιος λεπτομερῆ ἔκθεσιν, ἣτις θέλει ὡσαύτως δημοσιευθῆ μετὰ τῆς προειρημένης.

Τὸν Αὐγούστον ἐγένετο καὶ ἐπισκευή τις τοῦ ἐπὶ τοῦ

Σ' ο υ ν ί ο υ ἀκρωτηρίου ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς, οὐ εἶχε πέσει ἐν μηνὶ Μαρτίῳ τοῦ 1880 κατὰ τινα θυελλώδη νύκτα εἰς τῶν κίωνων τῆς νοτίου πλευρᾶς, ὁ προτελευταῖος τῶν πρὸς δυσμᾶς, συμπαρασύρας καὶ δύο δοκοὺς τοῦ ἄνωθεν ἐπιστυλίου. Τρεῖς τοῦ Συμβουλίου ὁ ἀντιπρόεδρος, ὁ γραμματεὺς καὶ ὁ γενικὸς ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων τοῦ κράτους ἀπῆλθον ἐκεῖσε ἐπὶ πλοίου δημοσίου, παραλαβόντες μεθ' ἑαυτῶν καὶ δύο ἐμπείρους τέκτονας, ἵνα ἴδωσι τί τὸ ποιητέον. Ἐπίσθησαν δέ, ὅτι δυνατὴ ἦτο ἡ συναρμογὴ καὶ ἀνόρθωσις τοῦ καταπεσόντος καὶ διαλυθέντος εἰς τὰ ἐξ ὧν συνίστατο τύμπανα κίονος, ἔτι δὲ οὐ μόνον ἢ κατὰ χώραν τὴν οἰκίαν ἐπίθεσις τῶν δύο τοῦ ἐπιστυλίου δοκῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ εὐθέτησις τῶν ἄλλων, αἵτινες εἶχον ἀπὸ καιροῦ παρεκκλίνει τῆς εὐθείας γραμμῆς. Πρὸς τούτοις ἐθεώρησαν οἱ σύμβουλοι καλὸν ἐκ τῶν ἐντὸς τοῦ ἐμβαδοῦ τοῦ ναοῦ κατακειμένων ὀγκωδῶν μαρμάρων δύο ἢ τρία τετραγώνου σχήματος τὰ ἀναγνωρισθέντα ὡς ἀνήκοντα εἰς τὴν νοτιοανατολικὴν τοῦ σηκοῦ παραστάδα νὰ ἐπιτεθῶσιν ἐπὶ τοῦ κατωτάτω δόμου τῆς παραστάδος ταύτης, ἐν τῇ θέσει τῇ ἀρχῆθεν εὕρισκομένου καὶ τελευταῖον νὰ ὑποστηριχθῶσιν οἰκοδομικῶς δύο μέρη τοῦ μαρμαρίνου ἐδάφους τοῦ ὑπὸ τοὺς κίονας. Περὶ τούτων ἀπάντων συνεννοηθέντες οἱ σύμβουλοι μετὰ τῶν τεκτόνων ἐπέστρεψαν εἰς Ἀθήνας, ἀφοῦ προσέσχον ἐπὶ βραχὺ καὶ εἰς τὸν ὄρμον τοῦ ἀγ. Νικολάου καὶ παρέλαβον ἐκεῖθεν δύο τῶν παλαιωτάτων τῆς Ἀττικῆς ἐπιτυμβίων ἐπιγραφῶν, τὴν τοῦ Ἐπικλέους παιδὸς Δαμασιστράτου καὶ τὴν τοῦ Ἴπποστράτου καὶ ἐκόμισαν εἰς Ἀθήνας, ἵνα μὴ ἐπὶ πλέον μένουσαι ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρημίᾳ ἀφύλακτοι φθειρῶνται ὑπὸ τῶν ἀναγῶγων δαβατῶν. Οἱ τέκτονες ὕστερον καὶ δεύτερον ἀπῆλθον ἐκεῖσε, ἐμελέτησαν εἰδικώτερον τὰ τῆς ἐπιχειρητέας ἐπισκευῆς, ὑπέβαλον ἡμῖν προϋπολογισμὸν

τῆς δαπάνης καὶ ἀφοῦ ἐνεκρίθη, ἐξετέλεσαν τὸ ἔργον καθ' ἃς ἔλαβον ὁδηγίας. Ἡ δαπάνη ἀνέβη εἰς δρ. 1937:65.

Ἀνακοινοῦμεν τοῖς ἐταίροις καὶ τάδε·

Τὸν μῆνα Αὐγούστον εἶχεν ἀγοράσει τὸ Συμβούλιον ἀγγεῖά τινα πήλινα λίαν ἀρχαῖκὰ καὶ ὁμοιάζοντα τοῖς ἐκ Μυκηνῶν καὶ Ναυπλίας, ὁ δὲ πωλήσας αὐτὰ ἔλεγεν, ὅτι εὐρέθησαν ἐν τάφοις κειμένοις κατὰ τὴν θέσιν Ἀλ-
κῆν, τὴν μεταξὺ Τραχῶνων καὶ Βάρης τῆς Ἀττικῆς, καὶ ὅτι εἶναι ἐκεῖ καὶ ἄλλοι τάφοι ἔχοντες στενὸν καὶ ἐπιμήκη πρὸς τὰ ἔσω δρόμον, ὡς οἱ ἐν Σπάτα καὶ Ναυπλία καὶ Μενιδίῳ. Ἐκ τούτου ἐκρίθη καλὸν νὰ γίνῃ τις ἐκεῖ περαι-
τέρω ἔρευνα παρὰ τῆς Ἑταιρίας. Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς παιδείας πληροφορηθὲν ταῦτα ἔδωκε τὴν ἀδειαν. Συνεν-
νοηθεὶς δὲ ὁ γραμματεὺς τῆς Ἑταιρίας μετὰ τοῦ γενι-
κοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων ἀπῆλθεν εἰς Ἀλυκὴν μετὰ τοῦ Δ. Φιλίου καὶ τοῦ ἀρχαιοπράτου ὡς καταδείκτου καὶ ὁδηγοῦ. Εἶδαμεν, ὅτι ἡ θέσις εἶναι ἐντὸς τοῦ δυτικοβο-
ρείου χείλους τῆς ἀλυκῆς, οὔσα ὄλως ἐπίπεδος, καὶ ὅτι ἡ ἀνασκαφὴ παρὰ τῶν τυμβωρύχων εἶχε γίνεαι οὐ καλῶς ἄτε λαθραίως καὶ σπευστικῶς, καὶ ἐκ τούτου ἦτο δύσκολος ἡ διάγνωσις τοῦ ἀκριβοῦς σχήματος τῶν τάφων. Ὅμως δὲ ἐπέισθημεν ἱκανῶς, ὅτι δρόμους ἐπιμήκεις ἐν τῇ γῆ ἐσκαμμένους εἶχον τὰ ταφεῖα, θύραν δὲ ἡ κτίσμα ἄλλο οὐδὲν διεκρίναμεν. Πλησίον τῶν συληθέντων τάφων εἶπεν ἡμῖν ὁ ἀρχαιοπράτης, ὅτι διαγινώσκει τὴν ὑπαρξίν καὶ ἄλλων τάφων ἀθίκτων, ὡς ἐκ τῆς ποιότητος καὶ τοῦ χρώματος τῆς γήινης ἐπιφανείας, ὅπερ ἐγὼ ἀπλῶς ἐπί-
στευσα, ἄτε τῆς ἐπιφανείας ταύτης οὔσης αὐτόθι ὄλως ὁμαλῆς καὶ οὐδὲν ἐκφανὲς ἐχούσης σημεῖον. Ἄλλ' ὁμο-
λογητέον, ὅτι οἱ τυμβωρύχοι εἶναι πολὺ ἡμῶν ἐμπειρό-
τεροι ἐν τῇ διαγνώσει τῶν τόπων καὶ θυμοσοφώτεροι. Καὶ ἠθελήσαμεν μὲν δὲν ἠδυνήθημεν δὲ νὰ κάμωμεν αὐτοῦ

ἀποπειρατήριόν τινα σκαφήν· διότι ὁ ἐπιστατήσων Δ. Φίλιος ἤθελε μεγάλως δυσκολευθῆ νὰ διαμείνη ἡμέρας τινὰς ἐν τόπῳ ὄλως ἀκατοικήτῳ, ἐν δὲ τῷ νάρθηκι τῆς αὐτοῦ που πλησίον ἐκκλησίας τοῦ ἀγ. Νικολάου δὲν τῷ ἐσυγχωρήθη νὰ διανυκτερεύῃ, διότι ὁ τόπος εἶναι κοινὸς διὰ πάντας τοὺς κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην τοῦ ἐνιαυτοῦ κυνηγούς, καὶ οὕτω παρητήσαμεν τὴν ἐπιχείρησιν. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἀμεληθῇ τὸ πρᾶγμα παρὰ τοῦ μέλλοντος Συμβουλίου.

Ἐν δὲ Χαιρωνείᾳ τῆς Βοιωτίας ἐξηκολούθησαν ἐπὶ πολλοὺς μῆνας τοῦ ἔτους αἱ ἐργασίαι αἱ προπαρασκευαστικαὶ πρὸς ἀνίδρυσιν τοῦ πασιγνώστου μεγάλου λέοντος (*), ὡς εἶχεν ἀποφασίσει τὸ Συμβούλιον τῆ 27 Ἀπριλίου 1879 καὶ εἶχε καὶ ἀρχίσει σχεδὸν ἀμέσως τότε, ἤτοι πρὸ εἰκοσι ὄλων μηνῶν. Συνέβη δὲ πρὸς τούτο τὸ ἔργον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι σπάνιον, νὰ ἤξεύρῃ μὲν τις τὸ ποῦ ἔχει νὰ φθάσῃ πορευόμενος, ὅχι δὲ καὶ πάντα τὰ ἐν τῷ μεταξὺ σημεῖα τῆς πορείας τὰ ἀπὸ τῆς ἀφετηρίας μέχρι τοῦ τέρματος. Δὲν ἦσαν γνωστὰ κατ' ἀρχὰς εἰμὴ τὰ κατακείμενα ὀγκώδη τοῦ λέοντος τεμάχια. Ἔδει δὲ νὰ ἀναζητηθῇ διὰ σκαφῶν τὸ κρηπίδωμα τοῦ βάθρου, ἐφ' οὗ ποτε ἦτο ἰδρυμένος. Τοῦτο ἐγένετο πέρυσιν, ἀλλ' εὐρέθη τότε, ὅτι καὶ περίβολος αὐτόθι λόγου ἄξιος ὑπῆρχε περιέχων τετράπλευρον χώρον, τὸν τοῦ παρὰ Πausανία μνημονευομένου πολυανδρίου, ὅπως ἐν τῇ περυσινῇ ἡμῶν

(*) Το ὄλον χωρίον τοῦ Πausανίου τὸ ἀναφερόμενον εἰς αὐτὸν ἔχει οὕτως: «Προσιόντων δὲ τῇ πόλει [Χαιρωνείᾳ] πολυάνδριον Θηβαίων ἐστὶν ἐν τῷ πρὸς Φίλιππον ἀγῶνι ἀποθανόντων· ἐπιγέγραπται μὲν δὴ ἐπίγραμμα οὐδέν, ἐπίθημα δὲ ἐπέστιν αὐτῷ λέων· φέροι δ' ἂν ἐς τῶν ἀνδρῶν μάλιστα τὸν θυμὸν· ἐπίγραμμα δὲ ἀπέστιν (ἐμοὶ δοκεῖν) ὅτι οὐδὲ εἰκότα τῇ τόλμῃ σφίσι τὰ ἐκ τοῦ δαίμονος ἠκολούθησεν». Πaus. 9, 40, 18. ἐκδ. Βεη.

λογοδοσία ἐξεθέσαμεν. Χρέος δὲ εἶχε νῦν τὸ Συμβούλιον νὰ ἀνερευνήσῃ καὶ τὸν ἐντὸς τοῦτον χῶρον, ἵνα ἴδῃ πῶς καὶ πόσοι ἦσαν οἱ ἐνταφιασμένοι νεκροὶ καὶ ἂν εἶχον κτερίσματα καὶ ὅποια. Πρὸς δὲ τῷ κυρίως ἀρχαιολογικῷ σκοπῷ τῆς ἐρέυνης προσετίθετο καὶ τις ἄλλος σπουδαῖος, ὁ ἀνθρωπολογικὸς καὶ ἐθνολογικὸς. Ἡ ἐπιστήμη ἢ τὴν κατασκευὴν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ὑπὸ διαφόρους ἐπόψεις ἐρευνῶσα ἀπήτει παρ' ἡμῶν νὰ μὴ χωρήσωμεν ἀτάκτως καὶ ἐπιπολαίως εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν νεκρῶν, ἀλλὰ νὰ περισώσωμεν κατὰ τὸ δυνατὸν τοὺς σκελετοὺς ὀλοκλήρους καὶ πρὸ πάντων τὰ κρανία διὰ μελλούσας μελέτας τῶν ἐπιστημόνων. Ἀπῆλθον λοιπὸν πάλιν εἰς Χαιρώνειαν οἱ ἐκ τῶν τοῦ Συμβουλίου Φιντικλῆς καὶ Καστόρχης καὶ οἱ γλύπται Σίγελ καὶ Φυτάλης, χάριν μελετῶν τῶν πρὸς ἀνίδρουσιν τοῦ λέοντος, ὁ δὲ τελευταῖος καὶ πάλιν ὕστερον ἐστάλη δις διὰ τὰς αὐτὰς μελέτας πρὸς δὲ καὶ ἵνα φροντίσῃ περὶ καλῆς ἐξαγωγῆς τινῶν τοῦλάχιστον σκελετῶν διὰ χρήσεως γύψου. ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ ἐνταῦθα ἰατρὸς Ἰούλ. Γαλβάνης παρακληθεὶς ἀπῆλθεν ἐκεῖσε, ἵνα παράσχη τὴν ἐκ τῶν γνώσεών του συνδρομὴν. Πάντες δὲ ὑπέβηλον εἰς τὸ Συμβούλιον τὰς ἐκθέσεις τῶν ἐπανελθόντες (*). Τοῦ δὲ ὅλου ἔργου τῆς τῶν νεκρῶν ἐξετάσεως ἢ ἐπιστάσια καὶ ἐκτέλεισις ἀνετέθη, ὡς καὶ πρῶην, εἰς τὸν ἔφορον Π. Σταματάκη, ὅστις μετ' ἄκρας ἐπιμελείας καὶ εὐσυνειδησίας τὸ ἐξετέλεσεν, ἀφροντιστήσας καὶ τῆς υἰγείας του, ἣν εἶδε προσβαλλομένην ἀπαξ καὶ δις. Ἐχει νῦν τὸ Συμβούλιον ὑπ' ὄψιν τοῦ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν πολυπόνων τοῦ Σταματάκη ἐργασιῶν, ἐκτεθειμένον ἐν διαφόροις αὐτοῦ ἐκθέσεσιν καὶ πρὸ πάντων ἐν τῷ ἀκριβεστάτῳ ἡμερολογίῳ, ἐν ᾧ ἀνε-

(*) Τὴν ἐκθεσιν τοῦ Φυτάλη ἴδε ἐν Ἀθηναίου τῆμ. Θ, σελ. 347—352.

γραψε λεπτομερῶς τὴν κατάστασιν εἰς ἣν εὔρε τοὺς νεκροὺς, ὄντας ἐν ὄλῳ διακοσίους πενήκοντα τέσσαρας, ἐν ἑπτὰ στίχοις τεταγμένους, ἐσχεδίασε τὰς θέσεις πάντων ὡς ἔκειντο, ὧν τινὲς περιεργόταται, ἐσημειώσατο τὰς ἐκ τῶν ὀπλων πληγὰς τὰς ἐν ταῖς ὀστέοις ἀριδῆλως φαινομένας, κατέλεξε τέλος τὰ κτερίσματα, ἃ περὶ αὐτοὺς εἶχον οἱ νεκροί, συνιστάμενα ἐκ σπλεγγίδων σιδηρῶν, κομβίων ὄχι ὀλίγων ὀστεινῶν (ἄδηλον πρὸς ποίαν χρῆσιν) καὶ ἀγγείων τινῶν πηλίνων μικρῶν, πάντα ταῦτα μελέτης ἀξία, διὰ τε ἄλλα καὶ διὰ τὸ ὅτι δεικνύουσιν ἡμῖν τὸ ἔθος τῶν ἀρχαίων τοῦ νὰ θάπτωσι τοὺς ἐν πολέμοις θνήσκοντας ὄχι σωρηδόν, ὡς οἱ νεώτεροι, ἀλλὰ μετὰ πάσης εὐσεβοῦς τηρήσεως τῶν νομίμων.

Ἐξηκρίβωσε δὲ ὁ Σταματάκης διὰ σκαφῆς ὀρυγμάτων τινῶν κατὰ θέσεις διαφόρους, ὅτι δεύτερον ἄλλο στρώμα νεκρῶν βαθύτερον οὐδέποτε ὑπῆρξεν ἐν τῷ ἐμβαδῷ τοῦ πολυανδρίου. Παρατήρησε δὲ μόνον ἐξαιρετικόν τι τόδε μεταξὺ τοῦ γ' καὶ τοῦ ιδ' νεκροῦ τοῦ β' στίχου σωρὸν ἀπηνθρακωμένων ὀστῶν κεκαυμένου νεκροῦ, μετὰ τέφρας.

Τελειώσας δὲ τὸ ἔργον περὶ τὴν εἰσβολὴν τοῦ ἐνεστῶτος χειμῶνος ἐκόμισεν εἰς Ἀθήνας ἐν ἑξ κιβωτίοις κρανία τινὰ καὶ ἄλλα ὀστᾶ, ὅσα περιεργότερα ἐκρίθησαν, ὡς καὶ τὰ κτερίσματα, τοὺς δὲ ἄλλους νεκροὺς κατὰ χώραν ἄφησεν, ἐπικαλύψας πάλιν γῆς στρώματι πάχους ὅ ἑκατ. μ. φροντίσας καὶ περὶ προφυλάξεως τοῦ τόπου ἀπὸ κατακλύσεως ἐκ τῶν ὀμβρίων ὑδάτων. Τὸ δὲ Συμβούλιον τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας ἐπεμελεῖτο ἐνταῦθα τὴν συγκόλλησιν τῶν τεθραυσμένων ὀστέων, ἵνα ἐκτεθῶσι προσεχῶς ἐν προσήκοντι τόπῳ εἰς θεῖον τοῦ κοινοῦ καὶ μελέτην τῶν ἀρμοδίων. Ἡ δαπάνη ἢ εἰς τὰς ἐν Χαιρωνείᾳ τοῦ ἔτους ἐργασίας ἀνέβη εἰς ὄρ. 5832:85.

Κατὰ δὲ τὸ προσεχὲς ἔαρ ἔχει νὰ ἐξετάσῃ τὸ μεθ' ἡμᾶς

Συμβούλιον, ἂν τὸ ὑπάρχον κρηπίδωμα σώζει τὴν ἀπαιτουμένην στερεότητα, ὥστε νὰ δεχθῇ τὸ μέγα βάρος τοῦ λέοντος, ἢ πρέπει νὰ οἰκοδομηθῇ ἄλλο νέον, εἴτα δὲ νὰ προβῇ εἰς αὐτὴν τὴν ἀνίδρυσιν τοῦ λέοντος, ἴσως καὶ τὴν τοῦ περιβόλου ἐπισκευήν, καθ' ὅσον φανῇ ἀναγκαῖον. Δὲν θεωροῦμεν δὲ ἄσκοπον νὰ ἀναφέρωμεν ὅτι ἐν τῷ ἀποχωροῦντι νῦν Συμβουλίῳ ὑπῆρξε διαφωνία γνώμων περί τι καιριώτατον ἐκ τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ πολυδαπάνου τούτου ἐν Χαιρωνείᾳ ἔργου. Οἱ πλείονες τῶν συμβούλων ἦσαν γνώμης νὰ γίνῃ πλήρης ἀνοικοδομησις τοῦ ὅλου μνημείου, τελεία ἐπισκευὴ restoration κατὰ τοὺς κανόνας τῆς τέχνης, ἵνα ἔχῃ πρὸς τῇ στερεότητι καὶ τὸ καλὸν καὶ τὴν ἐπίδειξιν παντὸς τοῦ δυνατοῦ γενέσθαι τὴν σήμερον παρ' ἡμῖν, ὁ δὲ ἀναγινώσκων ταῦτα (καὶ εἴ τις ἄλλος τυχὸν δὲν ἐξεφράσθη ἐτι ῥητῶς) ἐγνωμάτευε νὰ ἐκτελεσθῇ κυρίως εἶπειν μόνη ἡ συναρμογὴ καὶ ἀνίδρυσις τοῦ λέοντος, καταβαλλομένης τῆς δεούσης φροντίδος περὶ στερεότητος μόνον τοῦ κρηπίδωματος, ἄνευ δὲ κατασκευῆς ἄλλου ἐπ' αὐτοῦ βάθρου ἀρχιτεκτονικῶς κεκοσμημένου κατὰ τὰς ἐνδείξεις τὰς τυχὸν ὑπαρχούσας περὶ τοῦ ἀρχαίου αὐτοῦ ὕψους καὶ σχήματος καὶ ὕλικου, ἔτι καὶ ἄνευ συμπληρώσεως καὶ ἐπικοσμήσεως ἀρχιτεκτονικῆς τοῦ περιβόλου τοῦ πολυανδρίου. Ἡ δευτέρα αὕτη γνώμη στηρίζεται πρὸ πάντων εἰς τὴν σκέψιν τοῦ ὅτι τὰ χρήματα πρέπει νὰ οἰκονομῶνται διὰ μυρίας ἄλλας χρείας τῆς ἀρχαιολογίας, ὧν τινες καὶ λίαν κατεπίγειουσαι, ἔχει δὲ ὑπὲρ ἑαυτῆς καὶ προηγούμενον ἐν τῇ πράξει, ἣν ἠκολούθησαν ἀπ' ἀρχῆς τῆς Ἑταιρίας τὰ Συμβούλια, ἀποσχόντα μὲν ὀλοκλήρων ἀνοικοδομήσεων ἢ συμπληρώσεων καλλιτεχνικῶν τῶν ἀρχαίων ἐν ἐρειπίοις μνημείων, περιορισθέντα δὲ εἰς ἐπισκευὰς τὰς ἀναγκασιότατας μόνον ἢ ὑποστηρίξεις, καὶ τοῦτο διὰ λόγους μεγάλ-

λους, ὄχι μόνον ἐκ φειδωλίας χρημάτων. Ἄλλ' ἀρκοῦσι περὶ τοῦτου τοῦ ἀντικειμένου τοσαῦτα: νικῶ δὲ τὸ κᾶρρον.

Ἄλλον λέοντα ἀρχαῖον μνημειακόν, μικρότερον μὲν τοῦ τῆς Χαιρωνείας, μέγαν δ' ἔτι καὶ αὐτόν, (διότι εἶναι μήκους μ. γ. 8,80) τὸν ἐν τῇ νήσῳ Κέα (*), ἔκρινε δέον τὸ Συμβούλιον νὰ περιποιηθῆ, ἀφοῦ ἐπληροφορήθη, ὅτι, ὡς κείμενος ἐπὶ ἐδάφους ἐπικλινοῦς καὶ λίαν βαρῦς, εἶχεν ἐξολισθήσει ὁμοῦ μετὰ τοῦ συμφουοῦς αὐτῷ βάρου ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς του θέσεως καὶ ἠπείλει πτώσιν ἔτι μεγαλύτεραν πρὸς τὴν κατωφέρειαν. Κατὰ τὸν δόντα ἡμῖν τὰς πληροφορίας ταύτας Ἄντ. Μηλιαράκη τὸν περιγράφαντα τὰς Κυκλάδας νήσους καὶ κατὰ τὸν ἐν αὐτῇ τῇ Κέα αὐτεπάγγελτον φύλακα τῶν ἀρχαιοτήτων Κωνστ. Μάνθον ἐπερωτηθέντα παρ' ἡμῶν, ἔπρεπε νὰ ὑποστηρίχθῃ τὸ βᾶθρον διὰ τοιχοδομίας τινὸς στερεᾶς. Τοῦτο παρεδέχθημεν, καὶ ἀνετέθη ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου εἰς τὸν Μάνθον, ὅστις καὶ τὸ ἐξετέλεσεν ἐπιμελῶς καὶ ἔγραψεν ἡμῖν ἀρχὰς Φεβρουαρίου ὅτι ἡ ἐξασφάλισις ἐγένετο ἰσχυρὰ μὲ τοιχοδομίαν ἐξ ἀσβέστου πορκελλάνης καὶ μεγάλων λίθων. Ἐδαπανήθησαν δρ. 255.

Ἄλλη δὲ ὑποστήριξις ἀρχαίου κτίσματος, ἥδη πρὸ ἑτῶν ὀκτῶ μελετωμένη ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου καὶ ἐπαγγελθεῖσα τοῖς ἐταίροις, μόλις ἐρέτος κατωρθώθη, ἡ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἐπικουρίου Ἀπόλλωνος ἐν Βάσσαις τῆς Φιγαλείας. Ἐνεκα τοῦ ἀποκέντρου τῆς θέσεως δύσκολον ἦτο νὰ εὕρωμεν ἀρχιτέκτονά τινα ἢ μηχανικὸν τῆς ἡμετέρας ἐμπιστοσύνης, ὅστις νὰ διατρίψῃ ἡμέρας τινὰς ἐκεῖ καὶ μελετήσας συντάξῃ σχέδιον ἐπισκευῆς καὶ προϋπολογισμόν τῆς δαπάνης. Ἐγένετο μὲν τι τοιοῦτο ἅπαξ πρὸ

(*) Ἴδε περιγραφὴν αὐτοῦ ἐν τῷ συγγράμματι τοῦ Broendsled, Voyages etc. τόμ. Α'. σ. 11 κ. ἑ. καὶ ἐν τοῖς ὑπὸ Λ. Μηλιαράκη Ἰπομνήμασι περιγραφικοῖς τῶν Κυκλάδων νήσων, σελ. 249—251.

τριῶν ἐτῶν, ἀλλὰ ἐν τῇ στιγμῇ τῆς ἀποφάσεως ἠσθάνθη-
μεν δειλίαν τινά, μήπως θέλοντες νὰ διορθώσωμεν, βλά-
ψωμεν μᾶλλον, ἢ ἐπενέγκωμεν δυσμορφίαν τινά εἰς τὸ
καλὸν ἀρχιτεκτόνημα τοῦ Ἰκτίνου (*). Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ
παρελθὸν ἔαρ ἠκούομεν συχνότερον ἐπαναλαμβανόμενον
παρὰ τινῶν, ὅτι χρήξουσι πάντως ταχείας ὑποστηρίξεως
οἱ κίονες ὡς παρεκκλίναντες τῆς καθέτου στάσεως, ἐπε-
ζητήσαμεν διὰ τῆς γενικῆς ἐφορείας τῶν ἀρχαιοτήτων
τὴν γνώμην τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ Γερμανῶν ἀρχιτεκτόνων,
οἵτινες ἐκ τοῦ πλησίον ἐγνώριζον τὸν ναὸν καὶ ἀφοῦ ἐλά-
θομεν αὐτὴν καὶ εὐλογοῦσα ἐφάνησαν ἡμῖν τὰ ὑποδειχθέντα
μέσα ὑποστηρίξεως, ἐπέμψαμεν εἰς Φιγάλειαν ἓνα ἐντεῦ-
θεν οἰκοδόμον, ἔμπειρον εἰς ἔργα τοιαῦτα, ὅστις διελθὼν
πρῶτον δι' Ὀλυμπίας καὶ λαβὼν καὶ προφορικὰς ἐπιπαρά-
τῶν Γερμανῶν ὁδηγίας ἐξετέλεσε τὴν ὑποστήριξιν διὰ ξυ-
λίνων δοκῶν, στεφανίων μεταλλίνων καὶ ἄλλων τοιούτων
μέσων. Ἐδαπανήθησαν εἰς τὸ ἔργον δρ. 1800.

Τέλη Φεβρουαρίου παρελθόντος ἐγένετο δαπάνη τῆς
Ἑταιρίας ἐν Ναυπλίᾳ, ἐπιστατοῦντος τοῦ ἐκεῖ δικηγό-
ρου Ἰω. Κονδάκη ὡς καὶ ἄλλοτε, ἔρευνα τάφων τινῶν ἐπι-
παναρχαίων, παρατηρηθέντων ἐν τῇ ὑπῤωρῆι τοῦ Παλα-
μηδίου, καὶ τὰ εὑρεθέντα ἐν αὐτοῖς ἀξιοπεριέργα κτερί-
σματα ἐπέμψθησαν εἰς τὴν Ἑταιρίαν μετὰ ἐκθέσεως τοῦ
ἐπιστατήσαντος καὶ σχεδιογραφήματος τῶν τάφων, ἐκπο-
νηθέντος παρὰ τοῦ μηχανικοῦ Λ. Ζούζουλα, οἷς εὐγνω-
μονεῖ ἡ Ἑταιρία (**).

Ἀναφέρομεν καὶ τὸδε, ὅτι τὸ Συμβούλιον, ἰδὼν ἐν τῷ
ἔτει τούτῳ τὸν Γερμανὸν ἀρχιτέκτονα Rich. Bohn ποιοῦντα

(*) Ἰδὲ Πausan. 8, 41, 7—9.

(**) Λεπτομερεῖς τινὰς περὶ τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης ἴδὲ ἐν Ἀθηναίου
τόμ. 8, σελ. 411. Ἡ δὲ ὅλη ἔκθεσις τοῦ Κονδάκη ἐτυπώθη αὐτόθι, σελ.
517—523, μετὰ καὶ σχεδίου ἐνὸς τῶν τάφων καὶ ἀπεικονίσεως τινῶν
κτερισμάτων καὶ διατριβῆς περὶ αὐτῶν, συγγραφείσης ὑπὸ Δ. Φιλίου.

ἐπιτυχεῖς διὰ σκαφῶν ἐρεύνας κατὰ τὰ Προπύλαια τῆς Ἀθήνησιν ἀκροπόλεως καὶ τὴν ἐπ' αὐτὰ ἀνοδὸν καὶ περὶ τὸν ναὸν τῆς ἀπτέρου Νίκης, ἔδωκεν αὐτῷ ὡς συνδρομήν, καθ' ἃ τὸ ἡ. ἄρθρον τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς Ἑταιρίας ἐπιτρέπει, ἐν ποσὸν πεντακοσίων δραχμῶν, ὅπως εὐκολώτερον συντελέσῃ τὸ ἔργον του, ὡς καὶ τὸ συνετέλεσε (*).

Τοσαῦτα μὲν περὶ ἀνασκαφῶν καὶ ἐπισκευῶν.

Ἀγοραὶ δὲ ἀρχαίων ἔργων τέχνης καὶ ἐπιγραφῶν πρὸς πλουτισμὸν τοῦ Μουσείου τῆς Ἑταιρίας τοῦ ἐν τῷ Βαρβακείῳ ἐγένοντο κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο οὐκ ὀλίγαι, δαπανηθέντος ποσοῦ δραχ 7820,75. Ἐκ τῶν ἀγορασθέντων ὡς ἀξιολογώτερα δύνανται νὰ θεωρηθῶσι ἐξ ἧ ἑπτά· ἡ ἐξ Ὀρχομενοῦ γνωστὴ ἐπιτυμβία στήλη τοῦ ἀνδρὸς τοῦ κρατοῦντος ἀκρίδα, τέχνης ἀρχαϊκῆς (**), ἐν ἀγγεῖον πανάρχαιον Ἀπτικόν, ἔχον ἐπιγραφὴν ἔμμετρον ἐκ δεξιῶν πρὸς ἀριστερά, πάνυ περίεργον καὶ δυσξύμβλητον, ἐν Πανδὸς ἀγάλμα λίθινον ἐκ Σπάρτης, μία προτομὴ ἀνδρὸς εἰκονικὴ ἐκ Φλιοῦντος, ἐν ἀνάγλυφον ἐκ τῶν περίξ τῶν Ἀθηνῶν, τέχνης ἱερατικῆς ἀνατολιζούσης· ὀφθαλμοὶ λίθινοι μεγάλοι αὐθύπαρκτοι, ἐκ Πειραιῶς, τέχνης ἀκριβεστάτης καὶ χρωματισμοῦ τῆς κόρης λείψανα σώζοντες, περὶ τοὺς δέκα, ὧν ὁ μέγιστος ἔχει μῆκος 0,40. Εἰκασία περὶ τῶν πρωτοφανῶν τούτων πραγμάτων ἐξηνέχθη, ὅτι ἦσαν στολισμὸς τῶν πλοίων, περὶ οὗ ὑπάρχουσί τινες εἰδήσεις, ἢ ἴσως καὶ τῶν νεωρίων· ἀλλὰ τὸ βέβαιον ἀγνοοῦμεν (***)).

(*) Ἴδε ἀρήγησιν τοῦ Rich. Böhm περὶ τοῦ ἔργου τούτου, δημοσιευθεῖσαν ἐν Mittheil. d. d. arch. Inst. τόμ. 5, σελ. 259—67, καὶ 309—16.

(**) Ὁμοῦ μετὰ τῆς στήλης ταύτης ἐκομίσθη εἰς τὸ ἐνταῦθα Ἐθνικὸν Μουσεῖον ἐκ τῆς Μονῆς Σκριποῦς καὶ ἐν ἄλλο ἀρχαϊκῆς τέχνης ἔργον, κομρὸς Ἀπόλλωνος, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἠγοράσθη. Μόνον τὰ τῆς μετακομίσσεως ἔξοδα ἐδόθησαν ἐκ τοῦ ταμείου τῆς Ἑταιρίας.

(***) Πρὸ μικροῦ ἐξεδόθη περὶ τῶν ὀρθολογμῶν τούτων διατριβὴ ὑπὸ τοῦ δόκτορος Λόλιγγ ἐν Mittheil. d. d. arch. Inst. τόμ. 5 σελ. 384—7.

Ἡ εἴσοδος εἰς τὰ δύο Μουσεία τῆς Ἑταιρίας, τὸ ἐν τῷ Βαρβακείῳ καὶ τὸ ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ, ἐγένετο καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ὅπως πρὸ τριῶν ἐτῶν ἐκανονίσθη, ἀνοίγει δηλ. ἐκάτερον τῶν Μουσείων τρίς κατ' ἐναλλασσομένας ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος, παρέχονται δὲ καὶ πᾶσαι αἱ εὐκολίαι εἰς τὴν μελέτην τῶν ἐν αὐτοῖς ἀρχαίων συμφώνως πρὸς τὰ ἀναγεγραμμένα ἐν τῷ ἐλευθερίῳ ὀργανισμῷ τῆς Ἑταιρίας.

Τὰ Μουσεία ἔξοδα, δηλ. τὰ εἰς συγκολλήσεις, ἰδρύσεις, μετακομίσεις, κατασκευὴν θηκῶν καὶ βάθρων, ἀγορὰν σκευῶν καὶ ἐργαλείων καὶ ὑλῶν χρησίμων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ἀνέβησαν τὸ ἔτος τοῦτο εἰς ὄχι εὐκαταφρόνητόν ποσόν. Τοῦτο ἐμφαίνει πρόοδον τῶν ἀρχαιολογικῶν ἐργασιῶν καὶ ἐπέλευσιν ὁσημέραι τάξεως μείζωνος καὶ φιλοκαλίας, εἰς ἃ πλείστον μέρος ἔχει ὁ βοηθὸς τοῦ γραφείου καὶ ἐπιμελητῆς τοῦ Μουσείου ὁ προσληφθεὶς ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας πρὸ τεσσάρων ἐτῶν. Δὲν εἶναι δὲ ἄκαιρον νὰ ρηθῆ πρὸς τοὺς ἐταίρους ὅτι διὰ τῆς ἐπιμελείας αὐτοῦ κατωρθώθη πρὸ μικροῦ νὰ φανῶσιν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν τινὰ τῶν ἐκ χαλκοῦ Μυκηναίων ξιφῶν πολὺ τιμιώτερα ἢ προτοῦ, διότι καθαρισθέντα ἐπιτηδεύς, ἔδειξαν ἅς εἶχον τέως ἐπὶ τῶν λεπίδων κεκαλυμμένας ὑπὸ κατιώσεως χρυσᾶς παραστάσεις πολυσυνθέτους ἀνδρῶν καὶ ζώων καὶ ἄλλα κοσμήματα τέχνης ἀρχαιοτάτης ἅμα καὶ ἀκριβοῦς. Καὶ ἀργυρᾶ δὲ τινὰ ἀγγεῖα τῆς αὐτῆς Μυκηναίας συλλογῆς ὁμοίως καθαρισθέντα ἐφάνησαν νῦν ἔχοντα ἐκτύπους παραστάσεις ἀνδρῶν καὶ ζώων καὶ κοσμήματα χρυσᾶ ἰδιόρρυθμα. Τούτων πάντων γίνονται νῦν ἀπεικονίσεις, ἣ δὲ δημοσίευσις αὐτῶν θέλει ἡδέως, ὡς πιστεύομεν, ἐξαφνίσει τοὺς ἀρχαιολογοῦντας, ὥστε νὰ ἐπιφωνήσωσι τὸ Ὅμηρικόν·

ἄλλοίός μοι, ξεῖνε, φάνης νέον ἢ τὸ πάροιθεν·

καὶ νὰ τραπῶσιν ἐπὶ μελέτας ἐμβριθεστέρας πρὸς δια-
φώτισιν τῆς πορείας, ἣν ἡ ἀρχαία τέχνη ἐν γένει διήνυσε
κατὰ τὰς Ἑλληνικὰς χώρας τὰς ἐν συναφείᾳ μετὰ τῆς
Ἀνατολῆς, ἐφ' ᾧ συγχαίρομεν τῇ ἡμετέρᾳ Ἑταιρίᾳ, τῇ δι-
δούσῃ ταιαύτας καλῶν ζητήσεων ἀφορμὰς.

Ἐν δὲ τῇ συντάξει τοῦ λεπτομεροῦς κατὰ λόγου
τῶν τῆς Ἑταιρίας ἀρχαίων (*) ἐπροχωρήσαμεν καὶ ἐφέ-
τος ἱκανῶς, γινομένης τῆς καταγραφῆς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖ-
στον ὑπὸ τοῦ βοηθοῦ τοῦ γραφείου, τοῦ καὶ ἐπιμελητοῦ
τῶν δύο Μουσείων, ὡς εἶπομεν. Ἐφθάσαμεν ἐν τῷ κατα-
λόγῳ τὸν γενικὸν ἀριθμὸν 11,724 (**). Πέρυσιν ὁ ἀριθμὸς

(*) Τὰ ἀρχαῖα τῆς Ἑταιρίας, ἃ καταγράφονται εἰς τὸν κατάλογον τοῦ-
τον, εἶναι ἀποτεθειμένα ἐν διαφόροις τόποις, τὰ μὲν πλεῖστα ἐν τῷ Βαρ-
βακείῳ καὶ ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσείῳ, ὄχι ὀλίγα δὲ ἐν ταῖς περιοχαῖς τοῦ
λεγομένου Βουλευτηρίου, τῆς Ἀττάλου στοᾶς, τῶν Γιγάντων, τοῦ Κα-
τηρόρη, ἔτι ἐν τοῖς ὑπαιθροῖς τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου, τῆς ἐξω τοῦ Δι-
πύλου νεκροπόλεως, τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου, τοῦ Ἀσκληπείου, τέλος
καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀκροπόλει παρὰ τῷ τῶν ἀπομάχων φυλακείῳ καὶ ἐν
ἰδιαιτέρῳ ἐκεῖ πλησίον οἰκίσκῳ, διασκευασθέντι εἰς προσωρινὸν Μουσεῖον.
Τὰ δὲ ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ ὡσαύτως τῆς Ἑταιρίας Μυκηναῖα, Σπαταῖα
καὶ Ναυπλιακὰ ἀρχαῖα εἶναι εἰς ἰδίους καταλόγους καταγεγραμμένα,
ὡς θέλουσι καταγραφῆ καὶ τὰ ἐξ Ἀχαρνῶν ἐσχάτως αὐτόθι εἰσαχθέντα.

(**) Σύγκειται ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἐκ τῶν ἐξῆς καθ' ὕλην εἰδικῶν ἀριθ-
μῶν. Λιθίνων 3365, χαλκῶν 918, σιδηρῶν 40, μολυβδίνων 1960, ἀργυ-
ρῶν 45, χρυσῶν 141, ὀστεινῶν 91, ὑαλίνων 231, διαφόρων ὑλῶν 292,
πηλίνων ἀγγείων 2196, πηλ. μορρῶν 1097, πηλ. λύχνων 540, πηλ.
σκευῶν 238, πηλ. θραυσμάτων 241, πηλ. πυραμιδοειδῶν καὶ κωνοειδῶν
102, πηλ. φακοειδῶν καὶ ἀρτοποιῶν 23, πηλ. λαθῶν ἀμφορέων ἐνεπι-
γράφων 4. Ἰστέον δὲ ὅτι αἱ λαθαὶ ἀμφορέων αἱ ἐνεπίγραφοι (ἐκ Ῥόδου,
Θάσου, Πάρου, Κνίδου, Κολοφῶνος καὶ ἄλλων τόπων) συμποσοῦνται νῦν
ὑπὲρ τὰς 10,000, ἐξ ὧν μὲγα μέρος ἐξεδόθη ὑπὸ Α. Dumont ἐν τῷ βι-
βλίῳ *Inscriptions céramiques de Grèce*, Paris, 1874.

Νομίσματα δὲ ἐν τῷ Βαρβακείῳ ὑπάρχουσι τὰ ἐξῆς·

Χρυσᾶ.

Ἑλληνικὸν (ἐξ ἡλέκτρου) 1

ἤτοι 10,889. Ὅσα δ' ἔτι μένουσι ἀρχαῖα ἀκατάγραφα περὶ τούτων ὑπάρχουσιν ἢ ἐν τοῖς χειρογράφοις πρακτικαῖς τῶν συνεδριάσεων Συμβουλίου ἢ ἐν τοῖς ἐκδιδόμενοις περὶ ἀγορῶν ἐντάλμασιν ἢ ἐν τοῖς ἡμερολογίοις τῶν ἀνασκαφῶν αἱ πρόχειροι σημειώσεις.

Βυζαντινὰ	248
Βενετικὰ	5
Τουρκικὸν καὶ Περσικόν	2
	256

Ἄργυρῶ.

Ἑλληνικὰ	486
Ῥωμαϊκὰ	210
Ἀρσακιδῶν	167
Βυζαντινῶν μέσων καὶ νεωτέρων χρόνων	86
	949

Ἐκ κράματος Potin.

Numi Alexandrini	453
----------------------------	-----

Κίβδηλα νεώτερα.

Ἄργυρῶ	6
Χάλκῳ	20
	26

Ἔτι σημειοῦμεν, ὅτι τῆς ἐν τῷ Βαρθακείῳ συλλογῆς τῶν πηλίνων ἀγγείων ὑπάρχει γαλλιστὶ ἐκδοσόμενος κατάλογος ὑπὸ Μ. Collignon, τυπωθεὶς ἐν Παρισίοις τῷ 1878, τῆς δὲ τῶν πηλίνων μορφῶν συλλογῆς ὡσαύτως γαλλιστὶ ὑπὸ J. Martha, ἐν Παρισίοις 1880.

Ἐν δὲ τῷ νεωστὶ ἐκδοθέντι βιβλίῳ τοῦ L. v. Sybel τῷ ἐπιγραφομένῳ Katalog der Sculpturen zu Athen. Marburg, 1881, εὐχαρίστως εἶδομεν, ὅτι καὶ τὰ τῆς Ἑταιρίας λίθινα γλυπτὰ περιεγράφησαν σχεδὸν πάντα. Οὕτω κατὰ μικρὸν τὸ ἔλρον τῶν ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας συνηγμένων ἀρχαίων γίνεται γνωστότερον εἰς τὸ φιλόρχαιον κοινὸν τῆς Εὐρώπης, ἔλπις δὲ ὑποπόσκει, ὅτι καὶ διὰ τοὺς Ἕλληνας ἰδίως δὲν θὰ βραδύνη ἡ ἐκδοσις ὁμοίων καταλόγων.

Δωρεαὶ ἀρχαίων εἰς τὸ ἐν τῷ Βαρβακείῳ Μουσεῖον τῆς Ἑταιρίας ἐγένοντο κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὀλίγαι. Τὰ ὀνόματα τῶν δωρητῶν θὰ περιληφθῶσιν εἰς τὴν ἔχθεσιν ταύτην ὅταν τυπωθῇ. Ἀνεγράφοντο δὲ μετ' εὐγνωμοσύνης καὶ ἐν ταῖς δηλώσεσιν, ἅς τὸ γραφεῖον τῆς Ἑταιρίας κατεχώριζεν ἐκάστοτε εἰς τὰς ἡμερίδας τῆς πρωτευούσης. Μία τῶν ὁπωσοῦν σημαντικῶν δωρεῶν ἐγένετο παρὰ τοῦ Ἐθνικοῦ ἡμῶν Πανεπιστημίου, συνισταμένη τὸ πλεῖστον ἐκ σφραγιδολίων καὶ δακτυλίων καὶ ἄλλων μικροῦ ὄγκου ἀντικειμένων τέχνης ἀρχαίας καὶ τῶν νεωτέρων χρόνων, τὰ ὅποια εἶχον περιέλθει εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἐκ κληρονομίας τοῦ πρὸ ἐτῶν ἐν Μονάχῳ τῆς Βαυαρίας ἀποθανόντος ὁμογενοῦς λογίου Δημ. Παρρρησιάδου, ἐκρίθη δὲ ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ μένωσι περαιτέρω ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ κατάκλειστα καὶ ἀθέατα τοῖς πολλοῖς (*).

Ἄλλην δὲ δωρεάν μεγάλην πολλῶν καὶ βαρυτίμων ἀρχαίων τῆς Αἰγύπτου, γενομένην ἐν τῷ ἔτει τούτῳ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ φιλογενεστάτου Ἰωάννου Δημητρίου τοῦ ἐκ Δήμου, μνημονεύομεν ἐνταῦθα, διότι κατὰ τὴν ῥητῶς ἐκφρασθεῖσαν ἔφρασι τοῦ δωρητοῦ καὶ κατὰ πρόσκλησιν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τὸ τῆς Ἑταιρίας ἡμῶν Συμβούλιον ἀσμένως ἀνεδέχθη νὰ συμπράξῃ τῇ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως διορισθείσῃ ἐπιτροπῇ εἰς τε τὴν παραλαβὴν καὶ τὴν ταξινόμησιν καὶ ἀξιοπρεπῆ ἔχθεσιν τῶν ἀρχαίων ἐν τόπῳ προσήκοντι. Καὶ πρῶτον μὲν τὸ Συμβούλιον ἔκρινε δίκαιον νὰ

(*) Οὕτω μένει ἀπὸ δεκαετηρίδων ὄλων κατάκλειστος ἐν τῷ Κεντρικῷ ταμείῳ τοῦ κράτους μία κειμηλίῳν συλλογὴ τῶν μακαρίας μνήμης Ζωσιμάδων, ἔχουσα, ὡς λέγεται, καὶ τεχνικὴν μεγάλην ἀξίαν, ὅχι μόνον χρηματικὴν.

τιμήσῃ τὸν δωρητὴν διὰ διπλώματος ἐπιτιμίου προέδρου τῆς Ἑταιρίας, ἀφοῦ ὁ ἀνὴρ ῥητῶς ἀπεποιήθη πᾶσαν οἰανδήποτε ἐνδειξὴν εὐγνωμοσύνης ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, ἔπειτα δὲ ἀμέσως, ἅμα τῇ παραλαβῇ καὶ ἐξελέγξει τῶν ἀρχαίων κατὰ τοὺς ὑπάρχοντας ἐντύπους ἢ γραπτοὺς καταλόγους, προσέβη εἰς κατασκευὴν τῶν χρειωδῶν θηκῶν καὶ βάθρων διὰ τὴν ἐκθεσὶν τῶν ἀρχαίων ἐν μιᾷ τῶν αἰθουσῶν τοῦ Μετσοβείου Πολυτεχνείου, προκαταβάλλον καὶ τὴν δαπάνην ὑπὲρ τῆς Κυβερνήσεως. Ἦδη δὲ ἐτελείωσαν σχεδὸν πᾶσαι αἱ προπαρασκευαστικαὶ ἐργασίαι καὶ προσεχῶς μέλλει νὰ ἐκτεθῇ εἰς τὰ ὄμματα τοῦ κοινοῦ ἡ συλλογὴ αὕτη, ἣτις καὶ παρὰ τοῖς Εὐρωπαϊαῖς κρίνεται ὡς μία τῶν πρώτων τοῦ εἴδους τῆς.

Ἐνταῦθα προσθέτομεν, ὅτι καὶ διὰ τὰ μήπω ἐκτεθέντα Ναυπλιακὰ καὶ Ἀχαρνικὰ ἀρχαῖα καὶ μέρος τὸ ὑπόλοιπον ἐκ τῶν Μυκηναίων ἠτοιμάσθησαν ἤδη αἱ θῆκαι καὶ βάσεις καὶ μέλλουσι νὰ ἐκτεθῶσι καὶ αὐτὰ προσεχῶς ἐν τῇ τῶν Μυκηναίων αἰθούσῃ. Ἄλλ' ἔχομεν καὶ ἄλλο τι εὐχάριστον νὰ ἀνακοινώσωμεν τοῖς ἐταίροις, τοῦ λόγου ὄντος περὶ τῶν ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ χώρων, τῶν τόσοσιν εὐτυχῶς πληρουμένων νῦν δι' ἀρχαίων ἔργων τέχνης. Ἠτήσαμεν παρὰ τῆς ἐπὶ τοῦ Μετσοβείου ἐπιτροπῆς ἵνα παραχωρήσῃ εἰς τὴν Ἑταιρίαν τὴν χρῆσιν καὶ ὅλης τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ ἐπάνω πατώματος, ἵνα μεταχομίσωμεν εἰς αὐτὴν καὶ ἐκθέσωμεν τὰ μέχρι τοῦδε στενοχώρως καὶ ὄχι τόσοσιν εὐπρεπῶς ἀποκείμενα ἐν τῷ Βαρθακείῳ ἀρχαῖα. Ἡ δὲ ἐπιτροπὴ, προσεξάρχοντος τοῦ φιλογενεστάτου Γεωργίου Ἀβέρωφ, πάνυ προθύμως συνεχώρησε τοῦτο. Οὕτω ἐν προσεχεῖ μέλλοντι πάντα σχεδὸν τῆς Ἑταιρίας τὰ ἀρχαῖα θέλουσιν εἶναι συνηγμένα ἐν τῇ αὐτῇ εἰκοδομῇ, πλὴν τῶν μειζόνων λιθίνων, τὰ ὅποια ἤδη πρότερον κατὰ μέγα μέρος εἰς τὸ Ἐθνικὸν

Μουσεῖον μετεχομίσθησαν καὶ τὰ ὑπολειπόμενα αὐτόσε θέλουσι μετακομίζεσθαι, καθ' ὅσον προβαίνει ἡ ἐξοικισθῆ- μησις καὶ τῶν ἄλλων πλευρῶν. Ἦδη δὲ ἡ βορεία αὐτοῦ πλευρὰ εἶναι ἐν τῷ τελειοῦσθαι, προκαταβαλλούσης τῆς Ἑταιρίας τὴν δαπάνην, ὡς τοῦτο ἀπεφασίσθη ἐν τῇ πε- ρυσινῇ τῶν ἐταίρων συνελεύσει.

Ἡ βιβλιοθήκη τῆς Ἑταιρίας ηὔξησε κατὰ 50 τόμους καὶ φυλλάδια τὸ ἔτος τοῦτο, ὧν τὰ μὲν 36 ἐδώ- ρήθησαν παρ' ἄλλογενῶν, ἐν οἷς προέχουσι τὰ πεμφθέντα παρὰ τῶν Κυβερνήσεων τῆς Γερμανικῆς καὶ τῆς Ῥωσσι- κῆς αὐτοκρατορίας, τὰ δὲ 10 παρ' ὁμογενῶν, 4 δὲ ἠγο- ράσθησαν χρήμασι τῆς Ἑταιρίας ἀντὶ δρ. 65. Πάντων τούτων ὁ κατάλογος θέλει προστεθῆ εἰς τὴν τυπωθησο- μένην ταύτην ἐκθεσιν, ὡς συνήθως. Εἰς τὰ βιβλία δύ- ναται νὰ προσκαταλεχθῆ καὶ ἐν μέγα διὰ χρωστῆρος σχέ- διον εἰκονογραφικὸν τῆς ἐν Ὀλυμπίᾳ ἄλτεως, ὅπως διὰ τῶν ἀνασκαφῶν τῶν Γερμανῶν ἀνεδείχθη καὶ παρίσταται τῇ νοερᾷ ἡμῶν φαντασίᾳ μὲ ὀρθοὺς τοὺς ναοὺς, βωμοὺς, ἀνδριάντας κλ. τὸ ὅποιον ἐξεπόνησεν ὁ τὴν Ὀλυμπίαν πέρυσιν ἐπισκεφθεὶς ἀρχιτέκτων Φρ. Θείρσιος, ἔγγονος τοῦ μακαρίτου φιλέλληνος Θειρσίου, τὸ δὲ Συμβούλιον ἠγόρασε ἀντὶ δρ. 448 καὶ ἀνήρτησεν ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Ἑταιρίας τῷ ἐν τῷ Βαρβακείῳ.

Μετὰ τὰ εἰρημένα ἔχομεν ἔτι νὰ ἀναφέρωμεν πράξεις τινὰς καὶ βουλεύματα καὶ εὐχὰς ὑπὲρ γενικωτέρων συμ- φερόντων τῆς ἀρχαιολογίας.

α'. Τὸ Συμβούλιον ἀφορῶν εἰς τὴν παρ' ἡμῖν σπάνιν ἀρχαιολόγων προσέλαβεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἑται- ρίας κατὰ Μάρτιον μῆνα τὸν Δ. Φίλιον, σπουδάζαντα ἐπι- τριετίαν ἐν Εὐρώπῃ τὴν ἀρχαιολογίαν καὶ ἐγράψεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς παιδείας, ὅτι ἔχον ὑπ' ὄψιν τὴν αὐ- ξησιν τῶν ἀρχαιολογικῶν ἔργων ἐν Ἑλλάδι θεωρεῖ ἀναγ-

καίον νά διορισθῆ βοηθός τοῦ Γενικοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων· ἐπὶ τοσοῦτον δὲ θεωρεῖ ἀναγκαῖον τοῦτο, ὥστε ἐπιτυχόν νῦν κατάλληλον πρόσωπον τὸν Δ. Φίλιον, ἀναλαμβάνει ἀπὸ τοῦδε τὴν μισθοδοσίαν του, ἕως οὗ νομοθετήσῃ ἡ Κυβέρνησις τὴν θέσιν του καὶ ἀναλάβῃ αὐτὴ τὴν περαιτέρω πληρωμὴν. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ δύναται καὶ ἴδια αὐτῆς ἀρχαιολογικὰ ἔργα νά ἀναθέτῃ αὐτῷ.

Ἡ δὲ Κυβέρνησις ἔχουσα χρεῖαν κατὰ τὰς ἀρχὰς Ὀκτωβρίου νά πέμψῃ αὐτὸν εἰς Ὀλυμπίαν, ἐζήτησε παρὰ τῆς Ἑταιρίας νά καταβάλλῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ κατὰ μῆνα δρ. 250 εἰς λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου καὶ τὸ Συμβούλιον συγκατετέθη. Ἐκτοτε ὁ Φίλιος εὐρίσκεται ἐν Ὀλυμπία· καὶ ἐλπίζομεν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις θέλει πράξῃ τὸ συμφέρον τῆ ἀρχαιολογικῆ ὑπηρεσία.

β'. Ἐξηκολούθησε τὸ Συμβούλιον δι' ὄλου τοῦ ἔτους προκαταβάλλον ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου δι' ἀγορὰς γηπέδων καὶ οἰκιῶν χάριν μελλουσῶν ἀνασκαφῶν ἐνταυθά τε καὶ ἐν Ἐλευσίनि, ἐπὶ δὲ διὰ τὴν οἰκοδομὴν τῆς βορείας πτέρυγος τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου καὶ δι' ἄλλα τινά, ὡς μερικώτερον θέλετε ἀκούσει παρὰ τοῦ ταμίου τῆς Ἑταιρίας.

γ'. Βλέπον τὸ Συμβούλιον, ὅτι τὸ σχέδιον τῆς πόλεως Ἀθηνῶν ἐκτείνεται ἀδιακόπως καθ' ὅλας σχεδὸν τὰς διευθύνσεις, ἔγραψεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας, ὅτι θεωρεῖ τοῦτο ἐπιβλαβὲς εἰς τὴν γνῶσιν τῆς ἀρχαίας τοπογραφίας καὶ ἤτησε νά μὴ δίδωνται ἄδεια οἰκοδομῶν εἰς τὰ μέρη τὰ ἀπὸ τῆς ἐξόδου τῆς νέας λεωφόρου Πειραιῶς καὶ τῶν πέριξ πρὸς τὴν Ἀγ. Τριάδα καὶ ἐπέκεινα πρὸς δύσιν καὶ μεσημβρίαν καὶ καθ' ὅλον τὸ μεσημβρινὸν τὸ ὑπὸ τὴν Ἀκρόπολιν μέχρι τῶν περὶ τὸ Ὀλυμπεῖον καὶ τὸ Ζάππειον μέγαρον καὶ τὸ Παναθηναϊκὸν στάδιον τόπων. Ταῦτα μὲν ἔγραψε τὸν Φεβρουάριον, τὸν δὲ Ὀκτώβριον ἐπιτροπὴ τοῦ Συμβουλίου τριμελῆς με-

τέβη μετὰ τοῦ νομάρχου καὶ τοῦ δημάρχου εἰς τὰ πρὸς μεσημβρίαν τῆς Ἀκροπόλεως μέρη πρὸς ὄρισμόν τῆς γραμμῆς τῆς οἰκοδομικῆς ἔξω τῶν ἰχνῶν τοῦ ἀρχαίου περιβόλου τοῦ ἄστεος· ὁ δὲ νομάρχης ἔχων παρ' αὐτῷ μηχανικὸν ἔλαβε σημείωσιν τῆς γραμμῆς καὶ εὔρεθεις σύμφωνος τῇ ἐπιτροπῇ καὶ περὶ ἐπενεκτέων τινῶν τροποποιήσεων εἰς τὴν ῥυμοτομίαν ἐν τῇ θέσει τῶν κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους Ἰτωνίδων πυλῶν (ὀλίγον κάτωθεν τοῦ στρατιωτικοῦ νοσοκομείου), ἔδωκε διαταγὰς τῷ μηχανικῷ πρὸς παρασκευὴν σχεδίου πρὸς τοῦτο καὶ ὑπεσχέθη τῇ ἐπιτροπῇ νὰ διενεργήσῃ νομίμως πᾶν τὸ δέον. Ὅθεν τὸ Συμβούλιον εὐλόγως ἔκτοτε ἀναμένει τὴν ἐπιτέλεσιν τῶν εὐχῶν του.

Ὁ δὲ καὶ τελευταῖον ἀναγκαζόμεθα νὰ εἰπώμεν τὸ καὶ πέρυσιν ἐν τῇ λογοδοσίᾳ ῥηθέν, ὅτι λυπούμεθα ἐπὶ τῇ μὴ εἰσέτι εἰσαγωγῇ εἰς τὴν Βουλὴν τοῦ πρὸ διετίας παρασκευασθέντος νομοσχεδίου, δι' οὗ τροποποιεῖται τὸ ριβ' ἄρθρον τοῦ ἐν ἰσχύϊ ἀρχαιολογικοῦ νόμου, ὡς καὶ τὰ ἄρθρα 701 καὶ 702 τοῦ ποινικοῦ νόμου, τὰ ὅποια ἀναφέρονται εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῶν περὶ τὰς ἀρχαιότητας ἀδικημάτων, διότι οἱ ὀρίσμοι τῶν εἰρημένων ἄρθρων ἐκ τῆς πείρας πολλῶν ἐτῶν ἠλέγχθησαν ἀνεπαρκεῖς. Ἄς ἐλπίσωμεν, ὅτι δὲν θ' ἀφήσῃ ἡ Κυβέρνησις νὰ παρέλθῃ καὶ ὁ χρόνος τῆς παρουσίας συνόδου τῆς βουλῆς χωρὶς νὰ εἰσαγάγῃ τὸ τόσο ἀναγκαῖον τοῦτο κρινόμενον νομοσχέδιον (*).

Τοσαῦτα εἶχε νὰ εἴπῃ τὸ Συμβούλιον, ἡ δὲ Συνέλευσις τῶν ἐταίρων ἄς κρίνῃ.

(*) Εἰσήχθη μετὰ τὰ ἄνω ῥηθέντα τὸ νομοσχέδιον καὶ ἀνεγνώσθη ἅπασι, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἀντέλεξέ τις τῶν βουλευτῶν, ὅπως δὲν ἠλπίζετο, κατετάχθη εἰς τὰ ἀναβλητέα.

Μετὰ ταῦτα παρελθὼν ὁ ταμίας τῆς Ἑταιρίας Παναγ. Ἐμμ. Γιαννόπουλος ἔλεξε τάδε·

Κύριοι.

Ἐκ τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας γνωρίζομεν, ὅτι σκοπὸς αὐτῆς ἦτο, εἶναι καὶ ἔσται ἡ ἀνεύρεσις, συλλογὴ καὶ συντήρησις τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀρχαίων ἢ ἐπιστημονικῇ αὐτῶν μελέτῃ, ὡς καὶ ἡ ἐκδόσις καὶ δημοσιεύσις ἀρχαιολογικῶν ἀντικειμένων.

Ὅπως ὁ νόμος περὶ ἀρχαιοτήτων, οὕτω καὶ ὁ ὀργανισμὸς τῆς Ἑταιρίας εἶναι λίαν ἐλευθέριος. Διὰ τοῦτο, ἐπειδὴ εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν καὶ δημοσιεύσεις δύνανται νὰ ἀσχολῶνται, ἡσχολήθησαν δὲ καὶ ἀσχολοῦνται καὶ ἀλλοδαποὶ ἄνδρες σοφοί, ἡ Ἑταιρία ἔκρινεν εὐλογωτέραν τὴν συγκέντρωσιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς μᾶλλον περὶ τὴν ἀνεύρεσιν, συλλογὴν καὶ συντήρησιν τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀρχαίων. Τοῦ σκοποῦ τούτου ἡ ἐκπλήρωσις ἀποτελεῖ τὸ οἰκονομικὸν ζήτημα τῆς Ἑταιρίας.

Περὶ τούτου καὶ ἄλλοτε ἐγένετο λόγος ἐν ταῖς ἐτήσιαις λογοδοσίαις τοῦ Συμβουλίου, ἐπαναλαμβάνεται ὁμοῦς σύντομός τις προσθήκη καὶ ἐνταῦθα, ἄγρουσα δι' ἀλληλουχίας εἰς τὴν λίαν εὐχάριστον σημερινὴν κατάστασιν τῆς Ἑταιρίας.

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς συστάσεως αὐτῆς μεταξύ ὀρ. 4000 ἕως 8000 ἀνῆρχοντο οἱ ἐκ τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων συνδρομῶν πόροι αὐτῆς μὴ δυναμένη οὕτω νὰ βαδίσῃ πρόσω, ἐκοιμήθη διὰ τινὰ ἔτη ἡ Ἑταιρία. Ζῆλος ἀκάθεκτος ἀξιοτίμων ἀνδρῶν προσπαθείας καὶ μόχθους καταβαλόντων ἀφύπνισε μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ἐτῶν αὐτήν. Ἀλλὰ καὶ πάλιν οἱ ἐκ τῶν συνδρομῶν, τακτικῶν τε καὶ ἐκτάκτων, πόροι μόλις περιστρέφοντο εἰς τὰς δραχμὰς 11,000—15,000. Ὑπῆρχεν ἐπομένως δικαία ὑπόψια ὅτι

καὶ αὐθις ἤθελε κύψει ἡ Ἐταιρία ὑπὸ τὸν ἀνωφελῆ διὰ τὰς μεγάλας ἀξιώσεις τῆς ἐπιστήμης κάματον, μηδενὸς ἔργου σπουδαίου δυναμένου νὰ συντελεσθῆ ὑπ' αὐτῆς διὰ τοιούτων γλίσχρων πόρων.

Εἰς τὴν τοιαύτην θλιβερὰν ἀληθῶς κατάστασιν συνετέλεσε μέγਾਲως καὶ ἡ κατὰ τὰ ἔτη ἐκεῖνα σύστασις τῆς κληθείσης Ἐπιτροπῆς τῶν Φιλαρχαίων. Αὕτη ηὔτύχησε νὰ συγκεντρώσῃ ἐν ἑαυτῇ σπουδαίας συνδρομάς, δὲν ἠδύνατο ὁμως νὰ προβῆ καὶ εἰς τὰ ἕτερα ἔργα τῆς ἐκτελέσεως τοῦ προταθέντος σκοποῦ. Σκέψεις ὀρθότεραι ὑπηγόρευσαν τὴν διάλυσιν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκείνης καὶ τὴν εἰς τὴν ἡμετέραν Ἐταιρίαν παράδοσιν κατὰ τὸ 1869 τῶν συνηθροισμένων κεφαλαίων ἐκ δραχμῶν 150,000 ἐπέκεινα εἰς χρεώγραφα δημόσια.

Τούτου γενομένου εὐθὺς ἀπὸ τοῦ 1870 ὑπερεδιπλασιάσθησαν οἱ πόροι τῆς Ἐταιρίας καὶ εἰς τὴν δωρεὰν ταύτην ὀφείλει ἡ ἡμετέρα Ἐταιρία μετ' εὐγνωμοσύνης τὴν σωτηρίαν καὶ προαγωγὴν αὐτῆς. Ἀμέσως ἀνεπτύχθησαν ἐργασίαι λόγου ἀξίαι περὶ τὰ ἀρχαῖα, ἡ δὲ σύστασις τοῦ ὑπὲρ τῶν ἀρχαιοτήτων λαχείου, εὐδοκιμήσαντος ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτοῦ ἐφαρμογῆς, ἐπέστεψε τὴν ἐπαρκεστέραν παροχὴν τῶν ἀναγκαίων πόρων. Καὶ ἰδοὺ ἀπὸ τεσσάρων ἤδη ἐτῶν ἔργα τῆς Ἐταιρίας σπουδαιότερα καὶ πλειότερα, εἰς τὰς ἐτησίαις λογοδοσίας τοῦ Συμβουλίου περιγραφόμενα καὶ εἰς τοὺς ἐτησίους λογαριασμοὺς ἐν ἀριθμοῖς χρηματικῶν δαπανῶν παριστανόμενα.

Καὶ ὁ ὑπ' ὄψιν ἡμῶν σήμερον τιθέμενος λ/σμός, Κύριοι, διὰ τὸ λῆξαν ἔτος 1880, τοιαῦτα ἀποτελέσματα δεικνύει. Εἰσέλθωμεν λοιπὸν εἰς τὴν κατ' ἄρθρον σύντομον προφορικὴν ἀνάπτυξιν αὐτῶν εἰς ἔσοδα καὶ ἔξοδα.

Προσκαλέσαντος δὲ ὕστερον τοῦ ἀντιπροέδρου τοὺς παρόντας ἑταίρους νὰ ἐκλέξωσι κατὰ τὰ κεκανονισμένα τὴν διὰ τὴν ἐξέλεγχιν τῶν λογαριασμῶν τῆς Ἑταιρίας τριμελῆ ἐπιτροπὴν, ἐξελέχθησαν οἱ ἐξῆς· Ἰω. Πατρίκιος, Ἄλ. Ἄλ. Ραγκαβῆς καὶ Γ. Ε. Ἀντωνιάδης· μεθ' ὃ ἡ Συνέλευσις διελύθη περὶ μεσημβρίαν.

Τῇ δὲ α'. Φεβρουαρίου 1881 ἡμέρα Κυριακῆ ὥρα 10η π. μ. συνελθόντων αὐθις ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἑταίρων τριάκοντα τριῶν ὁ ἀντιπρόεδρος προσεκάλεσε τὴν ἐξελεγκτικὴν ἐπιτροπὴν νὰ ἀναγνώσῃ εἰς τοὺς ἑταίρους τὴν ἔκθεσίν τῆς. Ὄθεν παρελθὼν ὁ εἰσηγητῆς αὐτῆς Ἄλ. Ἄλ. Ραγκαβῆς ἀνέγνω τὰ ἐξῆς·

Πρὸς τὴν Συνέλευσιν τῆς ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας.

Κύριοι,

Πειθόμενοι τῇ ἐντολῇ, τῇ δοθείσῃ ἡμῖν ὑπὸ τῆς προηγθείσης Συνελεύσεως, ἐπελήφθημεν τῆς ἐξελέγξεως τῶν τοῦ λήξαντος ἔτους λογαριασμῶν τῆς Ἑταιρίας, καὶ ὑποβάλλομεν νῦν ὑμῖν τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς.

Καὶ πρῶτον μὲν παρεβάλομεν τὰ διπλότυπα τῆς εἰσπράξεως τοῦ ἔτους 1880, ἤτοι τὰ τοῦ εἰσπράκτορος ἀπ' ἀριθ. 1—141 καὶ τὰ τοῦ Ταμίου ἀπ' ἀριθ. 1—79, πρὸς τὸ καθημερινὸν τὸ συνάμα καὶ βιβλίον Ταμείου καὶ παρατηρήσαμεν ὅτι ἐσημειώθησαν ἐν τάξει. Εὗραμεν δ' ὅτι τὰ ἔσοδα ἀνέβησαν εἰς δρ. 347,568.55 συμπεριλαμβανομένου εἰς αὐτὰ καὶ τοῦ ὑπολοίπου τοῦ ἔτους 1879 ἐκ δρ. 4,264.02.

Ἀκολούθως ἀντιπαρεβάλομεν τὰ ἐντάλματα τῶν πληρωμῶν πρὸς τε τὰ στελέχη καὶ πρὸς τὰ δικαιολογητικὰ τῶν δαπανῶν ἔγγραφα ἀπ' ἀριθ. 1—317, πλὴν τοῦ ἀριθ. 117 ἀκυρωθέντος καὶ τοῦ ἀριθ. 298 μὴ παρουσιασθέντος ἔτι πρὸς πληρωμὴν, καὶ εὔρομεν ἐπίσης ὅτι αἱ πληρωμαὶ ἐγένοντο μετὰ τῆς προσηκούσης ἀκριβείας καὶ τάξεως· ἀνέβησαν δὲ τὰ ἔξοδα εἰς δρ. 343,565.45. Ὅστε τὰ ἔξοδα εἶναι ὀλιγώτερα τῶν ἐσόδων κατὰ δρ. 4,003.10, συμφώνως πρὸς τὸν ἰσολογισμόν τοῦ Ταμείου.

Ἐπειδὴ ὁμως τὴν ἐξέλεγχξιν ἐπερατώσαμεν τὴν 29 Ἰανουαρίου, ἐλάβομεν ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου τρ. ἔτους μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης γενομένας πιστοχρεώσεις τοῦ Ταμείου· ἦτοι εἰσπράξεις μὲν, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ἐκ δρ. 4,003.10 ὑπολοίπου τοῦ ἔτους 1880, δρ. 53,077.61, προερχομένας κυρίως ἐκ καταθέσεων τῆς εἰδικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ λαχείου· δαπάνας δέ, ἦτοι ἐπιστροφὰς εἰς τὴν Βιομηχανικὴν Τράπεζαν ἀπέναντι τοῦ ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ δρ. 53,050.67, ὥστε τὸ εἰς χεῖρας τοῦ κ. Ταμείου μένον ὑπόλοιπον κατέβη εἰς δρ. 26.94.

Ἐπιχειρήσαντες κατόπιν ἀναθεώρησιν τῆς περιουσίας τῆς Ἑταιρίας, συγχειμένης ἐκ χρεωγράφων καὶ λοιπῶν, εὔρομεν τὰ πάντα ἐν τάξει, τὰ δὲ χρεώγραφα ἅπαντα καὶ τοὺς λοιποὺς χρηματικοὺς τίτλους, κατατεθειμένους εἰς τὴν Βιομηχανικὴν Τράπεζαν, ὡς ἐνέχυρον διὰ τὴν ἐκ 90,000 δραχ. πίστωσιν τῆς Ἑταιρίας ἐπὶ ἀνοικτῷ λογαριασμῷ, κατὰ τὸ ἐπιδειχθὲν ἡμῖν ὑπ' ἀριθ. 26,638 συμβόλαιον ἀπὸ 9 Ἰουλίου 1879 τοῦ ἐνταῦθα συμβολαιογράφου Γ. Ἀντωνιάδου, καὶ τὴν ἀπὸ 11 Φεβρουαρίου 1880 ἀπόδειξιν τῶν διαχειριστῶν τῆς Βιομηχανικῆς Τραπεζῆς περὶ καταθέσεως ἑκατὸν ὁμολογιῶν τοῦ ἐθνικοῦ δανείου τῶν 60 ἑκατομμυρίων. Ἐπεδείχθησαν δ' ἡμῖν καὶ τὰ δικαιολογητικὰ ἔγγραφα τῶν προκαταβολῶν εἰς λο-

γαριασμόν τῆς Κυβερνήσεως, αἵτινες ἀνῆλθον εἰς δραχ. 154,299.05.

Ἡ περιουσία τῆς Ἑταιρίας παρουσιάζει καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο αὐξήσιν ἐκ δρ. 28,878.79 ὡς ἐμφαίνεται ἐν τῷ ἰσολογισμῷ. Τοῦτο μαρτυρεῖ τὴν αὐξοῦσαν πρόοδον τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας, τὴν ὀφειλομένην εἰς τὴν ἐπίτασιν τῶν ἐργασιῶν καὶ τὴν σπουδαιότητα τῶν διὰ τῶν μικρῶν τῆς Ἑταιρίας μέσων ἐπιτευχθέντων ἀποτελεσμάτων, ἅτινα ἐφελκύουσιν ὁσημέραι μείζονα τὴν ἐκτίμησιν τοῦ ὑψηλοῦ ἡμῶν σκοποῦ.

Ἰδόντες, Κύριοι, ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰ διάφορα ἔργα τῆς Ἑταιρίας καὶ παρατηρήσαντες ὅτι ταῦτα διὰ πολλῶν κόπων καὶ μόχθων ὑπὸ τοῦ ὑμετέρου διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐνεργοῦνται, θεωροῦμεν καθήκον ἡμῶν νὰ συστήσωμεν εἰς τὴν Συνέλευσιν τὴν ἔκφρασιν τῆς ἐξειδικιασμένης αὐτῆς εὐαρεσκείας πρὸς τὰ ἀξιότιμα μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου διὰ τοὺς ἀτρύτους κόπους οὓς καταβάλλουσι πρὸς ἀνεύρεσιν καὶ διάσωσιν τῶν ἀνεκτιμῆτων κειμηλίων τῶν προγόνων ἡμῶν, καὶ τὴν πεφωτισμένην καθόλου διοίκησιν καὶ διαχείρησιν τῶν συμφερόντων τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 31 Ἰανουαρίου 1881.

Ἡ ἐξελεγκτικὴ ἐπιτροπὴ

ΑΔ. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

ΙΩ. ΠΑΤΡΙΚΙΟΣ.

ΓΕΩΡ. Ε. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ.

Εἶτα ὁ ταμίας Π. Γιαννόπουλος ἔδωκεν ἐξηγήσεις τινὰς περὶ δύο ποσῶν ἐγγραφέντων ἐν τῷ ἰσολογισμῷ εἰς βάρος τῆς Κυβερνήσεως, κατὰ παραδρομὴν, διορθωθεῖσαν μετὰ ταῦτα. Ἐτι καθυπέβαλε κατάστασιν τῶν ἀπολογισμῶν τῶν τελευταίων ἑνδεκα ἐτῶν, καὶ πάλιν, ὡς ἄλλοτε, παρεκάλεσε τοὺς ἐταίρους νὰ τὸν ἀντικαταστήσωσιν ἐν τῇ ταμιείᾳ, διότι, εἶπεν, ἂν μὲν εἶναι τιμὴ τὸ ἔργον τοῦ ταμίου, πρέπει καὶ ἄλλοι νὰ τιμηθῶσιν, ἂν δὲ εἶναι καθήκοντος ἐκτέλεσις, δίκαιον καὶ ἄλλοι νὰ ἐκτελέσωσιν αὐτό. Ἡ δὲ Συνέλευσις δὲν ἀπεδέχθη τὴν παραίτησίν του.

Εἶτα ὁ ἀντιπρόεδρος εἶπεν, ὅτι δύναται ὁ βουλόμενος νὰ κάμῃ παρατηρήσεις ἂν ἔχῃ. Ἐπειδὴ δὲ οὐδεὶς προήλθεν εἰς τοῦτο, προσεκάλεσε τοὺς ἐταίρους νὰ ἐκλέξωσι τὸ νέον Συμβούλιον διὰ δύο ψηφοφοριῶν ὡς κελεύει ὁ ὀργανισμὸς καὶ ἐξελέχθησαν οἱ ἐξῆς ἐν τῇ πρώτῃ ψηφοφορίᾳ:

Πρόεδρος	Ε. Καστόρχης	διὰ ψήφ. 17
Ἀντιπρόεδρος	Σπυρίδ. Φιντικλῆς	» » 26
Ταμίας	Παν. Ἐμ. Γιαννόπουλος	» 32
Γραμματεὺς	Στέφ. Ἀθ. Κουμχνούδης	» 32

Ὁ κ. Καστόρχης εἶπεν· Εὐχαριστῶ μὲν τοὺς ἐταίρους διὰ τὰς ψήφους ἃς μοὶ ἔδωκαν, ἀλλὰ παραιτοῦμαι, διότι εἶναι ἀρμόδιος ὁ πρόεδρος ὁ περυσινός, ὅστις ἂν καὶ δὲν εἶναι παρὼν ἐν Ἀθήναις, οὐδόλως διὰ τοῦτο ἐμποδίζονται τὰ ἔργα τῆς Ἑταιρίας.

Ἄλλ' ἡ Συνέλευσις, ἐπὶ τῇ προτάσει τῶν κυρίων Ἀθ. Κατριβάνου καὶ Ἐλ. Ῥηγάδη ἐπέμεινε εἰς τὴν γενομένην ψηφοφορίαν.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ ψηφοφορίᾳ ἐψηφοφόρησαν 32, ἀφοῦ

ἦλθε μὲν εἰς τὴν Συνέλευσιν εἰς ἑπταῖρος, ἀπεχώρησαν
δὲ ἐν τῷ μεταξύ δύο. Ἐξελέγησαν δὲ σύμβουλοι οἱ ἑξῆς·

Λύσ. Καφταντζόγλους	διὰ ψήφ.	29
Π. Εὐστρατιάδης	» »	27
Στέφ. Ν. Δραγούμης	» »	27
Δημ. Κοκίδης	» »	25
Κυρ. Μυλωνᾶς	» »	24
Σ. Σωτηρόπουλος	» »	24
Δ. Χ. Σεμιτέλος	» »	17

Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀντιπροέδρου ἀνακήρυξιν τοῦ ἀπο-
τελέσματος τῆς ψηφοφορίας, ἡ Συνέλευσις διελύθη περὶ
μεσημβρίαν.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

**ΤΩΝ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ ΚΑΤΑΒΑΛΟΝΤΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΝ
ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ.**

(Όσων ὀνομάτων εἶναι προτεθειμένος ἀστερίσκος, αὐτοὶ πρὸς τῆ ἐτη-
σίᾳ συνδρομῆ καὶ καθυστεροῦσαν συνδρομὴν κατέβαλον ἢ τὴν τοῦ προσε-
χοῦς ἔτους).

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Τὸ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον	Δρ.	1000
Ὁ δῆμος Ἀθηναίων	»	300
Ἀγγελόπουλος Ἰω.	»	15
Ἀμπανόπουλος Δ.	»	15
Ἀναστασίου Νικόλ.	»	16,80
Ἀνδρόπουλος Σταῦρ.	»	15
Ἀντωνιάδης Γεώργ.	»	15
Ἀργυρόπουλος Ἰακ.	»	28
Βαλασόπουλος Ἰω.	»	37,40
Βικέλας Δημ.	»	15
Γεράκης Γ. Α.	»	15
Γιαννόπουλος Π. Ἐμ.	»	15
Γρηγόριος ἀρχιμανδρίτης	»	15
Δραγούμη Ἐλ. Στ.	»	15
Δραγούμης Μ.	»	50
Δραγούμης Στ.	»	15
Εὐστρατιάδης Π.	»	15
Ζαχαρίου Προκόπ. Δ.	»	15
Ζωγράφος Ἰω.	»	28
Θεολόγης Π.	»	50
Θεοφιλάτος Ἰω.	»	15
Ἰατρίδης Εὐθ.	»	15
Καζάζης Ν.	»	15
Καλαποθάκης Μ.	»	15
Καλλιγᾶς Π.	»	15

Κανελλόπουλος Ἡλ.	»	16,80
Καντακουζηνός Ἀλ.	»	15
Καραμάνος Μ.	»	15
Καράπαυλος Ν.	»	25
Καστόρχης Εὐθ.	»	15
Κατριβάνος Ἀθ.	»	15
Καφταντζόγλου Λ.	»	15
Koehler Ulr.	»	28
Κοκίδης Δημ.	»	15
Κολιάτσος Σωκρ. ἀρχιμανδρίτης	»	15
Κομπότης Ἀγαμ.	»	16,80
Κοντόσταβλος Ἀλ.	»	15
Κοντόσταβλος Ἰω.	»	20
Κορομηλάς Δ. Α.	»	15
Κουμανούδης Στ. Ἀθ.	»	15
Κυριακός Ἰω.	»	15
Κωνσταντίνου Γ.	»	15
Κωστής Κ. Ν.	»	15
Λάκων Β.	»	15
Λάμπρος Π.	»	15
Λάμπρος Σπ. Π.	»	15
Λασκαρίδης Λ.	»	15
Lueders O.	»	28
Μάμουκας Ἀ.	»	15
Μαυροκορδάτος Γ. Α.	»	50
Μαυροκορδάτος Ν. Α.	»	20
Μιστριώτης Γ.	»	15
Μπούκης Ἰω.	»	15
Μπουρνιάς Γρ.	»	15
Μυλωνάς Κυρ.	»	15
Μωραΐτης Δημ.	»	28
Μωραΐτης Σπ.	»	15

Νέγρης Θ. Κ.	»	15
Νικολαΐδης Γ.	»	15
Oberg Em.	»	28
Οικονομίδης Β. Τ.	»	15
Παπαρρήγόπουλος Κ.	»	15
Παπαρρήγόπουλος Π.	»	15
Πάππος Δημ.	»	30
Παυλίδης Παν.	»	15
Πρετεντέρης Χ. Τ.	»	15
Προκόπιος Ἀθηνῶν μητροπολίτης.	»	15
Ῥάλλης Δ. Γ.	»	15
Ῥενιέρης Μ.	»	15
Ῥηγάδης Ἐλ.	»	28
Ῥουσόπουλος ἈΘ.	»	15
Σακελλαρόπουλος Σπ.	»	15
Σαρίπολος Ν.	»	15
Σεμιτέλος Δ.	»	15
Schliemann H.	»	15
Σκουζές Π. Γ.	»	28
Σκουλούδης Στ.	»	15
Σουγδουρῆς Γ.	»	112
Σουρμελῆς Δ.	»	15
Σταματάκης Π.	»	15
Σχινᾶς Β.	»	15
Σωτηρόπουλος Σ.	»	15
Φιλαδελφεὺς Θ. Ν.	»	15
Φίλιος Δ.	»	15
Φιλιππίδης Γ.	»	15
Φίλων Φ. Ι.	»	15
Φιντικλῆς Σπ.	»	15
Φλῶρος Γ.	»	15
Wilberg K.	»	15

Ziller E.	»	15
ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ		
Ὁ δῆμος Πειραιέων	»	100
Ζανέτος Γ.	»	15
Ζωγράφος Ἀθ.	»	25
Μουτζόπουλος Δ.	»	15
Μουτζόπουλος Τρ.	»	15
ΕΝ ΚΡΙΣΣΗ		
Ἀθανοσιάδης Ἐρ.	»	15
ΕΝ Τῇ ΛΟΙΠῃ ΣΤΕΡΕᾷ ΕΛΛΑΔΙ		
Ἱερὰ ἰμοναὶ		
Ἀγίας Τριάδος (ἐν δήμῳ Πλαταιῶν)	»	25
Ταξιαρχῶν (ἐν δήμῳ Θίσβης)	»	25
Κοιμήσεως Θεοτόκου Μακαριωτίσσης	»	20
Γενεσίου Θεοτόκου (Πελαγίας)	»	25
Μεταμορφώσεως Σωτῆρος (Σαγματᾶ)	»	25
Ὁσίου Σεραφεῖμ	»	25
Παντοκράτορος (ἐν Ἀκαρνανίᾳ)	»	30
ΕΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣῳ		
Μονὴ Ταξιαρχῶν (Αἰγίου)	»	100
ΕΝ ΤΑΙΣ ΝΗΣΟΙΣ		
ΕΝ ΣΥΡῳ		
Ὁ δῆμος Ἐρμουπολιτῶν	»	200
Βαφιαδάκης Δημ.	»	15
* Βλαστός Ἀντ.	»	30
ΕΝ ΖΑΚΥΝΘῳ		
Κολυβάς Ἀλ.	»	15
Μαρτινέγγος Ἐλισ.	»	20
ΕΝ ΚΕΡΚΥΡᾳ		
Ῥωμανὸς Ἴω.	»	15

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩ
ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Γεδεών Μαν.	»	15
* Οικονόμου Κ. Γ.	»	45
ΕΝ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΙ		
Κοντογιαννάκης Ίω.	»	560
ΕΝ ΜΑΣΣΑΛΙΑ		
Βλαστός Στέφ. Α.	»	28
Καραμάνος Φωκ.	»	15
ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ		
* Macmillan G.	»	30
ΕΝ ΟΞΩΝΙΩ		
Sayce Archibald	»	85,80

Είσεπράχθησαν δὲ καὶ προσφοραὶ ἑκτακτοὶ τῶν ἐξῆς:		
τοῦ ἐν Ἐλευσίνι Ἀριστ. Μητρομελέτη δρ.		68
τῶν ἐν Μασσαλίᾳ Ῥάλλη, Σκυλίτση καὶ Ἀργέντη (Συντροφ.)	»	65,35
τοῦ ἐν Ἀθήναις Vict. Jernstedt	»	16,80
» » » Β. Λατσιέρ.	»	16,80
» » » Γ. Ἀλ. Μαυροκορδάτου	»	448
τὸ κληροδότημα τοῦ Φιλίππου Ἰωάννου	»	2000

Ἐτι εἰσεπράχθησαν οἱ τόκοι καὶ τὰ μερίσματα τῶν δωρεῶν καὶ κληροδοτημάτων ἃ κατέλιπον πρὸ ἐτῶν εἰς τὴν Ἐταιρίαν οἱ ἐξῆς:

- Ἰωάννης Χατζηπέτρος
  - Ἰωάννης Ῥώμας
  - Ἰωάννης Λαδόπουλος
  - Ἰωάννης Α. Κουμανούδης
  - Κύριλλος Χαιρωνίδης.
-

Δωρηταὶ βιβλίων καὶ τὰ βιβλία αὐτά.

Ἡ ἐν Πετροπόλει Commission Impériale archéologique τὰ ἐαυτῆς Comptes rendus de l'année 1877. St. Pétersbourg, 1880, εἰς φύλ. μετ' ἀτλαντος.

Ἡ ἐν Ὀδησσῷ αὐτοκρ. Ἐταιρία τῆς ἱστορίας καὶ ἀρχαιολογίας τὰ ἐαυτῆς Πρακτικὰ ἀπὸ Νοεμβρίου 1878 ἕως Νοεμβρίου 1879 (ῥωσιστὶ) εἰς 8ον, ἔτι ψήφισμα ἀνέχδοτον Παντικαπαϊτῶν, ἡρμηνευμένον ῥωσιστὶ ὑπὸ Γιούργεβιτς, 1880, εἰς 8ον μετὰ φωτογραφίας.

Ἡ ἐν Κοπεγχάγῃ βασιλ. Ἐταιρία τῶν ἀρχαιολόγων τῆς Ἀρκτου τὰ ἐαυτῆς Mémoires 1878—79 εἰς 8ον· ἔτι Tillæg etc. 1878—79 εἰς 8ον· ἔτι ὁ J. A. Worsæ, la colonisation de la Russie et du Nord Scandinave; traduction. Copenhague, 1875, εἰς 8ον, καὶ Fra steen og Bronzealderen etc. Kiobenhavn, 1880, εἰς 8ον.

Ἡ ἐν Κανταβριγία ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρία φυλλάδιον· Historiola collegii corporis Christi. Cambridge, 1880, εἰς 8ον.

Ὁ αὐτόθι S. S. Lewis φυλλάδιον· On nine Roman signets lately found in the lead-mines at Charterhouse on Mendip. (May 26, 1879).

Ὁ ἐν Λονδίνῳ Gardner φυλλάδιον· The coins of Elis. London, 1879, εἰς 8ον.

Ἡ Γερμανικὴ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις τὸν γ' καὶ δ' τόμον τῶν Ausgrabungen in Olympia, 1879 καὶ 1880, εἰς φύλ. ἔτι

Τὸ Γερμανικὸν Ἀρχαιολογικὸν Καθίδρυμα die antiken Terracotten im Auftrag etc. herausgegeben von R. Kekulé. Band I, die Terracotten von Pompeji bearbeitet von Hermann von Rhoden, Stuttgart, 1880, εἰς φύλ. ἔτι Das Kuppelgrab bei Menidi, Athen, 1880,

εις 4ον, ἔτι τὸ περιοδικὸν *Mittheilungen etc.* τοῦ ἔτους 1880, Athen, εις 8ον.

Τὸ ἐν Κιλία Πανεπιστήμιον· *Schriften aus dem Jahre 1879. Bd. XXV, 1879* εις 4ον.

Ὁ ἐν Φριεδριχστάδτῃ *I. A. Messinga*, φυλλάδιον· *Die Abzeichen der Religion in den Wappen, ἐξηγημένον ἐκ τῆς Vierteljahrschrift für Heraldik* τοῦ 1879.

Ὁ ἐν Πέστη Ἰω. Τέλφου τὰ ἑαυτοῦ Συγγραμμάτια Ἑλληνικά. Βουδαπέστησι, 1880, εις 4ον.

Ὁ ἐν Γράτς Π. Περβάνογλου 2 φυλλάδια· *Le colonie greche sulle coste orientali del mare Adriatico, καὶ Sull'origine del nome del mare Adriatico*, εις 8ον.

Ἡ ἐν Ζαγρεβίῳ (Agram) Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρία τὸ ἑαυτῆς περιοδικὸν *Vjestnik* κτλ. ἀπὸ τοῦ α'. ἀρ. τοῦ β'. ἔτους 1880, εις 8ον.

Ἡ ἐν Λουγδούνω Ἀκαδημαϊκὴ Ἐταιρία τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τὰ ἑαυτῆς *Annales*.

Ἡ ἐνταῦθα *Ecole française* τὸ ἑαυτῆς περιοδικὸν *Bulletin de correspondance hellénique* τοῦ ἔτους 1880.

Ἐξ Ὀλλανδίας ἐστᾶλη *Verlagen omtrent's Rijks verzamelingen van Geschiedenis en Kunst. II. 1879. 'S Gravenhage, 1880.*

Ἡ ἐν Βαρκελλώνῃ τῆς Ἰσπανίας *Association Artistico-archeologica* τὸ τεῦχος *Exposicion de grabados de autores espannoles. Catalogo. Enero de 1880*, εις 8ον, ἔτι· *Memorias leidas en las session inaugural anno 1880. Barcelona, 1880*, εις 8ον.

Ἡ ἐν Βαλεγχία Ἀρχαιολ. Ἐταιρία τὸ τεῦχος *Memoria de los trabajos à Cabo durante el anno 1877. 1878. Valencia, 1878 καὶ 1879*, εις μικρ. 4ον.

Ἐκ Λισσαβῶνος τῆς Πορτογαλλίας ἐστᾶλη παρὰ τοῦ *J. Da Silva* τὸ τεῦχος *Boletim de architectura e de ar-*

cheologia da real associaçao dos architectos e archeologos portuguezes. 2a serie, tomo 3, N° 1. 2. 3. Lisboa, 1880, εις 4ον.

Τὸ ἐν Βασιγκτῶνι τῆς Ἀμερικῆς Σμιθσώνειον Καθιδρυμα τὸ ἑαυτοῦ Annual report τοῦ ἔτους 1877, εις 8ον ἔτι A collection of gesture-signs and signals of the North American Indians, 1880, εις 4ον.

Ἡ ἐν Φιλαδελφείᾳ Νομισματικὴ καὶ ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρία τὸ ἑαυτῆς Report τῶν ἐτῶν 1878 καὶ 1879 εις 8ον ἔτι R. N. Toppan, Some modern monetary questions etc. 1880, εις 8ον, ἔτι Proceedings etc. 1879, ἔτι Remains of an Aboriginal encampment at Rehoboth Delaware, 1880, εις 8ον. ἔτι φυλλάδιον Act und bull παρὰ τοῦ Henry Phillips γραμματέως τῆς αὐτῆς Ἑταιρίας.

Ἐπι ἐστάλησαν ἐξ Ἀμερικῆς Central Ohio scientific Association Vol. I, part. I. Urbana-Ohio, 1878, καὶ Edw. Morse, Dolmens in Japan, 1880.

Introduction to the study of Sign Language ὑπὸ G. Mallery. Washington, 1880, εις 4ον.

Ὁ ἐν Βερολίῳ K. Bötticher, die Thymele der Athena-Nike auf der Akropolis von Athen. Berlin, 1880, εις 8ον.

Ὁ ἐνταῦθα πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων Σύλλογος τοῦς δαπάνη Σ. Ζαφειροπούλου ἐκδοθέντας Πίνακας τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τὴν Ε'. πρ. Χρ. ἑκατονταετηρίδα καὶ ἐπὶ Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ.

Οἱ συντάχται τοῦ ἐνταῦθα ἐκδομένου περιοδικοῦ «Ἀθηναίου» τὸν Η'. καὶ Θ'. τόμον αὐτοῦ εις διπλᾶ ἀντίτυπα, καὶ τὸν Α'. ἕως Ζ'. τόμον. Ἐπι τὰ Sitzungsberichte der philosoph. philol. u. histor. Classe der K. bayer. Acad. d. Wissensch. 1879—80, τεύχη ἐννέα.

Ὁ Παναγ. Γ. Γεννάδιος, Pre-historic races of the

united states of America, by J. W. Foster. sec. ed. Chicago, 1873, εις 8ον.

Ὁ Ἀθαν. Σ. Κουμανούδης *Das Erechtheion von James Fergusson*. Leipzig, 1880, εις 4ον. Ἐπι. Ὑπομνήματα περιγραφικὰ τῶν Κυκλάδων νήσων ὑπὸ Α. Μηλιαράκη. 1880, εις 8ον.

Ὁ Ε. Καστόρχης τὴν ὑπ' αὐτοῦ συγγραφείσαν Ἱστορικὴν ἔκθεσιν τῶν πράξεων τῆς ἐν Ἀθήναις ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς τὸ 1837 μέχρι τοῦ 1879 τελευτῶντος, εις 8ον.

Βιβλία ἀγορασθέντα χρήμασι τῆς Ἑταιρίας.

Dictionnaire des antiquités grecques et romaines par Daremberg et Saglio (ἐξακολούθησις κατὰ φυλλάδια).

Recherches archéologiques sur les îles Ioniennes par Riemann, III.

Pausaniae descriptio arcis Athenarum ed. O. Jahn. editio altera ab Ad. Michaëlis. Bonnæ, 1880.

Archæologische Zeitung. Berlin. 1880.

Δωρηταὶ ἀρχαίων.

Οἱ ἐν Ἀθήναις Θεόδ. Κ. Νέγρης. — Γεώργ. Κωνσταντινίδης. — Βαρθολομαῖος Γκίζης.

Τὸ ἔθν. Πανεπιστήμιον. — Ὁ δήμαρχος Σκοπέλου Γ. Α. Γεωργιάδης. Καὶ ἄλλοι δέ τινες τῶν κατὰ τὰ πρότερα ἔτη καταγραφέντων δωρητῶν, ἐδωρήσαντο καὶ ἐφέτος ἀρχαῖα.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΑΥΤΗΣ ΑΠΟ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1870—1880.

ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ

		1870-71	1871-72	1872-73	1873-74	1874-75	1876	1877	1878	1879	1880	Όλον
ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ	Υπόλοιπον Ἀρχαιολογικοῦ ἔτους 1869—70	5755 84										5755 84
"	Ἐτήσια	3702 30	5054 20	5642 90	6090 42	8000 50	4468 20	4003 60	6503 60	6295 31	5152 55	54913 58
"	Ἐξακτοί	3076 30	3724 —	1614 —		3636 05	962 —	4779 35	1278 80			19070 50
"	Ἐίδιζι		3995 —	4000 —	6000 —	9000 —	7000 —	5000 —	5000 —		5000 —	44995 —
ΤΟΚΟΙ	Ἐντόκων καταθέσεων εἰς Ἑθνικὴν Τράπεζαν	424 33	981 —	654 —	649 —	980 25	653 50	653 50	652 90	652 90	652 90	6954 28
"	" " Βιομηχανικὴν Τράπεζαν									286 50		286 50
"	Ὁμολογίων Δανείου 6 τοῖς 0/0	120 —	120 —			360 —	120 —	120 —	120 —	120 —	120 —	1200 —
"	" " 8 καὶ 9 τοῖς 0/0	16002 —	15863 40	17245 20	17031 —	24885 —	18296 70	17803 80	17325 75	15075 20	14627 20	174155 25
"	" " 60 ἑκατομμυρίων									1706 25	3425 24	5131 49
"	Ἐντόκων γραμματίων						2943 90	3314 59			380 —	6638 49
"	Δανείων									200 —	215 —	415 —
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	Μέρισμα μετοχῶν Ἑταιρίας καὶ Ῥώμα	3141 —	3277 80	3541 50	4077 —	8287 40	5322 90	5129 44	5085 52	5274 28	5456 —	48592 84
"	Δάνεια παρ' αὐτῆς ἀποδοθέντα							50000 —	20000 —			70000 —
ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ	Ἐξαργύρωσις κληροθεσιῶν καὶ πωληθειῶν Ὁμολογίων	560 —	3080 —	2800 —	4760 —	2800 —	7840 —	5880 —	27990 62	6545 40	1220 —	63476 02
"	" " Ἐντόκων Γραμματίων						20000 —	54703 —			18000 —	92703 —
ΜΟΥΣΕΙΑ	Εἰσιτήρια εἰς Μουσικῶν Μουσείων							304 64	1095 36	1106 56	1077 44	3584 —
ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΑΙ	Ἀποληθειῶσι		1675 50			4629 25		280 —	18279 40	44181 50	53601 19	122646 84
ΑΚΙΝΗΤΑ	Ἐκ πωλήσεως ἀκινήτων εἰς Φιλεκπαιδευτικὴν Ἑταιρίαν καὶ Κούρτην			6990 —					1979 50			11490 —
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΝΤΟΚΟΙ	Ἀπόληψις ἐντόκου καταθέσεως εἰς Βιομηχανικὴν Τράπεζαν									36000 —		36000 —
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	Δάνειον ἐπὶ ἐνεγύρω									60500 —	156155 —	216635 —
ΔΙΑΦΟΡΑ	Ἐκ πωλήσεως Ἀρχαιολογικῶν Ἐφημερίδων καὶ Φυλλαδίων Λογοδοσίας	18 50	454 25	111 —		145 —	24 85	27 55	13 —	54 —	142 50	990 65
ΛΑΧΕΙΟΝ Α' ΠΕΡΙΟΔΟΥ	" κλήρων τοῦ Λαχείου					60425 74	80628 30	419 90	1497 11			142971 05
" Β' "	" " "						7772 98	75849 22	1696 78			85318 98
" Γ' "	" " "							2337 44	23317 03	63615 88		89270 35
" Δ' "	" " "									16637 55	73579 51	90237 06
ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΑΙ	Πρὸς ἔκδοσιν Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος καὶ καθαίρεσιν Πύργου ἐν Ἀκροπόλει		1148 50	1000 —	1000 —	11000 —						14148 50
ΚΑΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΑ	Ἀρχιεπισκόπου Πατρῶν Κυρίλλου καὶ Φιλίππου Ἰωάννου				3000 —						2000 —	5000 —
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	Ἐκ τῶν πληρωθέντων δι' ἀνασκαφῶν εἰς Κόρινθον καὶ ἀγρὸν Ἐλευσινιάτου					70 —		97 —				167 —
ΔΑΝΕΙΑ	Πληρωθέντα ἀπὸ τὸν ἀφελέτην Κούρτην									2500 —		2500 —
		32800 27	39373 65	43598 60	42607 42	134219 19	156033 33	230703 03	131835 37	260791 83	343304 53	1415267 22

ΠΑΗΡΩΜΑΙ

		1870-71	1871-72	1872-73	1873-74	1874-75	1876	1877	1878	1879	1880	Όλον
ΓΡΑΦΕΙΟΝ	Προσωπικὸν, ἔξοδα διάφορα καὶ Βιβλιοθήκη	1062 42	1487 62	1494 12	1875 04	2887 60	2222 35	3446 80	3593 35	3951 35	5302 50	27323 15
ΜΟΥΣΕΙΑ	Προσωπικὸν, θῆκαι ἀρχαίων, φυλακτεία κλπ.	132 —	363 55	262 25	334 25	650 45	603 63	14820 01	7295 75	1783 75	5099 03	43562 26
"	Ἐπισκευαὶ καὶ συγκολλήσεις ἀρχαίων	983 30	202 —	1280 —		1116 25	124 65	175 45	6261 —	2074 94		68024 31
ΑΡΧΑΙΑ	Ἀγοραὶ ἀρχαίων	6824 80	5202 —	6106 70	2284 35	3950 50	15563 95	13723 81		4918 30	9446 90	258583 91
"	Ἀνασκαφαὶ ἐν Ἀθήναις καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας	11363 30	6751 43	25083 89	18828 27	32998 55	52691 14	54986 —	24329 88	22750 50	8800 95	18174 02
"	Ἐπισκευαὶ καὶ ἀναστηλώσεις μνημείων εἰς διάφορα μέρη	541 20								7543 10	10089 72	36272 34
ΕΠΑΡΧΙΑΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ	Προσωπικὸν φυλάκων τῶν ἐπαρχιακῶν Μουσείων καὶ ἄλλων μνημείων		4232 60	3905 20	4104 25	10290 50	1903 45	1347 55	2834 40	3470 75	04183 64	3702 53
"	Περισυναγωγὴ καὶ μεταφορὰ ἀρχαίων		386 30							2617 50		282526 89
ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΑΙ ΑΠΟΛΗΨΕΩΝ	Ἀγορὰ γηπέδων ἐν Ἀθήναις, Ἐλευσίνι, Δελφοῖς καὶ ἐργασίαι διάφοροι	1675 50			2531 20	3908 35	9055 65	22683 20	64197 20	42687 96	135787 83	100 —
"	Ἐκ εἰσπρακτορῶν διὰ πρόχειρα ἔξοδα										100 —	100 —
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΝΤΟΚΟΙ	Εἰς Βιομηχανικὴν Τράπεζαν									36000 —		36000 —
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	Ἐπιστροφή εἰς τρεγόμενον ἐπὶ ἐνεγύρω									54770 80	112457 27	167228 07
ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ	Ἀγορὰ ὁμολογίων ἑθνικῶν δανείων	490 —	19886 29			29223 16				43359 50		94958 95
"	" " Ἐντόκων γραμματίων					15500 —	33000 —	26203 01			18000 —	92703 01
ΔΑΝΕΙΑ	Εἰς τὸν ἀγοραστὴν τῆς ἐν Κηφισίᾳ οἰκίας Κούρτην									2500 —		2500 —
ΤΟΚΟΙ	Τῶν ἀπὸ τὴν Ἑθνικὴν καὶ Βιομηχανικὴν Τράπεζαν δανείων							1552 10		815 05	3675 02	6042 17
ΔΙΑΦΟΡΑ	Ποσοστὰ εἰσπρακτορῶν κλπ.	356 87			115 —	59 50		222 09	730 82	917 65	330 05	2731 98
"	Προτομαὶ Φιλίππου Ἰωάννου καὶ Ἰακώβου Ῥίζου										1000 —	1000 —
ΛΑΧΕΙΟΝ Α' ΠΕΡΙΟΔΟΥ	Εἰς κερδήσαντας κλήρους, προσωπικὸν καὶ ἄλλα ἔξοδα					7977 40	50894 61	209 72				59081 73
" Β' "	" " "						5738 70	30777 34				36516 04
" Γ' "	" " "							5207 44	2250 —	31708 36	68 —	39233 80
" Δ' "	" " "									4240 57	25699 07	29939 64
" Ε' "	" " "										3025 47	3025 47
ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΑΙ	Ἀπόδοσις αὐτῶν		125 —	2296 —	65 —	9653 20						12139 20
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	Ἄξια καὶ δεδουλευμένον μέρος τεσσάρων μετοχῶν τῆς				12397 65							12397 65
"	Ἀπόδοσις δανείων αὐτῆς							50000 —	20000 —			70000 —
ΑΚΙΝΗΤΑ	Ἀνάκτησις οἰκίας ἐν Κηφισίᾳ ἀπὸ φιλεκπαιδευτικῆς ἑταιρίας								7000 —			7000 —
ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ	Εἰς κ. Rohu διὰ συντέλειαν ἀνασκαφῶν ἐν Προπυλαίοις										500 —	500 —
ΥΠΟΛΟΙΠΟΝ	τῆς 31 Δεκεμβρίου 1880 μεταφερόμενον εἰς 1881											4003 10
		23429 39	38636 79	40428 16	42535 01	118215 46	171798 13	225354 52	141109 90	266191 31	343563 45	1415267 22

*Ἰσὸν τῶ ἀνωτέρω ἀθροίσματι τῶν εἰσπραξέων

Ἐν Ἀθήναις τὴν 4 Ἰανουαρίου 1881.

Ὁ Ταμίας
Π. Ἐμ. Γιαννόπουλος

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ.

Πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ Συμβουλίου τῆς ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας.

Κύριε Πρόεδρε,

Περὶ τὰ μέσα τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου ε. ἔ. ἀνηγγέλθη, ὡς γνωρίζετε, ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ ἐν Πειραιεὶ γυμνασίου κ. Ἰακώβου Δραγάτση εἰς τε τὴν Γενικὴν Ἐφορείαν τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ εἰς τὴν Γραμματεῖαν τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας, ὅτι πρὸς τῷ Δυτικῷ μυχῷ τοῦ λιμένος τῆς Ζέας [Πασαλιμάνι] κατὰ τὴν θέσιν τὴν κοινῶς καλουμένην Φ ρ α γ κ ὁ κ κ λ η σ ι α ἡ ἐξομάλις τῆς ὁδοῦ Πραξιτέλους ἀπεκάλυψε ἀρχαίου οἰκοδομήματος λείψανα καὶ δὴ καὶ Θεάτρου μάλιστα. Καταφανῆ ἦσαν καὶ γνωστὰ πρόπαλαι τὰ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ἐκεῖ λοφίσκου λείψανα θεμελίων κόγχης Βυζαντινῆς πιθανῶς ἐκκλησίας συγκειμένων ἐκ τεμαχίων γείσου ἀρχαίου οἰκοδομήματος, οἱ ἐπ' αὐτῶν δύο σπόνδυλοι καὶ οἱ ἄλλοι πολλοὶ περίεχαιμαί κείμενοι ἀρραβδῶτων κιόνων ἐξ ἐγχωρίου λίθου. Παρὰ πολλῶν δὲ τῶν ἀρχαιολογούντων εἶχον ἐκεῖ πλησίον παρατηρηθῆ καὶ λίθοι ὀγκώδεις εἰς τοξοειδῆ ἀνήκοντες τοῖχον ἀπὸ Β πρὸς Ν ἔχοντος τὴν φορὰν, ἐξ ὧν τινες μὲν τὴν ὑπαρξίν Θεάτρου ἐνταῦθα ἐδέχοντο ἄλλοι δ' ἄλλο ἐτοποθέτου ἀρχαῖον οἰκοδόμημα. Ἡ ἡμετέρα Ἑταιρία, Κύριε Πρόεδρε, τοῦτο μὲν ὅπως διασώσῃ ἀπὸ καταστροφῆς ἀρχαῖον οἰκοδόμημα, ἂν ἦτο ἄξιον διασώσεως, τοῦτο δὲ καὶ ὅπως διαλευκάνῃ τὸ Τοπογραφικὸν ζήτημα, ἀνέλαβεν, ὡς γνωρίζετε, νὰ ἐρευνήσῃ διὰ σκαφῆς τὸν τόπον, τῆς τὴν ἐποπτεῖαν ἀνέθηκεν εἰς τὸν γράφοντα τὰ παρόντα. Τοῦ ἔργου ἡρξάμην τὴν 8ην Μαΐου καὶ ἔφερον αὐτὸ εἰς πέρας σχεδὸν [μικροῦ μόνον τεμαχίου γῆς μείναντος κερχασμένου ἕνεκα τῆς μὴ συγκαταθέσεως τοῦ ιδιοκτήτου]

τὴν 27ην Ἰουνίου καὶ τῶν ἐργασιῶν μου παρατίθημι ὧδε σύντομον ἀφήγησιν.

Ἐπόμενος, εἰ καὶ μετὰ πολλοῦ δισταγμοῦ τὸ κατ' ἀρχάς, τῇ κοινῇ γνώμῃ, ὅτι τὰ θεμέλια τοῦ τοξοειδοῦς τοίχου, ἃ ἡ ῥυμοτομία εἶχε φέρει εἰς φῶς, ἀνηκον πιθανῶς εἰς Θεάτρον ἢ θεατροειδές τι οἰκοδόμημα, παρήγγειλα τοὺς σκαφεῖς, ν' ἀνοίξωσιν ἀρχόμενοι ἀπὸ τῶν πλησίον τῆς κόγχης φαινομένων λίθων τοῦ ἐξωτάτου τόξου δύο τάφρους εἰς ἱκανὴν ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν καὶ κατ' ἀκτινοειδῆ διεύθυνσιν πρὸς τι σημεῖον τοῦ ὑπὸ τὸν λόφον κοιλώματος, ὅπερ ὑπέθετον τὸ κέντρον τῆς ὅλης οἰκοδομῆς. Ἀλλὰ μόλις ἡ σκαφή προὔχώρησε μέτρα τινὰ πρὸς τὰ κάτω καὶ ἡ σκαπάνη προσέκρουσεν εἰς τὰ θεμέλια ἐτέρου τόξου, οὔτινος νὰ παρακολουθήσω διὰ σκαφῆς τὰ ἴχνη κατὰ τὸ πρὸς μεσημβρίαν μέρος ἔκρινα πρὸ παντὸς ἄλλου ἀναγκαῖον. Ἡ ὑπαρξίς καὶ δευτέρου τόξου παραλλήλου πρὸς τὸ πρῶτον καὶ πρὸς αὐτὸ συνδεομένου δι' ἐγκαρσίων τοίχων κατὰ κανονικὰς ἀπ' ἀλλήλων ἀποστάσεις καὶ ἀκτινοειδῶς πρὸς τὰ κάτω χωρῶντων καὶ τὸν ἐκεῖ χῶρον οἶονεῖ εἰς κερκίδας διαιρούντων, πρὸς δὲ τούτοις ὁ κατὰ τὰς τάφρους κλιμακωτὸς τοῦ ἐδάφους σχηματισμὸς, καθόσον ἡ σκαφή πρὸς τὰ κάτω προὔχῳρει, ἐκράτυνον ἐν ἐμοὶ τὴν κοινὴν πίστιν, ἕως οὔ τέλος ἡ ἀποκάλυψις κατὰ τὴν πέμπτην ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἔργου ἡμέρας τετραγώνου λίθου κατὰ τὸ κατώτατον ἄκρον τῆς ἐτέρας τῶν τάφρων καὶ τοῦ ὑπ' αὐτὸν μέρους τῶν δύο λιθοκτίστων ἀναβαθμῶν καὶ ἡ τὴν ἐπιούσαν ἀνεύρεσις ἐνὸς τῶν ἀνοιγμάτων τοῦ ὑδραγωγοῦ τοῦ περὶ τὴν ὀρχήστραν ἐξήλειψαν πᾶσαν ἀμφιβολίαν καὶ ἐβεβαίωσαν ὅτι ὄντως Θεάτρον λείψανα ἦνεγκεν ἡ σκαπάνη εἰς φῶς. Τὸ ἔργον ἀπὸ τοῦδε, Κύριε Πρόεδρε, ἠκολούθησε τὴν φυσικὴν του πλέον πορείαν καὶ οὔτως ἔχει νῦν νὰ ἐπιδεικνύη καὶ ἡ

πόλις τοῦ Πειραιῶς λείψανα ἀρχαίου Θεάτρου ὄχι εὐκαταφρόνητα, ὧν ἐπισυνάπτων σήμερον διάγραμμα ὑπὸ τοῦ κ. Χάγερ ἐκπονηθέν, ἀναγκαῖον κρίνω πρὸς διασάφησιν νὰ προσθέσω καὶ τὰ ἐξῆς·

Ὅτι ἡ ἐπιχώσις δὲν ἦτο πανταχοῦ ἡ αὐτὴ οὐδεμία ἀνάγκη νὰ ῥηθῇ· ἐλαχίστη ἀπεδείχθη κατὰ τοὺς περιτὴν ὀρχήστραν καὶ τὴν σκηνὴν τόπους, μόλις 0,50 Γ. Μ. βάθος ἔχουσα, μεγίστη δὲ κατὰ τὰ θεμέλια τῶν τόξων καὶ τὰ δύο ἐνίοτε ὑπερβαίνουσα μέτρα. Τὰ δὲ ἐν αὐτῇ εὐρήματα ὀλίγα καὶ εὐτελῆ ὅλως ὄντα μ' ἀπαλλάττουσι μακροτέρου λόγου περὶ αὐτῶν ἐνταῦθα (*). ἀναγκαῖον ὁμῶς κρίνω νὰ σημειώσω ὅτι ἐκτὸς τοῦ ἐξ ἐγχωρίου λίθου ὀροσήμου μὲ τὴν κολοβὴν δυστυχῶς ἐπιγραφὴν

..... Σ HOROS (μ. 1,50 πλ. 0,35 πάχος 0,25) ὃ παρὰ τὰ θεμέλια τοῦ ἐξωτάτου τόξου εἰς βάθος 2 μέτρων περίπου καὶ ἐπὶ τοῦ φυσικοῦ ἐδάφους κατακείμενον εἶχεν ἤδη ἀποκαλύψει ἡ ῥυμοτομία, ἀνευρέθησαν ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ ἐπιχώσει τῶν θεμελίων τῶν τόξων εἰς βάθος 1,90 καὶ σχεδὸν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ φυσικοῦ ἐδάφους κατακείμενα τεμάχιον ἀγγείου μὲ ἐρυθρὰς μορφὰς

(*) Ταῦτα ἐκτὸς τῶν ἄνω μνημονευομένων ἦσαν

1) 8 χαλκῆ νομίσματα, 6 ἀττικά τῶν Μακεδονικῶν καὶ Ῥωμαϊκῶν χρόνων, 1 τοῦ Κωνσταντοῦ καὶ 1 Νικηφόρου τοῦ Βοτανιάτου.

2) 20 ἐνεπίγραφοι λαβὰι ἀμορέων τῶν συνηθεστάτων, αἱ πλεῖσται τῶν Μακεδονικῶν χρόνων.

3) 3 τετράγωνοι λαβὰι (:) προσωποφόροι.

4) 12 κωνοειδῆ, 3 πυραμιδοειδῆ καὶ 1 ἀρτοποιὸς διάτρητα ἀντικείμενα.

5) 1 ὀρθοκέραμος.

6) 2 τεμάχια λίθων, τὸ ἐν ἀρχιτεκτονικὸν μέλος καὶ τὸ ἕτερον ποδὸς τραπέζης.

7) Τεμάχιον εἰδωλίου πηλίνου γυναικῆ παριστάνοντος, καὶ

8) 2 πηλινὰ κεφαλὰ (εἰδωλίων), ἡ μὲν γέροντος ἡ δὲ γυναικὸς.

(rothfigurig) (πλάτ. 0,15 ὕψ. 0,08 πάχ. 0,00,5 νέος ἐν τῇ συνήθει ἀναβολῇ, κρατεῖ, κατὰ τὸ ἥμισυ μόνον σωζόμενος, τῇ δεξιᾷ σχῆπτρον, πρὸ αὐτοῦ ἀνθέμιον) τέχνης τῶν χρόνων τῆς δ^{ης} ἢ τὸ βραδύτερον τοῦ πρώτου ἡμίσεως τῆς γ^{ης} ἑκατονταετηρίδος καὶ ὀρόσημον ἐξ ὑμηττείου λίθου μὲ τὴν κολοβὴν ἐπιγραφὴν

ΟΡΟΣΚΗ . . . . .

ΑΝΔΡΑΠΟΛ . . . . . (μ. 0,40 πλ. 0,30 πάχ. 0,17) γράμμασιν, ὡς βλέπετε τῶν Μακεδονικῶν χρόνων. Τοῦ συνήθως καλουμένου Κ ο ί λ ο υ οἱ δύο κατώτατοι λιθόκτιστοι (ἐξ ἐγχωρίου λίθου) πλατεῖς ἀναβαθμοὶ (ὕψ. ἀμφοτέρων 0,22—0,25 πλάτος τοῦ κατωτάτου 1,85—2,60 τοῦ προτελευταίου 0,90) (*) διατηροῦνται κάλλιστα κατὰ τὸ ἀνασκαφέν μέρος ἀνωμαλίας μόνον τινὰς δεικνύοντες προκαλεσάσας τὴν γνώμην, ὅτι καὶ ἄλλη πιθανῶς ὑπῆρχεν, ἀνω ἐπίστρωσις, ἐπὶ τοῦ κατωτάτου ἰδίως. Περί Θρόνων ἐπ' αὐτῶν οὐδὲν βέβαιον νὰ ρηθῇ δύναται, ἀφ' οὗ ἵχνη τοιούτων δὲν διεσώθησαν. Κατ' ἐμὲ δὲ κριτὴν ὁ προτελευταῖος οὐδ' ἔφερεν ὄλως καθίσματα χρησιμεύων ἀπλῶς ὡς δ ρ ό μ ο ς οἶος καὶ ἐν τῷ Διονυσιακῷ Θεάτρῳ ὑπάρχει, καὶ ἦν ἀναγκαῖος, ἂν ὁ κατώτατος ἔφερεν, ὅπερ πιθανώτατον, θρόνους. Ἔρκος, οἶον τὸ τοῦ Διονυσιακοῦ, δὲν εἶχε καὶ εὐλόγως τὸ ἡμέτερον θέατρον, ἀλλ' οὔτε ἄλλο τι τεῖχος ὑψοῦν τὸ τῶν ἀναβαθμῶν ἔδαφος πόδας τινὰς ὑπεράνω τῆς Ὀρχήστρας, οἶον λέγεται ἀνευρεθέν ἐν ἄλλοις Θεάτροις μεταγενεστέρων μάλιστα χρόνων. Τῶν ἄλλων ἀναβαθμῶν ἔχομεν πολλαχοῦ τὰ ἵχνη μόνον ἐν τῷ

(*) Τόσον εἶναι κυρίως τὸ πλάτος ἢ βάθος τοῦ λιθοκτίστου μέρους τοῦ ἀναβαθμοῦ τούτου· τὸ δὲ λοιπὸν 0,55 σώζει τὴν συνέχειαν τῆς λιθοστρώσεως μόνον κατὰ τὰ διαστήματα τὰ ἐνοῦντα αὐτὸν μὲ τὰς κατωτάτας βαθμίδας τῶν κλιμάκων, ἐν ᾗ κατὰ τὸ μεταξὺ τῶν βαθμίδων τούτων μέρος ὑπάρχει μόνον τὸ φυσικὸν ἔδαφος.

μαλακῶ βράχῳ καταλλήλως λελαξευμένῳ (*) πρὸς ὑποδοχὴν ἐδωλίων. Τούτων ὅμως τῶν ἐδωλίων οὐδὲν κατὰ χώραν εὑρέθη, ἀλλὰ δύο σκεπάζοντα ἀρχαῖον φρέαρ κατὰ τὰ θεμέλια τῶν ἄνω τόξων καὶ πιθανώτατα τεθέντα ἐκεῖ, διότι ἔνεκα θραυσμάτων (***) δὲν ἠδύναντο νὰ χρησιμεύσωσι πλέον εἰς τὸν σκοπὸν, δι' ὃν εἶχον κατασκευασθῆ. Ἐκ σκληροτέρου τοῦ τῶν θεμελίων πεπονημένα λίθου, εἶναι ὅμοια τὸ σχῆμα καὶ τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς τοῖς τοῦ ἐν Ἀθήναις Διονυσιακοῦ καὶ τοῖς ἐν τῷ τείχει τοῦ περιβόλου τοῦ ἄστεος εὑρεθεῖσι (Πρακτικὰ τῆς Ἀρχαιολογ. Ἑταιρίας 1880 σελ. 12) μ. 1,22 καὶ 1,33, πλάτος τὸ ὅλον 0,91, καθίσματος 0,35, ἐσκαμμένου μέρους 0,36, πάχος ὑπὸ τὸ κάθισμα 0,32, πάχος ὀπισθεν 0,26, καὶ κοίλανσις 0,08). Καὶ δύο ἕτεροι ὅμως λίθοι (μαλακώτεροι καὶ ἐρυθρωποὶ) ἐκεῖ, ἔνθα καὶ νῦν ἐτι κεῖνται, ἀνευρεθέντες ὁ μὲν κατὰ τὸ ἀνοιγμα τῆς Βορείου Εἰσόδου (=κάτω Παρόδου) ὁ δὲ, ὁ καὶ ἐκ δύο θραυσμάτων ἀποτελούμενος, κατὰ τὸ τῆς Νοτίου, ἔχουσιν ἐπίσης τὸ σχῆμα ἐδωλίου, ἀλλὰ μείζονας τὰς διαστάσεις (μῆκος σωζόμενον τοῦ ἀκεραίου 1,00, πλάτος τὸ ὅλον 1,25, ἐσκαμμένου μέρους 0,65 τῶν ἄλλων μερῶν 0,35 καὶ 0,25, πάχος μέγιστον 0,28) καὶ οὐδεμίαν δεικνύουσι κοίλανσιν.

Τῶν κλιμάκων (ἦσαν δὲ πᾶσαι 12 ἢ μᾶλλον 14 μετὰ

(*) Τῶν ἰχνῶν τούτων ἡ καταμέτρησις ἐθεωρήθη ὑπ' ἐμοῦ πάντῃ ἀνωφελής, διότι ἡ νῦν αὐτῶν κατάστασις εἶναι τῆς ἀρχικῆς πολὺ διάφορος, οὐδὲν δὲ δύναται νὰ μᾶς δώσῃ τὸ ἀληθὲς ὕψος καὶ βῆθος τῶν ἀναβαθμῶν. Τῶν δὲ Κερκίδων τὸ μέσον πλάτος κατὰ τὸ κατώτατον αὐτῶν μέρος εἶναι 2,60 περίπου.

(**) Τῶ ὄντι τὸ ἕτερον τούτων, ὅπερ καὶ μόνον, μετακινήθων τῶν ἐπ' αὐτοῦ λίθων τοῦ θεμελίου, ἐξεχώσθη καὶ καταλλήλως τοποθετηθὲν εἶναι καθ' ὁλοκληρίαν ὁρατόν, φέρει μικρὸν θραῦσμα κατὰ τὸ ὀπισθεν μέρος.

τῶν κατὰ τὰ ἄκρα δύο, ὧν ἴχνη δὲν σώζονται, καὶ κερκίδες 13 ὡς ἐκ τοῦ ἀνασκαφέντος μέρους μετὰ βεβαιότητος ἐξάγεται) (*) σώζονται πανταχοῦ τὰ ἴχνη, τεσσάρων δὲ μόνον αἱ κατώταται λίθιναι βαθμίδες (πλ. 1,00—1,02 μ. 0,90 ὕψ. 0,22—0,24 περίπου) καὶ μιᾶς αὐτῶν καὶ ἡ ἀμέσως ἐπόμενη, ὅμοιαι ταῖς τῶν τοῦ Διονυσιακοῦ κατὰ τὰλλα, εἰμὴ ὅτι δὲν φέρουσι **χ α ρ ά γ μ α τ α**. Διαζώματος, περιβόλου ἢ πλαγίων τοίχων, οἷοι ἐν τῷ Διονυσιακῷ πολλοὶ φαίνονται, ἴχνη δὲν σώζονται. Ὑπάρχουσιν ὅμως, ὡς εἶδομεν, τριῶν παραλλήλων τόξων κατὰ τὰ ἄνω τοῦ λόφου τὰ θεμέλια (τούτων καὶ μάλιστα τῶν τοῦ ἐξωτάτου τόξου ἰκανὸν μέρος ὅλως ἐξέλιπε, καταστραφέν κατὰ τὴν ῥυμοτομίαν τῆς οδοῦ Φιλελλήνων) ἀνώμαλα λίαν καὶ ὄχι εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ τῶν συνδεόντων αὐτὰ ἐγκαρσίως ἀκτινοειδῶν τοίχων τριῶν εἰς ἐκάστην ἀναλογούντων **κ ε ρ κ ἰ δ α**, καὶ τῶν μὲν κατὰ τὰ ἄκρα αὐτῆς μὲ τὰς κλίμακας συμπιπτόντων, τοῦ δὲ κατὰ τὸ μέσον δηλοῦντος πιθανώτατα ὅτι κατὰ τὰ ὑψηλότερα τοῦ Κοίλου μέρη ὑποδιηροῦντο καὶ αὐθις αἱ κερκίδες διὰ κλιμάκων, καὶ τοῦτο ἐν τῷ ἡμετέρῳ Θεάτρῳ οὐχὶ μόνον εὐκολίας, ἀλλὰ καὶ ἀσφαλείας χάριν· ὅτι δὲ οἱ ἐπὶ τῶν θεμελίων τούτων ὑψούμενοι τοῖχοι σκοπὸν εἶχον κυρίως νὰ παράσχῳσι διὰ τέχνης ὅ,τι ἡ φύσις δὲν εἶχε χορηγήσει, ὕψος δηλ. τὸ ἀνάλογον εἰς τὸν ταπεινὸν λόφον, εἶναι καθ' ἡμᾶς φανερόν. Τῶν δὲ **Ἄ ν α λ η μ μ ά τ ω ν**, ἤτοι τῶν κατὰ τὰς εἰσόδους (=Παρόδους) τοίχων, τῶν ὑποστηριζόντων τὰ **κ ε ρ α τ α** τοῦ Κοίλου, σώζεται μό-

(*) Γνωστὸν ὅτι καὶ τοῦ Διονυσιακοῦ ἐν Ἀθήναις Θεάτρῳ 13 εἶναι αἱ κερκίδες καὶ ὑπετέθη παρὰ πολλῶν ὅτι εἶχε τινὲς ὁ ἀριθμὸς οὗτος πρὸς τὰς 13 ἐπὶ Ἀδριανοῦ φυλάς σχέσιν. Ἄρα γε δὲν ἀποδεικνύεται νῦν ἡ ὑπόθεσις αὕτη οὐχὶ βάσιμος; Τὸ τῆς Ἐπιδαύρου Θεάτρον ἔχει 12 κερκίδας καὶ κατ'ἀκολουθίαν 13 κλίμακας.

νον ὁ ὡς Θεμέλιον χρησιμεύων κατειργασμένος βράχος (εἰς ὕψος 1,70 κατὰ τὴν Νότιον Εἰσοδον, ἐνθα καὶ κάλλιον διατηρεῖται) μικρὰν ἔχων πρὸς τὴν ὀρχήστραν, ὡς συνήθως οἱ τοῖχοι οὗτοι, κλίσιν, καὶ κατ' ἀκολουθίαν οὐχὶ ἐντελῶς πρὸς τὸν ἐμπρόσθιον τῆς Σκηνηῆς τοῖχον παράλληλος. Ἰχνη δὲ ἐπιστρώσεως κατὰ τὰ ἀνοίγματα (πλ. 4,10 περίπου) τῶν Εἰσοδῶν εἰσὶ πολλαχοῦ κατάδηλα.

Τῆς Ὀρχήστρας ἐκτὸς τοῦ βραχῶδους ἐδάφους ἀνωμάλου καὶ μάλιστα κατὰ τὸ πλησίον τοῦ τοίχου τῆς Σκηνηῆς μέρος (ἐπιστρώσεως ἴχνη δὲν φαίνονται, πάντως ὅμως θὰ ὑπῆρχε τοιαύτη) σώζεται ἄριστα διατετηρημένος καὶ μετὰ πολλῆς τέχνης καὶ ἐπιμελείας εἰργασμένος ὁ Ὑδρογωγός. Τὰ ἀνοίγματα αὐτοῦ, ἐν εἰς ἐκάστην κερκίδα ἀντιστοιχοῦν, ὡς ἐκ τοῦ ἱκανῶς πεταλοειδοῦς σχήματος τῆς Ὀρχήστρας, τὰ μὲν ἐν τῷ μέσῳ εἶναι βραχύτερα, μακρότατα δὲ τὰ δύο τελευταῖα, ὧν, ὡς γνωστόν, τὸ ἐν μόνον ἀπεκαλύφθη, τὸ καὶ φέρον τὴν καμαρωτὴν ὀπήν (ὑψ. αὐτῆς 0,50, πλάτ. 0,40 περίπου) δι' ἧς τὸ ὕδωρ διοχετευόμενον εἰς ἄλλον ἀφανῆ ὑπ' αὐτὸ τὸ βραχῶδες τῆς Ὀρχήστρας ἔδαφος ὀχετόν, ἐξήρχετο, τίς οἶδέ που, καὶ πιθανώτατα συνήγετο εἰς Δεξαμενὴν, ὅπως εἰς διαφόρους χρησιμεύσει ἀνάγκας. Ἀλλὰ ταῦτα θὰ δεῖξῃ βέβαια καὶ ἀσφαλῆ ἢ ἀνασκαφή, ὅταν ποτε συντελεσθῇ. Οἱ δὲ χωρίζοντες τὰ ἀνοίγματα ἀπ' ἀλλήλων λίθοι (αἰ γέφυραι) (μ. 0,75, πλ. 0,73, πάχ. 0,30) ῥεμβοειδῆς πως ἔχουσι τὸ σχῆμα, ὡς διευθυνόμεναι κατὰ τὸν κ. Χάγερ πρὸς τὸ κέντρον Α, (βλέπε διάγραμμα) τὸ κέντρον δηλ. ὅλου τοῦ ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἀναβαθμοῦ καὶ ἄνω μέρους τοῦ Κείλου, ἐν ᾧ ὁ κατώτατος ἀναβαθμὸς καὶ τῆς Ὀρχήστρας τὰ τόξα (καὶ κατ' ἀκολουθίαν καὶ ὁ ὕδρογωγός) κέντρον ἔχουσι τὸ Β. Ἀλλὰ περὶ τούτου ἄς εἰ-

πωσι τὰ δέοντα οἱ ἀρμόδιοι. Ἐπικαλυμμάτων τῶν ἀνοιγμάτων ἴχνη δὲν σώζονται· ἀλλ' οὔτε χεῖλος ὑπάρχει πρὸς ὑποδοχὴν αὐτῶν. Πάντως ὅμως ὑπῆρχον τοιαῦτα, ἀλλὰ πῶς τεθειμένα ἐμοὶ τοῦλάχιστον ἀδηλον. Εἶναι δὲ τὸ μέσον μῆκος τῶν ἀνοιγμάτων 1,80 (τοῦ τελευταίου ἐξαιρουμένου, οὗ τὸ μῆκος 2,90), τὸ πλάτος 0,73 καὶ τὸ βάθος τοῦ μὲν κατὰ τὸ μέσον 1,00 τοῦ δὲ τελευταίου 1,15. Φέρουσι δὲ πολλαχοῦ οἱ λίθοι αὐτῶν ἔσωθεν τὰ ἡμισφαιρικά ἐκεῖνα ἐξογκώματα, κυροῦντα καὶ ταῦτα τὴν περὶ αὐτῶν κοινὴν γνώμην, ὅτι δηλ. εἰς οὐδὲν ἄλλο ἢ πρὸς εὐχερεστέραν τῶν λίθων λήψιν ἐν τῇ μετακινήσει αὐτῶν ἐχρησίμευον. Θυμέλης δὲ ἡ τοιούτου τινὸς κατασκευάσματος ἴχνη δὲν ἐφάνησαν οὐδαμοῦ τῆς Ὀρχήστρας.

Τῆς Σκηνῆς, κατὰ τὴν εὐρυτέραν τῆς λέξεως σημάσιαν, οὐδὲν ἄλλο σχεδὸν σώζεται ἢ τῆς κατασκευῆς τὰ ἐδάφη. Καὶ πρῶτον τοῦ ἐμπροσθίου τοίχου μετὰ τῶν δύο πρὸς τὰ κέρατα τοῦ Κοίλου προεξέχουσῶν πτερύγων (αβγδεζη) αὐτοῦ (*) σώζεται τὸ ἀξιόλογον κρηπίδωμα ἐξ 27 πλίνθων ὑμηττείου λίθου (ὡς ἐκ τοῦ ἀνασκαφέντος μέρος ἔστιν εἰκάσαι) συγκείμενον, ἀκατεργάστων μὲν κατὰ τὰ ἄκρα, ἀπεξεσμένων δὲ κατὰ τὸ μέσον, ἐνθα κατὰ σύμμετρα ἀπ' ἀλλήλων διαστήματα (1,38 ΓΜ) ὑψοῦντο κίονες (διάμετρος 0,48—0,50), ὧν ἴχνη ὡς καὶ τῆς διὰ μολύβδου γομφώσεως αὐτῶν ἀρίδηλα σώζονται. Ἢ κατὰ τὸ μέσον πλίνθος ἔφερον, ὡς τὰ ἴχνη δεικνύουσι, δύο κατὰ τὰ ἄκρα τῆς, ἐνθα εἶναι καὶ λειοτέρα ἢ ἐπιφάνεια, κίονας εἰς μείζονα ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν (2,10), μείζων οὔσα καὶ αὐτῇ ὄλων τῶν

(*) Τὸ ὅλον μῆκος εἶναι 29,70, τὸ δὲ μῆκος τῶν πλευρῶν τῆς ἀποκαλυφθείσης πτέρυγος 1) 5,70, 2) 2,68, 3) 2,10. Τῆς ἄλλης πτέρυγος ἢ μόνῃ ἀποκαλυφθεῖσα βραχυτάτη πλευρὰ ἔχει μῆκος 1,90. Πλάτος τοῦ κρηπίδωματος 0,52—0,60, πᾶχ. ἢ ὕψος 0,18—0,22, μῆκος τῶν πλίνθων 1,15—1,30 περίπου.

ἄλλων πλίνθων. Μόνον δὲ αἱ δύο ἔσχαται κατὰ τὰς βραχυτάτας πλευρὰς τῶν πτερυγῶν ἔχουσι μὲν τὰ ἄκρα αὐτῶν ἐπίσης ἀκατέργαστα καὶ τὴν κατὰ τὸ μέσον ἐπιφάνειαν ὠμαλισμένην, ἀλλ' οὔτε κίονος οὔτε γομφώσεως οἰασδῆποτε ἵχνη φέρουσιν. Τὸν λόγον τούτου, ὡς καὶ τὸν τοῦ ἀκατεργάστου τῶν πλίνθων κατὰ τὰ ἄκρα, ἂς ἀνεύρωσιν οἱ ἀρμόδιοι, ἂν εἰς ἐξήγησιν τοῦ ἀκατεργάστου δὲν ἀρκῆ ἢ ὑπόθεσις, ὅτι ἦν ἀφανές, ἀποκρυπτόμενον ὑπὸ τοῦ καὶ νῦν ὑψηλοτέρου, ἔτι δὲ μᾶλλον τοιοῦτου καθισταμένου διὰ τῆς ἐπιστρώσεως, ἐδάφους τῆς Ὀρχήστρας.

Ὅπισθεν δὲ τοῦ κρηπιδώματος τούτου εἰς ἀπόστασιν 2,17 γαλλ. μέτρ. καὶ πρὸς αὐτὸ παράλληλος σώζεται ἡ βάσις ἐτέρου τοίχου (ΘΕ) ἐξ ἐγχωρίων λίθων (μ. 31,55, πλ. 0,60—0,80, πᾶχ. ἢ ὕψος 0,26) καὶ ἐπ' αὐτῆς κατὰ τὸ πρὸς Νότον μέρος δύο περίπου μέτρα ἀπὸ τοῦ πέρατος σπόνδυλος κίονος ἀρραβδώτου (διάμετρος 0,48, ὕψος σωζόμενον 0,25) χωρὶς, οὔτε κατὰ τὸ ἕτερον ἄκρον, ἐν ὁμοίᾳ τινι θέσει καὶ ἀποστάσει, οὔτε καθ' ὅλον τὸ ἄλλο μῆκος τῆς βάσεως, νὰ δυνηθῆ ν' ἀνεύρη καὶ ἄλλων ὁμοίων ἵχνη ὁ τὰ παρόντα γράφων. Ἄς εἴπωσι λοιπὸν καὶ περὶ τούτου οἱ ἀρμόδιοι τὰ εἰκότα.

Παρ' ἐμοῦ δὲ καὶ τόδε ἂς ῥηθῆ, ὅτι ἡ βάσις αὕτη (ΘΕ) μακροτέρα οὔσα, ὡς ἤδη ἐσημειώθη, τοῦ πρὸ αὐτῆς κρηπιδώματος, προέχει αὐτοῦ περισσότερον κατὰ τὸ πρὸς Βορρᾶν μέρος ἢ κατὰ τὸ πρὸς Νότον, ὡς καὶ ἐν τῷ Διαγράμματι δηλοῦται, χωρὶς ὅμως νὰ φαίνεται ὅτι ἐξηφανίσθη λίθος τις.

Ὅπισθεν δὲ καὶ ταύτης τῆς βάσεως ὑπάρχει ἐν σχήματι ὀρθογωνίου παραλληλογράμμου, τοῦ ὁποίου

(*) Ἀκριβεστέρᾳ παρατήρησις μ' ἔπεισεν ὅτι ὁ σπόνδυλος δὲν ἔκτιστο κατὰ χώραν.

ὅμως ἑλλείπει ἡ ἑτέρα τῶν μακρῶν πλευρῶν, ἐσκαμμένος ὁ βράχος (λμνξο) πρὸς ὑποδοχὴν θεμελίων, ὧν λείψανα κατὰ χώραν σώζονται (πλ. 0,80—0,85, βάρθ. 0,40). Ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τῆς βάσεως τοῦ δευτέρου τοίχου τῆς πρὸς αὐτὴν παραλλήλου μακρᾶς πλευρᾶς τοῦ παραλληλογράμμου εἶναι 4,80 περίπου, τὸ δὲ μῆκος αὐτῆς 36,30. Τῶν βραχειῶν πλευρῶν τῆς μὲν πρὸς Βορρᾶν, κατὰ τὸ ἄκρον τῆς ὁποίας ἡ τομὴ τοῦ βράχου συμπίπτει ἀκριβῶς μετὰ τὴν ἔσω γραμμὴν τῆς βάσεως (ΘΕ), τὸ μῆκος εἶναι 6,10, τῆς δὲ ἑτέρας 6,40. Καὶ τῶ ὄντι κατὰ 0,30 προέχει τῆς ἔσω γραμμῆς τῆς βάσεως ΘΕ ὁ εἰς τὸ πέρασ τῆς κατὰ τὸ Νότιον μέρος βραχείας πλευρᾶς κατὰ χώραν κείμενος ἐντὸς τοῦ ἐσκαμμένου βράχου λίθος.

Οὐ μόνον δὲ ἐκ τοῦ Διαγράμματος ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἄνω εἰρημένων γίνεται δῆλον ὅτι οὐδ' ἰσάκεις ἀπέχουσι τῶν ἄκρων τῆς βάσεως ΘΕ αἱ δύο αὐταὶ βραχύτεραι πλευραί, ἀλλ' ἡ μὲν πρὸς Βορρᾶν 1,20, ἡ δὲ πρὸς Νότον 1,75. Ἐκτὸς δὲ τούτων καὶ ἄλλας τινὰς, ὡς καὶ ἐν τῷ Διαγράμματι δηλοῦται, δεικνύει ὁ βράχος τομάς, ὧν ὅμως ἀξίαι μνείας εἶναι κατὰ μὲν τὸ πρὸς Νότον μέρος ἢ κατὰ τὴν γραμμὴν ΦΧΨΩ ἐν εἴδει θυρώματος (ὑψ. ἢ βάρθ. 0,20 περίπου) κατὰ δὲ τὸ πρὸς Βορρᾶν ἢ κατὰ τὴν γραμμὴν πρστ ἴσως δὲ καὶ τὴν προέκτασιν αὐτῆς υφχψ (ὑψος ἢ βάρθος 0,30), ὡς αἱ μόναι πιθανῶς ὑπ' ἀνωρωπίνης χειρὸς πρὸς τινα σκοπὸν πεποιτημένα. Πανταχοῦ δ' ἀλλαγῶν δεικνύει καθ' ἡμᾶς ὁ βράχος τὸ φύσει ἀνώμαλον αὐτοῦ ἔδαφος. Ὅπισθεν δὲ ἢ κατὰ τὰ πλάγια ἄλλου τινὸς οἰκοδομήματος ἴχνη ἢ μέχρι τοῦδε σκαφῆ τοῦλάχιστον δὲν ἔδειξεν, εἰμὴ τινὰς ὡσαύτως ἐν τῷ βράχῳ κατὰ τὸ πρὸς Βορρᾶν μέρος, αἰτινες ὅμως δὲν ἐδηλώθησαν ἐν τῷ Διαγράμματι.

Τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα εἶναι, Κύριε Πρόεδρε, τὰ μέχρις ἡμῶν περισωθέντα καὶ ἐς αἰεὶ περισωθησόμενα, ὡς ἐλπίζω, λείψανα τοῦ Θεάτρου τῆς Ζέας.

Ἡ δ' ἀνεύρεσις αὐτῶν διήγειραν ὡς εἰκὸς, τὴν ἐπιθυμίαν τῆς διὰ σκαφῆς ἐρεύνης καὶ τοῦ ὑπὸ τὴν Καστέλλαν (Μουνυχίαν) χώρου, ἐνθα ἐφαίνοντο μὲν ποτε ἵχνη Θεάτρου καὶ ἐν τοῖς Τοπογραφικοῖς χάρταις ἐσημειοῦντο, δὲν εἶχεν ὁμως βεβαιωθῆ δι' ἀσφαλῶν ἐνδείξεων ἢ ὑπαρξίς αὐτοῦ. Ἀλλ' ἡ ἐρευνα ἐκεῖ δὲν ἦτο εὐκολος. Οὐ μόνον ὁ τοῦ Κοίλου χώρος εἶχε δι' ἐπιχώσεως, ἐπίτηδες παρὰ τοῦ κυρίου τῆς γῆς γενομένης, ἀρδὴν μεταβληθῆ, ἀλλὰ καὶ ὁ περὶ τὴν Σκηνὴν καὶ τὴν Ὀρχήστραν τόπος εἶναι κατὰ μέγα μέρος καταπλακωμένος ὑπὸ οἰκίσκων.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀδεία τοῦ ἰδιοκτῆτου ἠρευνήθησαν τὰ πρὸς Βορρᾶν ἀνώτατα τοῦ Κοίλου μέρη, ἐνθα ἵχνη τοίχου ἐφαίνοντο καὶ ἀπεκαλύφθη τῶ ὄντι τοιοῦτος παρὰδοξος, τὸ μὲν κατὰ τὸν ἰσόδομον τρόπον, τὸ δὲ κατὰ τὸν πολυγώνιον ἐκτισμένος. Ὁ τοῖχος ἀρχόμενος ἀπὸ Βορρᾶ προχωρεῖ πρὸς Νότον ἐπὶ 8,80 Γ. Μ. (πλ. 0,60, ὕψος 0,46 καὶ αὕτη εἶναι ἡ μόνη πλευρὰ αὐτοῦ ἢ κατὰ τὸν ἰσόδομον τρόπον ἐκτισμένη) εἶτα κάμπτεται κατ' ὀρθὴν γωνίαν καὶ προχωρεῖ πρὸς Δυσμᾶς ἐπὶ δύο περίπου μέτρα (ὕψ. 0,60, πλ. 0,30) καὶ ἐκεῖ πάλιν καμπτόμενος ἀναλαμβάνει τὴν προτέραν ἀπὸ Β πρὸς Ν διεύθυνσιν καὶ προχωρῶν εἰς μῆκος 5 Γ. Μ. (ὕψ. 1,00, πλ. 0,39) κάμπτεται καὶ αὖθις πρὸς Δυσμᾶς (μ. 1,89, ὕψ. 0,80, πλ. 0,30—0,40) καὶ ἀπολήγει εἰς οὐδὲν μαρμαρίνον (μ. 1,83, πλ. 0,57) θύρας. Ἀλλ' ἄλλο τι ἐκεῖ δὲν εὑρέθη καὶ κατ' ἀκολουθίαν δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ῥηθῆ ἂν εἶχε σχέσιν τινὰ καὶ ὁποῖαν ὁ τοῖχος οὗτος πρὸς τὸ ὑποτιθέμενον θέατρον. Ἄλλος δὲ τοῖχος κατὰ τὸ πρὸς Νότον μέρος

τοῦ Κοίλου καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σχεδὸν ἐπιπέδου τοῦ οὐ-
δοῦ τοῦ πρώτου, οὗ ἴχνη ὡσαύτως ἐφαίνοντο (μ. 5,00,
ὑψ. 0,70, πλ. ἢ πάχ. 0,35), οὐδεμίαν ἐπίσης μᾶς πα-
ρεῖχεν ἐνδειξίν βεβαίαν (*). Κατέβημεν λοιπὸν εἰς τὰ
κάτω καὶ δὴ ἐν τῷ οἰκοπέδῳ Κρητὸς τινὸς ἀνεύρομεν
ὑπὸ ἐπίχωσιν 0,30—0,40 Γ. Μ. λείψανα τοίχου ἀπὸ
Borrā πρὸς Νότον φερόμενα (μ. 5,60, ὑψ. 0,50, πλ.
0,40) καὶ πρὸ αὐτοῦ βάσιν μονόλιθον τετράγωνον (μ.
1,00, πλ. 0,90) καὶ μετὰ διακοπὴν τῆς συνεχείας εἰς
ἀπόστασιν ἑπτὰ Γ. Μ. ἕτερον μικρὸν (μ. 1,20) τεμάχιον
τοῦ τοίχου καὶ πρὸ αὐτοῦ βάσιν ἐπίσης ἑτέραν (0,90—
0,80). Νὰ σκάψωμεν περαιτέρω οὔτε πρὸς Borrāν οὔτε
πρὸς Νότον ἡδυνάμεθα. Τὰ δ' ἀποκαλυφθέντα ἡδύναντο
μέν, ὡς ἐκ τοῦ τόπου ἔνθα κεῖνται, νὰ ὑποτεθῶσιν ὡς εἰς
τινα τῶν τοίχων τῆς Σκηνηῆς ἀνήκοντα (**), ἀλλ' οὐδεμίαν
ἐπίσης μᾶς παρεῖχον βεβαίαν ἐνδειξίν τῆς ὑπάρξεως τοῦ
Θεάτρου. Αὕτη ἐβεβαιώθη μόλις τὴν πέμπτην ἀπὸ τῆς
ἐνάρξεως τοῦ ἔργου ἡμέραν, τὴν δεκάτην δηλ. Ἰουλίου,
ὁπότε εἰς βάθος δύο Γ. Μ. καὶ ὑπὸ ἐπίχωσιν, ἧς τὸ κα-
τώτατον στρῶμα διὰ τὸ σκληρὸν καὶ βραχοειδὲς αὐτοῦ
πολλάκις ὑπελείφθη παρὰ τῶν σκαφέων ὡς τὸ φυσικὸν
ἔδαφος καὶ εἰς δεινὴν ἔθηκε δοκιμασίαν τὸν γράφοντα
τὰ παρόντα, ἀνεφάνη ἐν τῶν ἀνοιγμάτων τοῦ ὑδραγωγοῦ
τοῦ περὶ τὴν Ὀρχήστραν. Τὸ ἔργον ἠκολούθησε κατόπιν
καὶ ἐνταῦθα τὸν φυσικὸν του δρόμον μέχρι τῆς 27ης Ἰου-
λίου, ὁπότε καὶ διεκόπη δι' οὓς οἶδατε λόγους. Τῶν δ' ἄ-

(*) Καὶ μετὰ τὴν βεβαίωσιν τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεάτρου τὰ τῶν τοί-
χων τούτων μένουσιν ἀκόμη ἀσαρῆ καὶ ἀπροσδιόριστα.

(**) Καὶ τὰ τοίχου τούτου, ὅστις, ἅς ῥηθῆ ἔνταῦθα, οὐχὶ εὐπρεπῆ
ἔχει τὴν μορφήν, καὶ νῦν ἔτι ἀβέβαια καὶ ἀσαρῆ μένουσιν. Ἀπέχει δὲ
τῶν κεράτων τοῦ Κοίλου 11,50 περίπου Γ. Μ.

ποκαλυφθέντων παρατίθημι ὡδε συντομωτάτην περιγραφὴν.

Τὰ ἀνοίγματα τοῦ ὑδραγωγοῦ (9 πιθανῶς πάντα, ὧν μόνον τὰ 7 ἐγένοντο καταφανῆ διὰ τῆς σκαφῆς εἶναι στενότερα (0,60), ἀβαθέστερα (0,75) καὶ πολὺ τῶν τοῦ τῆς Ζέας μακρότερα (2,44—2,67) καὶ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἐκεῖ, τὰ πρὸς τὰ ἄκρα (ὧν καὶ ἐνταῦθα μόνον τὸ ἐν ἀπεκαλύφθῃ) βραχύτερα κατὰ πολὺ τῶν ἄλλων (1,60 περίπου). Οἱ δὲ χωρίζοντες αὐτὰ ἀπ' ἀλλήλων λίθοι (γέφυραι) στενότεροι ἐπίσης τῶν τοῦ Θεάτρου τῆς Ζέας (μ. 0,92—1,45, πλ. 0,43, πάχ. 0,34) ἔχουσι καὶ τὸ σχῆμα πολὺ μᾶλλον ῥομβοειδές. Καλυμμάτων τῶν ἀνοιγμάτων τοῦ ὑδραγωγοῦ καὶ ἐνταῦθα δὲν ἀνευρέθησαν λείψανα. Ὑπάρχει ὅμως ἐδῶ χεῖλος (ὑψ. 0,04—0,045, πλ. 0,08) πρὸς εἰσδοχὴν αὐτῶν. Τῶν ἀναβαθμῶν σώζονται λείψανα τοῦ κατωτάτου πλατέως (περὶ δευτέρου τοιοῦτου οὐδὲν δύναται νὰ ῥηθῆ βέβαιον ἐπὶ τοῦ παρόντος) ἐπὶ τοῦ βράχου κυρίως λελαξευμένου φέροντος δὲ μόνον παρυφὴν τινα, οὕτως εἰπεῖν, ἐκ λίθων κατὰ τὸ πρὸς τὸν ὑδραγωγὸν μέρος του. Ἄλλων ἀναβαθμῶν ἵχνη δὲν ἀνεφάνησαν, ἂν καὶ μέρος τι τοῦ πρὸς Νότον κέρατος τοῦ Κεῖλου εἰς ἱκανὸν ὕψος ἀνεσκάφη. Ἐπίσης δὲ οὐδὲ κερκίδων ἵχνη ἐγνώσθησαν, ἂν καὶ λείψανα τῶν κατωτάτων βαθμίδων δύο κλιμάκων παρατηρήθησαν ἐπὶ τοῦ βράχου λελαξευμένων. Τῆς Ὀρχήστρας ἐλάχιστον μέρος ἐξεχώσθη καὶ ἀνευρέθη μόνον τὸ βραχῶδες αὐτῆς ἔδαφος. Τῆς δὲ Σκηνῆς οὐδὲν ἄλλο κατὰ τὴν νῦν σκαφὴν ἀνευρέθη ἢ ὁ προμνημονευθεὶς τοῖχος, ἂν εἰς αὐτὴν πάντως ἀνήκεν, ἀπεκαλύφθη ὅμως ἢ πρὸς τὸν τοῖχον τοῦτον προέκτασις τοῦ ὑδραγωγοῦ (*) σκεπασμένου,

(*) Ἡ προέκτασις αὕτη ἔχει μῆκος ἀπὸ τοῦ πέρατος τοῦ πρὸς Νότον τελευταίου ἀνοίγματος τοῦ ὑδραγωγοῦ, καθόσον ἡ σκαφή μᾶς ἐδείξε τὰ

ὅπως καὶ ὁ τοῦ Διονυσιακοῦ Θεάτρου. Λεπτομερείας τι-
νάς ἄλλας μικροτέρου λόγου ἀξίας παραλείπω, Κύριε
Πρόεδρε, ἀφ' οὗ καὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ Θεάτρου τούτου δὲν
δύναμαι νὰ ἐπισυνάψω Διάγραμμα. Ὁ κύριος τῆς γῆς,
οὐκ οἶδα ἐκ τίνων ὀρμώμενος λόγων, βεβαίως ὁμως οὐχὶ
συνωδὰ τῷ ἀρχαιολιγικῷ ἐνεργῶν νόμῳ, ἐπέχωσε καὶ
αὐθις τὸν ὑπὸ τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας ἀδρᾶ δαπάνῃ ἀνα-
σκαφέντα χῶρον πρὶν ἢ προφθάσωμεν καὶ τῶν ἐνταῦθα
ἀποκαλυφθέντων νὰ λάβωμεν διάγραμμα τοῦλάχιστον.

Περὶ εὐρημάτων οὐδὲν ἔχω νὰ εἶπω, διότι ταῦτά εἰσιν
ἀνάξια ὄλως λόγου (*). Ἄς σημειωθῇ μόνον ἐνταῦθα ὅτι,
ἐν ᾧ τὸ Θεάτρον τῆς Ζέας ἔβλεπε πρὸς χειμερινὰς Ἀνα-
τολάς (AN), τὸ τῆς Μουνυχίας ἀντιστρόφως ἔβλεπε πρὸς
θερινὰς Δυσμὰς (DB).

Καὶ τοιαῦτα μὲν, Κύριε Πρόεδρε, τὰ κατὰ τὴν ἀνα-
σκαφήν· τὸ δὲ ἐξ αὐτῶν συμπέρασμα, ὡς πρὸς τὸ Τοπο-
γραφικὸν ζήτημα, τὸδε κατὰ τὸν γράφοντα τὰ παρόντα.

Ἐν μὲν τῷ τῆς Κ α σ τ ἔ λ λ α ς Θεάτρῳ ἔχομεν τὸ τῶν
Δοχίμων συγγραφέων «πρὸς τῇ Μουνυχίᾳ Διονυσιακὸν»
(Θουκυδ. VIII § 93), «Μουνυχίασι» (Λυσίας κατ' Ἀγορά-
του § 32 καὶ 55) καὶ «Πειραιεῖ Θεάτρον» (Ξενοφ. Ἑλλ. II
4,32), εἰς ὃ ἀναφέρονται καὶ αἱ ὑπ' ἀριθ. 101 καὶ 102
ἐπιγραφαὶ τοῦ C. In. Gr., καὶ εἰς τὸ ὁποῖον κατήρχετο
ὁ Σωκράτης ὅπως βλέπη ἀγωνιζόμενον τὸν Εὐριπίδην
(Αἰλ. Π. Ἱστορ. 2,13). Ἐν δὲ τῷ τῆς Ζέας τῷ Θεάτρῳ,
οὗ μνημονεύει ἢ τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τῆς
ἡμετέρας Ἑταιρίας καθηγητοῦ κυρίου Σ. Κουμανοῦδῃ ἐν
Ἀθηναίῳ (τόμ. Α'. σελ. 11) δημοσιευθεῖσα ἐπιγραφὴ, κτί-

ἴχνη, 10 περίπου M. Καθ' ὅλον δὲ τὸ διάστημα τοῦτο οὐδενὸς ἄλλου τοί-
χου ἐπὶ τῶν ἐπικαλυμμάτων αὐτῆς ἐδραζομένου ἴχνη δὲν ἐφάνησαν.

(*) Τρία μόνον θρύσματα ἀγγείων ὄλως ἄσημα καὶ τεμάχιον ἀλα-
βάστρου.

σμα δηλ. τῶν Μακεδονικῶν χρόνων καὶ μάλιστα τῶν ὑστερωτέρων (210—160 π. X.). Ἡ γνώμη τοῦ Leake, ἀνδρὸς σοφοῦ τ' ἄλλα καὶ ἀγγινουστάτου, ὅτι ὁ τοῦ Λυσίου καὶ Θουκυδίδου ἀκριβέστερος τῆς τοποθεσίας τοῦ Θεάτρου προσδιορισμὸς ὑποδηλοῖ τὴν ὑπαρξιν καὶ ἄλλου Θεάτρου κατὰ τοὺς τότε χρόνους (5ην καὶ 4ην ἑκατονταετηρίδα π. X.), δὲν φαίνεται καὶ εἰς ἐμὲ ὀρθή, ἀπλή δὲ ἀνάγνωσις τῶν Ἑλληνικῶν τοῦ Ξενοφῶντος (II 4 § 11—32) πείθει πάντα, νομίζω, ὅτι διὰ τῆς φράσεως «τὸ Πειραιεῖ Θεάτρον» οὐδὲν ἄλλο ἢ τὸ τῆς Μουνυχίας καὶ μόνον τοῦτο νὰ δηλωθῆται εἶναι δυνατόν. Ἄλλ' ἐκτὸς τούτων καὶ ἡ ὅλη ἄλλη ἱστορία τῆς πόλεως τοῦ Πειραιῶς κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου καὶ τοὺς μετὰ ταῦτα Μακεδονικοὺς δύναται νὰ πείσῃ πάντα, νομίζω, ὅτι ἀνάγκη κατασκευῆς νέου Θεάτρου ἐπέστη τότε, ὅτε εἶχε καταστραφῆ τὸ πρὸς τῇ Μουνυχίᾳ, ἡ δὲ ἐπισκευὴ αὐτοῦ ἤθελεν ἀπαιτήσῃ μεγαλειτέραν ἴσως δαπάνην ἢ ἡ κατασκευὴ ἐκ θεμελίων μικροτέρου τοιοῦτου.

Δὲν συμβάλλουσι δ' ἄρα γε εἰς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης ταύτης καὶ τεχνικοὶ τινες λόγοι καὶ τέλος τὰ κατὰ τὰ θεμέλια τῶν τόξων τοῦ Θεάτρου τῆς Ζέας εὐρήματα, ὧν ἡ ἐκεῖ ἀνεύρεσις ἐν οἰκοδομήματι ἀρχαιοτέρῳ τῆς τρίτης ἑκατονταετηρίδος π. X. ὅα ἦτο κατ' ἐμὲ ἀνεξήγητος; Διότι πιθανὴ μὲν δύναται νὰ ἦ τῶν ἀνωτέρω στρωμάτων τῆς κατὰ τὴν νῦν ἀνασκαφῆ ἐπιχώσεως αὐτῶν μεταβολή τις, ἀπίστευτος ὅμως κατὰ τὸν γράφοντα τὰ παρόντα τοιαύτη κατὰ τὰ βαθύτατα αὐτῆς στρώματα καὶ δὴ καὶ μέχρι τοῦ φυσικοῦ ἐδάφους μάλιστα, ἐν τοῖς μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Θεάτρου χρόνοις.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15ῃ Ὀκτωβρίου 1880.

Ἐπιπέστοκος
Δ. ΦΙΛΙΟΣ.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΡΑΜΝΟΥΝΤΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ (*).

Πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας.

Κύριε Πρόεδρε,

Ὡς γνωρίζετε, πρὸ πολλοῦ ἡ ἡμετέρα Ἑταιρία εἶχε στρέψει τὰ βλέμματα πρὸς τὸν ἀρχαῖον τοῦτον Δῆμον, οὐ μόνον τὸν καθαρισμὸν τῶν ἐρειπίων τοῦ ναοῦ τῆς Νεμέσεως καὶ τοῦ παρ' αὐτῷ σηκοῦ τῆς Θέμιδος προτιθεμένη, ἀλλὰ καὶ τὴν διὰ σκαφῆς ἐρευναν τῶν ἐκεῖ τόπων, πολὺν τὸν ἀπὸ ταύτης ἐλπίζουσα ἀμητόν. Ἄλλ' αἰδυσχέρειαι εἶναι πολλαὶ καὶ ποικίλαι, οὐκ ἐλάχισται δὲ ἡ ἔλλειψις ὕδατος καὶ αἰ ἐπὶ τῶν ἐκεῖ τόπων ἀξιώσεις τῶν χωρικῶν. Ἦναγκάσθημεν λοιπὸν ἐπὶ τοῦ παρόντος (συνεπώπτει δὲ τὰ ἐκεῖ ἔργα ἐπὶ τινὰς ἡμέρας, ὡς γνωρίζετε, καὶ ὁ Ἀντιπρόεδρος καθηγητῆς κύριος Φιντικλῆς) νὰ περιορισθῶμεν εἰς ἀποπειρατηρίουσ τινὰς μόνον σκαφάς, ὧν τὸ ἐξαγόμενον παρατίθημι ὧδε συντόμως.

Ἄμα ἀφικομένων εἰς Ῥαμνοῦντα τὴν 5ην Αὐγούστου πρῶτον ἡμῶν μέλημα ὑπῆρξε νὰ ἐρευνήσωμεν διὰ τῶν σκαφῶν, οὓς ἐξ Ἀθηνῶν εἶχομεν συμπαραλάβει, τὸν ἐν τῷ Φρουρίῳ τόπον, ἔνθα πρὸ ἔτους ὁ ἡμέτερος Ἀντιπρόεδρος εἶχε παρατηρήσει πρῶτος κεχωσμένους τέσσαρας ἐνεπιγράφους θρόνους. Ἄλλ' ὅποια ὑπῆρξεν ἡ ἀγανάκτησις ἡμῶν, ὅτε προσελθόντες εὔρομεν τὸν μὲν χῶρον

(*) Τῆς ἐν ταῖς Mittheilungen (IV. σελ. 277) διατριβῆς τοῦ κυρίου Dr Lolling μέλις κατὰ τὴν τύπωσιν τῆς παρούσης ἐκδόσεως ἔλαβον γῶσιν. Ὅσα ἐκεῖ μνημονευόμενα ἐνταῦθα δὲν ἀναφέρονται δὲν εἶδον. Πόθεν κυρίως προῆλθεν ἡ 0,45 Γ. Μ. περίπου ἐπίχωσις ὕψ' ἣν τὸ κρηπίδωμα ἔχειτο κατὰ τὴν ἐκεῖ μετάβασίν μου δὲν γνωρίζω. Καὶ τὸ βάθος δὲ τὸ τὴν ἔμμετρον φέρον ἐπιγραφὴν κεχωσμένον ἔλωσ καὶ ἀβρα-
τον ἦτο.

ἀνεσκαμμένον, μετατοπισμένους δὲ τοὺς Θρόνους καὶ δύο αὐτῶν πρόσφατα φέροντας θραύσματα. Καὶ ὁμως τὰ γενόμενα εἶναι εὐεξήγητα. Ἀρχαιοκάπηλοι δηλ. ἢ καὶ τῶν χωρικῶν τινες εἶχον ἐπιχειρήσει, πρὸ τῆς ἐγκαταστάσεως τῆς σταθμευοῦσης νῦν ἐκεῖ ἐνόπλου φρουρᾶς, τὸ ἔργον, τὶς οἶδε τί ἐλπίζοντες νὰ εὕρωσιν ὑπὸ τοὺς Θρόνους, ψευσθέντες δὲ τῶν ἐλπίδων ἀφήκαν αὐτὸ πιθανῶς ἡμιτελές. Ἡμεῖς τοῦλάχιστον σκάψαντες ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ 0,45 Γ. Μ. περίπου βαθύτερον ἀνεύρομεν κρηπίδωμα ἐκ πέντε μεγάλων λευκῶν λίθων διὰ γυμνώσεως μολυβδίνης, ἐν μέρει καὶ νῦν ἔτι σωζομένης, συνδεσμένων πρὸς ἀλλήλους καὶ κατὰ τὸ ἕτερον αὐτῶν ἄκρον βάθρον ἐπὶ τῆς πρὸς τὴν εἴσοδον τοῦ φρουρίου πλευρᾶς τήνδε φέρον τὴν ἐπιγραφὴν γράμμασιν, ὡς βλέπετε, τῶν Μακεδονικῶν χρόνων

ΞΕΝΟΚΡΑ . . .
 . . . ΝΟΚΡΑΤΟΥΣ
 ΡΑΜΝΟΥΣΙΟΣ

(Ξενοκράτης Ξενοκράτους Ραμνούσιος) (*).

Τὸ ἦτο τὸ κρηπίδωμα τοῦτο μοι εἶνε ἀδηλον· νὰ βεβαιώσω δὲ δὲν δύναμαι ἂν οἱ 4 θρόνοι καθ' ἣν εἶδε τὸ πρῶτον αὐτοὺς ὁ κ. Ἀντιπρόεδρος θέσιν ἔκειντο κατὰ χώραν ἐπὶ τοῦ κρηπιδώματος ἐδραζόμενοι· ἢ ὀλόγυρα αὐ-

(*) Τῶν πλίνθων τοῦ κρηπιδώματος τὰ μέτρα ἔχουσιν ὡς ἑξῆς:

1)	μ.	0,86,	πλ.	0,87,	ὑψος ἢ πᾶχ.	0,35
2)	"	1,09,	"	0,47,	" " "	0,11
3)	"	1,63,	"	0,95,	" " "	0,24
4)	"	1,58,	"	0,95,	" " "	0,20
5)	"	1,56,	"	0,95,	" " "	0,21

Τὸ βάθρον (ὑπερ πρὸ τῆς ὑφ' ἡμῶν σκαρῆς μάλις διακρίνεται κατὰ τὸ ἀνώτατόν μέρος) ἔχει μῆκος 1,28 πλ. 0,39 ὑψ. ἢ πᾶχ. 0,39 σώζεται δὲ ὅλον, ἀνευ κοιλώματος ἄνω, τὰ δὲ μὴ ἀναγραφέντα γράμματα ἢ δυσδιάκριτα εἶναι ἢ οὐδὲως διακρίνονται.

τοῦ εἰς πλάτος Γ. Μέτρου περίπου καὶ εἰς βάθος μέχρι τοῦ φυσικοῦ ἐδάφους πάντοτε σκαφή οὐδὲν ἕτερον ἀπεκάλυψεν ἡμῖν μακροτέραν δὲ καὶ ἀκριβεστέραν δὲν ἐπέτρεπον οἱ καιροί. Καὶ τὰ μὲν κατὰ τὸ κρηπίδωμα τοιαῦτα· οἱ δὲ θρόνοι εἶναι κατὰ πάντα σχεδὸν ὅμοιοι τοῖς εἰς τὸ ἐνταῦθα Ἐθνικὸν Μουσεῖον ἐκ τοῦ σηκοῦ τῆς Θέμιδος μετενεχθεῖσιν ὑφ' ἡμῶν μετὰ τὸ πέρασ τῶν ἐκεῖ ἐργασιῶν μας. Φέρουσι δὲ οἱ μὲν τρεῖς ὀλίγον τι ὁ δὲ τέταρτος τὸ πλεῖστον τῆς ἀνακλίσεως μέρος, ἥτις δὲν φαίνεται νὰ ἦτο μεγάλη (0,30), πάντες δὲ κατὰ τὸ ἄλλο σῶμα διάφορα θραύσματα καὶ τὸ λυπηρότερον κολοβὴν τὴν ἐπ' αὐτῶν ἐπιγραφὴν, ἐνὸς ἧ (ὅπερ καθ' ἡμᾶς πιθανώτερον) πλειόνων ὄλως ἐκλιπόντων· καὶ τῷ ὄντι, ὡς νῦν αὕτη φθέγγεται,

1	2	3	4
Ἰερεὺς Ἦρω	— Ἀρχηγέτου	— ἀνέθηκεν	— Διονύσω

καὶ τῶν δημοτῶν — καὶ τῶν στρατιωτῶν — καὶ σεφανωθεῖς — ὑπὸ τῆς βουλῆς (οἱ ἀραβικοὶ ἀριθμοὶ δεικνύουσιν οὐδὲν ἄλλο ἢ τὴν τάξιν μόνον, καθ' ἣν νῦν ἐτοποθετήθησαν ὑπ' ἐμοῦ οἱ θρόνοι) ἐπικυροῖ μὲν τὴν γνώμην τῶν εἰπόντων ὅτι ἐν συνεχείᾳ πρέπει ν' ἀναγνωσθῆ, ἀλλ' οὐδὲν παρέχει ἡμῖν σαφὲς νόημα, οὐδὲ τὸ ὄνομα κἂν ὀλόκληρον τοῦ ἀναθέντος. Τὰ γράμματα τῶν ὑστέρων Μακεδονικῶν χρόνων εἰσὶν ἐπιμελῶς γεγλυμμένα καὶ ἀναγινώσκονται εὐχερέστατα. Δὲν μετεχομίσθησαν δὲ καὶ οὗτοι ἐνταῦθα διὰ τὸ δυσχερὲς ἢ μᾶλλον ἀδύνατον τῆς διὰ ξηρᾶς μεταφορᾶς αὐτῶν (*).

(*) Μέτρα ἔχουσι πάντες τὰ αὐτὰ περίπου τῶν ἐν τῷ Μουσεῖῳ νῦν εὐρίσκομένων, δηλ. πλ. 0,63, πλ. τοῦ καθίσματος 0,35, ὑψ. μέχρι τῆς ἀνακλίσεως 0,45, βάθος κοιλότητος 0,13 καὶ εἰσὶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ λίθου (πεντελησίου πιθανώτατα) πεποιημένοι. Οἱ ἐν τῷ Μουσεῖῳ, οἵτινες ἀμ-

Καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ τῆς διημέρου ἐν τῷ φρουρίῳ σκαφῆς ἀποτελέσματα. Εὐθὺς δὲ μετὰ ταῦτα ἤρξάμεθα σκάπτοντες ἐν τινὶ κατὰ τὴν ἀτραπὸν τὴν εἰς τὸ φρούριον ἀπὸ τοῦ ναοῦ ἀγούσαν 300 περίπου βήματα τούτου ἀπέχοντι καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχαιοκαπήλων προηνεωγμένῳ Λάκκῳ, ἐνθα ἐλέγετο ὅτι ἐκρύπτοντο λίθοι ἐνεπίγραφοι καὶ γλυπτὰ ἔργα. Τὰ τῆς ἐνταῦθα σκαφῆς οὐχὶ ὄλως ἀκάρπου ἀποβάσης, ἐν μέρει μόνον ἐγνώρισεν ἐξ αὐτοψίας ὁ κ. Ἀντιπρόεδρος ἀναγκασθεὶς νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Ἀθήνας. Καὶ πρῶτον μεταξὺ ἄλλων τετραγώνων ἀνεπιγράφων εὐρέθη τῷ ὄντι βάθρον φέρον γράμμασι τῶν Μακεδονικῶν χρόνων τὴν ἐξῆς ἔμμετρον ἐπιγραφὴν.

..... Ε . χων ἀτραπὸν ξένη φράζο σῆμα
 ..... γενητῶν, ὅς γενεὴν ἔλιπον
 ..... ὦν ἔμολον πύματος βασιλεία Ἀίδαο
 ..... παρω θυμὸν ἀποπρολιπὼν

Ὁ λευκὸς τοῦ βάθρου (κοίλου τὰ ἄνω) λίθος εἶναι πάντοθεν ἀποθεθραυσμένος πλὴν τοῦ κατὰ τὸ τέλος τῶν στίχων μέρους (μ. 1,14, πλ. 1,07, ὕψ. 0,50). Τὰ δὲ γράμματα ἐξ ἀρχῆς οὐχὶ ἐπιμελῶς καὶ βαθέως γεγλυμμένα κατέστησαν ὑπὸ τοῦ χρόνου κατὰ τὴν ἀρχὴν μάλιστα τῶν στίχων δυσδιάκριτα. Ἀμφιβάλλω λοιπὸν ἂν καλῶς ἀνέ-

ψότεροι κατέκειντο ἐν τῷ Σηκῷ τῆς Θέμιδος, ἦσαν δὲ πρὸ πολλοῦ γνωστοί, φέρουσι τὰς δε τὰς ἐπιγραφάς:

1	2
Νεμέσει	Θέμιδι
Σώστρατος	Σώστρατος
ἀνέθηκεν	ἀνέθηκεν.

Τῶν γραμμάτων τῆς πρώτης λέξεως τῆς δευτέρας ἐπιγραφῆς ἔχνη μόνον, ἀλλ' ἔχνη ἀσφαλῆ, σώζονται. Τὸ δὲ σχῆμα αὐτῶν τοὺς Μακεδονικοὺς μετρυρεῖ ὡσαύτως χρόνους, ἀλλ' ἴσως ἀρχαιοτέρους πῶς τῶν τῶν ἄλλων τεσσάρων. Ἀμψότεροι δὲ εἶσιν ἰκανῶς λελαθμένοι καὶ τῆς ἀνακλίσεως μόνον ὁ ἕτερος σώζει ἐλάχιστον μέρος.

γνωσα ἐν τῷ τρίτῳ στίχῳ ἔμολον καὶ ἐν τῷ τετάρτῳ ἱπαρω πρὸ τοῦ ι τοῦ ὁποίου διακρίνονται καὶ ἄλλα τινὰ γράμματα Λ ἢ Δ ἢ καὶ Α τὸ σχῆμα ἔχοντα, ἀλλὰ μετὰ τὸ κατ' ἐμέω οὐδὲν διέκρινα.

Μεγάλη ἐπίσης μοὶ ἐφαίνετο ἡ ἀπόστασις ἐν τῷ λίθῳ τοῦ Ω ἀπὸ τοῦ Ν τῆς λέξεως ΩΝ, ἀλλ' ἐπίσης οὐδὲν ἐν τῷ μεταξὺ ἠδυνήθην νὰ διακρίνω. Ἀτυχῶς, ἂν καὶ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας ἀνηρεύνησα ὅλους τοὺς ἐκεῖ λίθους, οὐδὲν ἕτερον τεμάχιον τοῦ βάρου ἀνεύρον καὶ οὕτω ἀπέβη, ἐμοὶ τοῦλάχιστον, ἡ συμπλήρωσις τῆς ἐπιγραφῆς ἀνέφικτος καὶ ἡ γινῶσις τοῦ εἰς ποῖον ἀνῆκε τὸ σῆμα ἀδύνατος.

Περὶ ἐτέρου τινὸς κυλινδρικοῦ, ἐκ δύο τεμαχίων προσαρμοζομένων ἀλλὰ μὴ ἀποτελούντων τὸ ὅλον, βάρου, ἐφ' οὗ μόλις ἠδυνήθην ν' ἀναγνώσω

ος

εμενος,

ἀδύνατον δὲ ἦτο νὰ λάβω ἀποτύπωμα, οὐδὲν ἔχω νὰ παρατηρήσω εἰμὴ ὅτι διὰ τὸ εὐμετακόμιστον τὸ μετέφερα εἰς τὸ φυλακεῖον ἀσφαλείας χάριν (ὑψ. σωζόμενον 0,33, διάμετρος 0,57, ἄνω κοῖλον). Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνευρέθησαν, κύριε Πρόεδρε, καὶ τὰ ἐξῆς γλυπτὰ ἔργα.

1) Κορμὸς ταπεινοῦ ἀναγλύφου (τὸ ἀπὸ τῶν μαστῶν μέχρι τῶν σφυρῶν περίπου μέρος). Ὁ λίθος (πεντελήσιος πιθανώτατα) πάντοθεν ἀποκεκρουσμένος εἶναι μόνον πρὸς τ' ἀριστερὰ (δεξιᾷ τῶ ὄρωντι), ἀλλ' ὄχι καθ' ὅλον τὸ ὕψος αὐτοῦ, ἀβλαβῆς (ὑψ. 0,77, πλ. 0,51, πάχ. 0,09). Γυνή ἢ μάλλον κόρη ἐρειδομένη ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ σκέλους ἐν στάσει οὐχὶ ὄλως κατ' ἐνώπιον ἀνέχει μικρὸν τὸ ἀριστερὸν ἐλαφρῶς κατὰ τὸ γόνυ αὐτὸ κάμπτουςα. Περιβέβληται δὲ χιτῶνα ποδήρη μετὰ διπλοῦ διὰ ταινίας ὑπὸ τοὺς μαστοὺς (ἐνθα δὴ καὶ εἶναι ἀποκεκρουσμένος ὁ

λίθος) περιεζωσμένη και άνέχει τοῖς τρισὶ δακτύλοις τῆς πρὸς τὸ σῶμα κεκλιμένης ἀριστερᾶς χειρὸς (ἥτις ὀλόκληρος καὶ μόνη τῶν ἄκρων σώζεται) ἐλαφρῶς τὸν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ὀπισθεν κατερχόμενόν ποτε πέπλον. Τὸ ἔργον, ἂν ὀλόκληρον ἐσώζετο, θὰ ἦτο ὄχι εὐκαταφρόνητον, καί περ εἰς τὰ καθέκαστα δεικνύον ἀτελείας.

2) Τὸ ἥμισυ περίπου σώματος ὑδρίας (0,41—0,43) στερεᾶς λουτροφόρου. Γυνή ἐν ποδῆρει χειριδωτῶ χιτῶνι καὶ ἱματίῳ κάθηται ἐπὶ κλισίᾳ καὶ σφίγγει τὴν δεξιάν τοῦ πρὸ αὐτῆς ἐν τῇ συνήθει ἀναβολῇ ἱσταμένου νεανίου. Ἐργασία πάνυ καλή. Διατήρησις μετρία.

3) Τμημα (ναῖδοσχήμου) νεκρικοῦ μνημείου καθ' ὃν τρόπον τὸ ἀπὸ τοῦ Θριασίου πεδίου πεποιημένον. (Bull. de cor. Hellénique 1880 p. 59). Ἐν γλυφῇ λίαν ταπεινῇ (καὶ πιθανῶς ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὅλης παραστάσεως) ἵσταται γυνή κατ' ἐνώπιον (en face) ἐν ποδῆρει, διὰ ζώνης χαριέντως κολπουμένῳ, χιτῶνι καὶ ἱματίῳ. Τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ στήθους μετὰ τοῦ λαιμοῦ καὶ τῆς κεφαλῆς ἐλλεῖπει. Τὰ κάτω ἄκρα δὲν εἰσὶν ἐφαίνοντο. Τοῦ δεξιοῦ βραχίονος σώζεται τὸ ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος μέχρι τοῦ καρποῦ τῆς χειρὸς μέρος ἐν ἐκτύπῳ γλυφῇ ἐπὶ τοῦ στομάχου ἐπακουμβισμένη, τοῦ δὲ ἀριστεροῦ φαίνεται τῷ ἱματίῳ κεκαλυμμένον τὸ ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος μέχρι τοῦ τῆς ἀρχῆς τῆς χειρὸς μέρος ἐν ὅλῳ ἐκτύπῳ γλυφῇ καὶ τοιαύτη θέσει, ὡσεὶ διὰ τῶν ἄκρων δακτύλων ἀνείχε κατά τὸν λαιμὸν τὸ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ὀπισθεν καταπίπτον ἱμάτιον. (Ἄρά γε ἀνήκει ἐνταῦθα τὸ ἐν Βαρβακείῳ ὑπ' ἀριθ. 3318 ἐκ Ῥαμνουῦντος μέγα τεμάχιον;) Πρὸς τὰ δεξιὰ τῆς γυναικὸς κάθηται ἐπὶ θρόνου ἀνὴρ ἐν καταγραφῇ (en profil) καὶ ἐν ὅλῳ ἐκτύπῳ γλυφῇ, τὸν ἀριστερὸν βραχίονα, τὰ νῶτα καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ στομάχου καὶ κάτω ἐμπρόσθια μέρη τοῦ σώματος καλύπτει τῷ ἱματίῳ. Τοῦ

γυμνοῦ δεξιῦ βραχίονος σώζεται μόνον τὸ μέχρι τοῦ ἀγκῶνος μέρος, ἡ δὲ κεφαλὴ μετὰ τοῦ λαιμοῦ καὶ οἱ πόδες ἐλλείπουσιν. Καὶ ὅλον δὲ τὸ σωζόμενον τοῦ κορμοῦ μᾶλλον τοῦ τῆς γυναικὸς εἶναι λελωθημένον (μ. 1,39, πλ. 1,05, πάχ. τοῦ λίθου ἐφ' οὗ αἱ γλυφαὶ 0,11) ὁ λίθος (πεντελήσιος;) εἶναι πάντοθεν ἀποκεκρουσμένος.

4) Κορμὸς ἀνδρὸς ἱσταμένου ἐν κατὰ γ ρ α φ ῆ (en profil) εἰς ὅμοιον, οἷον τὸ ἀνωτέρω, νεκρικὸν μνημεῖον ἀνήκων (γλυφὴ ὡσαύτως ὅλως ἐκτυπος)· ὁ ἀριστερὸς βραχίον, τὰ νῶτα καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ στομάχου καὶ κάτω ἐμπρόσθια καλύπτονται τῷ ἱματίῳ. Τοῦ γυμνοῦ δεξιῦ βραχίονος σώζεται τὸ μέχρι τοῦ ἀγκῶνος μέρος. Ἡ κεφαλὴ μετὰ τοῦ λαιμοῦ καὶ οἱ πόδες μετὰ τοῦ πλείστου τῆς κνήμης ἐλλείπουσιν. Καὶ τοῦ σωζομένου δὲ μέρους ἡ διατήρησις εἶναι μετριωτάτη.

Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἐξαγόμενα, Κύριε Πρόεδρε, τῆς ἐν Ῥαμνοῦντι ἐφθήμερου σκαφῆς. Γνωρίζετε δὲ ὅτι μετὰ τῶν δύο μνημονευθέντων θρόνων μετεκομίσθησαν εἰς Ἀθήνας καὶ τὰ ὑπ' ἀριθ. 1 καὶ 2 ἐνταῦθα περιγραφέντα γλυπτὰ ἔργα διὰ τὸ εὐκόλον τῆς μεταφορᾶς αὐτῶν. Εὐχῆς ὅμως ἔργον θὰ ἦτο καὶ ἡ μετακόμισις τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3, ἥτις διὰ δαπάνης 150—180 δραχμῶν δύναται νὰ κατορθωθῇ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15ῃ Ὀκτωβρίου 1880.

Εὐπειθέστατος

Δ: ΦΙΛΙΟΣ.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ.

Σελ.	στίχ.	ἀντί	ἀνάγνωθι
10	8	κυκλοφερές	κυκλοτερές
»	30	Φραγκοκκλήσια,	Φραγκόκκλησια,
13	18	προηνεωγμένω	προηνεωγμένω
»	22	ὦν τὸ μεῖζον	ἐξ ὧν ἐν
20	30	Uoyges	Voyages
25	3	Συμβουλίου	τοῦ Συμβουλίου
27	12	ἤτις	ἤτις διὰ τὰ νομισματικὰ ιδίως
41	9	Ἀθανασιάδης	Ἀθανασιάδης
55	22	ἐν τέλει τῆς § θές (*)	
60	7	ἀδρᾶ	ἀδρᾶ
61	3	τ' ἄλλα	τᾶλλα
65	14	δες	οἱ
67	22	ἐπακουμβισμένη	ἐπακουμβισμένον
»	31	καλύπτων	καλύπτων
68	5	μετὰ τὴν παρένθεσιν θές ἄνω τελείαν.	
